

IN TIJDEN VAN VERVOLGING

DERDE BUNDEL PREDIKATIES

DOOR

JAMES RENWICK

VERTAALD DOOR

A. DOCTER TE DELFT

1939

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2006

INHOUD

1. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

2. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

3. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

4. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

5. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

6. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

7. De Gezondene. 8. De Gezondene. 9. De Gezondene. 10. De Gezondene.

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

11. De droeve klacht van de Evangelieprediker.

„Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?”
Jesaja 53: 1.

AANTEKENINGEN

1. De Gezondene

“Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.)

VOORWOORD.

Er is één vraag, die ik zou willen stellen aan u die hier vandaag gekomen bent; en ik verlang een antwoord van elk van u. De vraag is deze: *welke moeite hebt ge u in uw komen naar deze plaats gedaan om de Heere met u te doen optrekken?*

Helaas, ik vrees dat er hier weinigen in deze vergadering zijn die met de Heere geworsteld hebben, opdat Hij met u mocht optrekken. Ik vrees ten zeerste en ik twijfel er niet aan, of de consciënties van velen uwer getuigen met mij, dat u niet gezocht hebt of het aangezicht des Heeren met u optrok. Want ik zeg u, indien u nauwgezet in deze plichtsbetrachting was geweest, dan zouden wij kunnen hopen en verwachten, dat de kracht Gods in Zijn Woord gezien werd. Indien u allen uw aangezicht tot God durfde op te heffen en te betuigen, dat dit uw werkzaamheid was geweest, zou u kunnen verwachten Hem te ontmoeten. Maar wanneer u zorgeloos komt, is het geen wonder, dat u Hem mist. Hoe het ook zij, mijn vrienden, ik zou willen, dat u eens in overweging nam dat er vele zaken zijn, die u tot deze plicht oproepen.

1. Daar is Zijn gebod, Amos 5: 4 „Zoekt Mij en leeft”. En dit was Davids beoefening in Psalm 27:8 „Ik zoek Uw aangezicht, o Heere”. Bedenkt dus, dat de band van een gebod u tot deze plicht verbindt; en wat het schepsel ook naast de Heere moge zoeken, hij zoekt slechts *zichzelf* daarin. En daarom, wie uwer ook niet in enige mate deze moeite gedaan heeft om de Heere te vragen met u te willen optrekken in uw komen naar deze plaats, u zult opstandelingen tegen Hem bevonden worden.
2. De uitnemendheid, die in Hem is, roept u hiertoe op. O, hoe uitnemend en kostelijk is Christus! Hij is zo uitnemend, dat, indien al de engelen in de hemel Zijn voortreffelijkheid zouden moeten vermelden, zij ver te kort zouden schieten; en als alle wiskunstenaars in de wereld Zijn uitnemendheid hadden te berekenen, zij zouden in deze oceaán verdrinken. Hij is zo dierbaar, dat het meest schrandere schepsel zich in deze diepte zou verliezen om de voortreffelijkheid, welke in Hem gevonden wordt, na te speuren. Zo wekt Hij u op tot deze plichtsbetrachting, want wat zal het baten, o man en vrouw, wat u zou verwerven, indien Christus uw Deel niet werd?
3. U moet de Heere smeken met u te willen zijn, in uw komen naar deze plaats, omdat u eens rekenschap zult moeten geven van uw komst naar hier. Evenals Christus, nadat Hij de gelijkenissen verklaard had, deze vraag aan Zijn hoorders stelde: „Hebt u dit alles verstaan?” Mattheus 13: 51, bedenkt eveneens, o mensen, dat uw komst u een antwoord zal kosten.
4. De overweging dezer zaken legt u een noodzakelijkheid op. Hij roept u hiertoe op, omdat er nooit een volk onder de hemel geweest is, dat er meer behoefte aan had dan wij op dit ogenblik. Want wat hebben wij deze dag te verwachten, indien wij de Heere missen met Zijn tegenwoordigheid? Want velen van ons

zijn beroofd van alles, wat aangenaam was voor het vleselijk oog. Maar wat geeft het wat u mist, als u God tot uw deel hebt en Zijn tegenwoordigheid bij u? Maar, o arme mensen, zo u God mist, wat hebt u dan? En wat zult u nu doen, wanneer u aan uw Jordaan gekomen zijt? O, nu komt u tot de wateren van de Jordaan, en alleen Zijn rechterhand moet u ondersteunen, anders zullen de golven u overstromen. Helaas, onze ijdele verwachtingen bedriegen ons veel malen. Want het was een grote zaak, dat velen hun vleselijke arm zich zagen ontvallen, vertrouwen stellende in die partij, dat ze grote dingen zouden doen voor onze verlossing. Maar thans, sinds God die partij verbrak, zijn velen in een andere gemoedstoestand. Nu denken zij, dat er geen hoop meer is en dat er nooit meer een herleving van dit werk gezien zal worden. Sommigen hadden zoveel vertrouwen in enkele van deze mensen om onze verlossing te bewerken, dat ik vrees, dat zij na onze laatste poging bij (zie aant. 16) Bothwell er toe gekomen zijn om met Micha te zeggen: zij hebben mijn God weggenomen en wat heb ik meer? O, geloof het, mensen, de nauwe schifting is gekomen en daarom moest het uw werk geweest zijn om des Heeren tegenwoordigheid te verkrijgen. Want indien Zijn sterkte niet aan uw zijde is, zult u nimmer het hoofd omhoog kunnen houden, maar verzinken onder de golven. Laat het uw ernstig verlangen en werk zijn, om deze dag Zijn tegenwoordigheid onder ons midden te mogen smaken.
Laat ons bidden.

Tekst:

“Want zó zegt de Heere der heerscharen: Naar de heerlijkheid over u heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel”. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

Indien Jezus Christus in Zijn kerk werd gezien, zouden de voorrechten van Zijn volk veel gezien en bewonderd worden. O, wie kan deze voorrechten opsommen? Ja, degenen, die Hem hebben, bezitten onuitsprekelijke voorrechten. Want al Zijn eigenschappen staan tot hun beschikking, voor zover het tot hun welzijn strekt. Zodat zij met vreugde deze Psalm kunnen zingen (46: 1, 2) 3 „God is ons een toevlucht en sterkte, Hij is krachtig bevonden een hulpe in benauwdheden. Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën”. En met Paulus al onze vijanden kunnen uitdagen, Rom. 8: 31 „Zo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn”.

Zijn grote liefde stelt oneindige kracht in werking voor Zijn volk, want aldus besluit Paulus in de aangehaalde woorden: “Zo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?” En hij trekt deze conclusie uit die gouden keten van zaligheid, vers 29 „want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd” enz.

Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn? Aangezien Hij een God van onbegrensde liefde alsmede van oneindige macht is, hebben degenen, welke Hem bezitten, een bijzondere hulp, want Hij kan en wil helpen. Daar zijn sommige vrienden, die zouden willen helpen, maar zij kunnen niet. Maar Christus kan niet in verlegenheid gebracht worden, want evenals Hij gewillig is, zo is Hij machtig; en evenals Hij bekwaam is, zo is Hij bereid. Omdat Hij mét, vóór en onder Zijn volk is, is Hij xdanig voor hen, dat zij niet behoeven te klagen. Zij behoeven niet te zeggen: *wie is aan onze kant? Of: wij zijn zwak.* Want aan hun kant hebben zij een oneindige, macht en alle macht in hemel en op aarde staat gereed om

voor hen in werking gesteld te worden voor zover het voor hun welzijn dient, Hábakuk 3: 11. „De zon, de maan stonden stil in haar woning”. Zo krijgt de profeet Zacharia een gezicht, dat Christus met Zijn volk is en tegen hun vijanden, zoals wij lezen in deze woorden: „Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben”.

Welaan, om deze woorden beter te verstaan, zal ik haar verband aangeven met enige opmerkingen.

In dit hoofdstuk hebben wij:

1°. Een visioen, hetwelk de profeet vertoond wordt, vers 1 „Hij zag een man met een meetsnoer in zijn hand”. Dit is het visioen: hij zag Christus en een meetsnoer in Zijn hand en hij vroeg hem: „Waar gaat Gij heen?” vers 2. „Ik ga henen”, zegt Hij „om Jeruzalem te meten, om te zien hoe groot haar breedte, en hoe groot haar lengte wezen zal”. Dan boodschapt Hij de Engel om Zacharia uit te zenden met deze mededeling, dat „Jeruzalem dorpsgewijze (als een stad zonder muren) zou bewoond worden en dat Hij haar een vurige muur rondom zou wezen en tot heerlijkheid in het midden van haar”. De waarneming uit dit gezicht is, dat degenen, die de zaak van de kerk recht inzien, altijd Christus bezig zullen zien met Zijn kerk en bekommerd over haar welzijn. Want haar welzijn is de zaak van Jezus Christus. Hier ziet de heilige profeet Christus niet ledig, maar met een meetsnoer in Zijn hand, hetwelk te kennen geeft de grote zorg voor Zijn kerk en bedoeling haar te bouwen. Ja, dit vertoont Zijn bedoeling om haar te bouwen en Zijn zorg om haar oude verwoeste plaatsen te herstellen. Zo mag dit de grote troost voor de kerk zijn, dat Christus bekommerd is over haar welzijn en dat háár belangen Zijn belangen zijn. Merk vandaar op:

2°. Dat Christus de kerk afpaalt, want Hij heeft een recht, Hem door de Vader geschonken, hetwelk geen macht op aarde kan beperken of verkleinen. Want aangezien Hij een meetsnoer heeft, hetwelk hier betekent Zijn voornemen om Zijn kerk te bouwen, zo betekent het ook, dat Hij Zijn kerk afpaalt en begrenst. Alle schepselen kunnen dezelve niet besnoeien of beperken. Daarom, de vijanden mogen doen wat zij kunnen, tóch zullen zij de grenzen van Christus' kerk niet kunnen verkleinen, want Hij heeft gezegd, dat Hij Sion zal stellen tot een lastige steen voor al degenen, die haar vermoeden. Wat krijgen zij voor hun moeite anders dan hun val en ondergang, wanneer Sion tot een lastige steen gesteld wordt? Zodat op wie hij valt, hij tot gruis vermalen zal worden. Welnu, Christus geeft Zacharia aanstonds opdracht om henen te gaan en uit te roepen, wat Hij doen moet en hun te verkondigen wat Zijn grote bedoeling is, vers 4. „Loop”, zegt Hij, „spreek deze jongeling aan, zeggende: Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden”.

En dit bevestigt wat ik zeg, dat Christus de grenzen van Zijn kerk vaststelt, want Hij kan slechts verklaren, uit kracht van het onherroepelijke besluit van de Vader, welke de grenzen van Zijn kerk zijn. Maar hier zou het bezwaar geopperd kunnen worden: indien Jeruzalem dan dorpsgewijze bewoond zal worden, als een stad zonder muren, waar is dan haar veiligheid? Want in een stad zonder muren kan de vijand binnenkomen en naar willekeur binnendringen.

Doch in antwoord hierop zegt Hij in vers 5: „Ik zal haar wezen een vurige muur rondom, en Ik zal tot heerlijkheid wezen in het midden van haar”.

3°. Maar merkt dan op, dat de een belofte van Christus en het een bewijs van Zijn gunst plaats maakt voor een andere. Zo maakt de belofte van verlossing plaats voor die van bescherming en aldus handelt Hij met Zijn volk door de een daad van genade

plaats te doen maken voor een andere, totdat zij de vervulling en volmaking van alle beloften ontvangen: „Ik zal haar wezen een vurige muur rondom”.

4°. Merkt op, dat te midden van alle onheilen Hij de vijanden van Zijn kerk beteugelen kan. Want Hij heeft een „tot hiertoe zult u gaan en niet verder”. Hij heeft hun paal en perk gesteld, hetwelk zij niet kunnen overtreden of overschrijden. Ja, Hij kan des vijands ondernemingen zó beletten, dat ze even gevaarlijk voor de vijand zullen zijn als het voor iemand is om door het vuur te bpen. Dus doet de Heere de vijanden, in hun plannen tegen de kerk, stuiten op wat voor hen zelf gevaarlijk is. Ook kan de uitdrukking op zichzelf betekenen, wat de Heere ten tijde van de verlossing uit Egypte voor Zijn volk geweest was; of het kan een zinspeling zijn op Elia's vurige wagen, waarin hij opgenomen werd naar de hemel. Dit is het visioen en het is van toepassing; op drie soort van mensen.

a. Op degenen, die nog steeds in Babel bleven; die niet met de overigen naar huis kwamen, om hun handen aan het werk des Heeren te slaan. Tot dit einde is het op hen van toepassing, namelijk dat zij Babylon zouden verlaten en zich verenigen met hun broeders.

b. Op degenen, die in Jeruzalem vertoefden, opdat zij zouden mogen zingen en verblijd zijn, omdat zij de hand aan het werk geslagen hadden.

c. Op allen, die Gods werk en belangen tegenstaan, óf door openlijke vijandschap óf door ongelooft. „Zwijg, alle vlees, voor het aangezicht des Heeren” (vers 13), wat betreft de eersten; evenals het van toepassing is op degenen, die te Babylon waren (want velen hadden hun vaderland, Jeruzalem en de tempel vergeten). De boodschap of oproep was, vers 6: „Hui, hui, vliedt toch uit het Noorderland”.

5°. Merkt op, dat indien het voordeel van Christus' kerk en volk recht werd gezien, dan zou er genoeg zijn om alle mensen te overreden de handen ineem te slaan met Zijn volk. Want aangezien Christus Zijn kerk zou bouwen, zo was dit voldoende om hen uit te nodigen te komen en mede te werken: „Hui, hui, vliedt toch uit het Noorderland”.

6°. Wat onze vleselijke, natuurlijke harten ook daartegen inbrengen, toch is het beste voor ons Zijn bevel te gehoorzamen; ja, gehoorzaamheid aan Zijn bevel is de weg van veiligheid en welzijn. Want de kortste weg om wel te zijn is wel te doen. Wat ook uitgedrukt wordt in het woord: „Hui, hui, vliedt toch uit het Noorderland”. O, wil Hij zeggen, gehoorzaamt Zijn bevelen, als om een groot gevaar te ontvlieden of als u vluchten zou voor een man, die u zou willen doden.

7°. Merkt op, dat een volk tot zulk een gevoelloosheid kan geraken, dat het eindelijk tevreden onder zulk een toestand kan neerzitten, hetwelk vroeger als een plaag zou zijn aangemerkt. Want eens kon dit volk er niet aan denken naar Babel te gaan. Maar wanneer het er gekomen is, zit het rustig terneer en denkt niet aan terugkeren. Maar o, dit is een vervloekte gezindheid, wanneer een volk stil zit onder de droevige tekenen van 's Heeren ongenoegen. Alsof hij gezegd had: ‘De Heere heeft ulieden in Zijn toorn verstrooid; waarom zult u stil zitten, wanneer Hij een deur van verademing voor u opent?’ O, welk een oordeel is dit! Maar om deze vermaning kracht bij te zetten, worden er twee redenen te kennen gegeven, en wel:

a. Gods toorn, die ze reeds heeft verstrooid, Waarom zult u stil zijn, aangezien Mijn toorn u heeft verstrooid en u in dien toestand heeft gebracht?

b. Hun belijdenis van Sion te zijn, toont dat het niet past voor Sion om in

Babel te wonen. „Hui, Sion, ontkom! u die woont bij de dochter Babels”, (vers 7).

8°. Merkt op, dat indien belijders op hun voorrechten en belijdenis zouden willen zien, zij er veel in zouden vinden, De Heere noemt ze hier, Sion, om hen beschaamd te maken, zodat Hij hen er toe brengen wil óf om de naam Sion vaarwel te zeggen óf hun plaats in Babylon te verlaten. Maar om tot onze tekst te komen, Christus onderwijst hier de profeet in deze woorden. „Naar de heerlijkheid over u”, dat wil zeggen, nadat de Heere Zijn volk met verdrukking bezocht had. Óf, nadat Hij Zijn heerlijkheid had getoond in het verlossen van Zijn volk; toen zond Hij Christus tot degenen, die Zijn volk hadden getuchtigd en hun verhinderden Zijn tempel te bouwen. De reden hiervan is: omdat Christus werd gezonden om de Babyloniërs te straffen, daarom was het ongepast voor hen om in hun midden te blijven wonen.

Ik geef toe, dat er enige moeilijkheid in deze woorden: „Naar de heerlijkheid over u”, ligt. Maar dit zal de volle betekenis weergeven:

a. Indien wij het aldus opvatten „Na(ar) de heerlijkheid,” is, nadat Hij Zijn volk en kerk had bezocht. Want onder „heerlijkheid” wordt somtijds Zijn kerk verstaan; Jes. 4: 5.

b. Indien wij het zo verstaan „Na(ar) de heerlijkheid,” is, nadat de Heere Zijn heerlijkheid was beginnen te tonen in het herstel van Zijn heerlijkheid of Zijn kerk; toen werd Hij gezonden opdat Hij ze mocht weerhouden Zijn werk te verhinderen. En dit doet Hij wegens Zijn tedere liefde, die Hij Zijn kerk toedraagt. „Na(ar) de heerlijkheid over u heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”.

In deze woorden vinden we vijf zaken:

- I. Christus wordt voorgesteld als de Vertolker van des Vaders wil. Want Hij verkondigt de profeet wat de Heere zegt.
- II. Jezus Christus wordt voorgesteld om van de Vader wil uit te voeren: „Hij zond Mij tot de heidenen”.
- III. De tijd van Zijn zending namelijk „Na(ar) de heerlijkheid over u heeft Hij Mij tot de heidenen gezonden”, d.w.z. Nadat Hij Zijn volk met verdrukkingen bezocht en weer hersteld had.
- IV. De oorzaak, waarom Hij gezonden wordt, dat is om hen te straffen omdat zij Zijn volk beroofd hadden.
- V. De reden of het motief waarom Hij bewogen wordt zulks te doen; uit liefde voor Zijn volk: „want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”.

I. Laat mij uit deze eerste zaak, dat Jezus Christus hier de wil van de Vader bekend maakt, deze lering naar voren brengen.

Lering A.

Jezus Christus is de vertolker van des Vaders wil en Hij openbaart Zijn besluit.

Want Hij verklaart aan de profeet wat de Heere zegt, Johannes 14:26, „Maar de Trooster, de Heilige Geest, wenken de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren”. Kol. 2: 9 „Want in Hem woont al de volheid van de Godheid lichamenlijk”. Kol. 1: 19 „Want het is van de Vader welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zoude”. Hij onderwijst de wil van Zijn Vader, Hij is die wijze Salomo, Die de Onderwijzer en Leermeester van Zijn volk is.

Daarom, laat mij dit met een woord van gebruik mogen toepassen.

Is Hij de leermeester van Zijn volk? Komt dan en maakt Hem uw Onderwijzer. Hij zal u leren tot voordeel en profijt. Hij kan u op doeltreffende wijze onderwijzen, want Hij zal Zijn volk door Zijn Woord en Geest keren (niet die geest van misleiding, die het Woord van de Geest scheidt).

Indien u vraagt: Wat leert Christus Zijn volk? Dan antwoord ik u:

1°. Hij zal Zijn volk leren wat zonde is. Hij zal Zijn volk niet leren zonde te bedrijven, want dat is van de duivel; „doch Hij zal de wereld overtuigen van zonde” Joh. 16: 8. Hij zal u leren hoe hatelijk de zonde is, door u er een recht begrip van te schenken.

2°. Hij zal Zijn volk de ellende doen verstaan, welke de zonde vergezelt. „Hij zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel”, Joh. 16: 8. U hebt geleerd, dat de zonde een scheiding maakt tussen God en u, tussen God en het schepsel. Weet u niet, dat de zonde buiten Gods tegenwoordigheid in de hel werpt? Hebt u dit geleerd, dat u zag dat de zonde in de hel werpt uit Gods tegenwoordigheid en dat ze God tegen u wapent om u te vervolgen met het zwaard van de gerechtigheid, wat in Zijn hand is? Heeft Hij u bij de berg Sinaï gebracht? Al of niet, weet u wat het is om bij de berg Sinaï te vertoeven en wat het zeggen wil om een wijle aan Mozes' voeten opgevoed te worden?

Ik vrees, dat het merendeel uwer niet weet, wat het is om een wijle in Mozes' school te worden grootgebracht, aan de voet van de Sinaï. Want Hij placht naar de Sinaï te leiden, voordat Hij naar de berg Sion voert. O, dit is een ongevoelig geslacht, dat zich aan de zonde waagt tegen beter licht in. Maar ik moet u zeggen, dat wij nog niet op Mozes' school gedood zijn. Ik sidder, niet zo zeer wanneer ik denk aan de grote afval en toegevendheid van het land, als wanneer ik bedenk, dat het merendeel van het land tegen beter licht in zondigt.

Ik hoorde eens vertellen van iemand, die op zijn sterfbed hiervan iets te beoefenen kreeg, tot wie een predikant kwam. Deze vertelde hem zijn toestand en zeide, dat het zwaard van de gerechtigheid boven zijn hoofd hing, waarop de zieke uitriep: deze man heeft mij gedood. Waarop de predikant antwoordde: *Ik heb u niet gedood, maar de twee tafelen van de wet hebben u gedood.*

O, weet u wat het is te ondervinden, wanneer de twee tafelen van de wet u doden? Zij doden al degenen, die Christus weer levend maakt. Paulus wist wat het was om door de wet gedood te worden en door het Evangelie te leven. Dit is de zaak, die ik bespreek: Christus leert Zijn volk de zonde te kennen en de ellende, die daarmee gepaard gaat; en indien u op deze school geoefend werd, zou er meer tederheid onder u gevonden worden en zou u weten, dat het een bittere zaak is om af te wijken van de levenden God. Een oprecht man zeide eens: *Ik zou eerder de hel in mijn armen omhelzen dan de zonde.*

3°. Christus zal u leren in wie uw hulp is. Hij zal u niet op Mozes' school brengen en doden en u daar verlaten. Maar Hij zal u tonen, dat in Hem hulp is. Hosea 13: 9, “Het heeft u bedorven, o Israël. Want in Mij is uw hulp”. O, komt tot Hem en Hij zal u Zijn macht en liefde doen kennen en u leren, dat deze elkaar in Hem ontmoeten tot uw hulp. O, het zijn zoete lessen om te leren zien en kennen, hoe onbepaalde macht en oneindige liefde de handen ineenslaan om u te helpen, door het ongelukkige schepsel bij de hand te vatten, buiten het bereik van de gerechtigheid, en het te leren naar de vrijstad te vluchten, opdat de bloedwreker het niet meer kan vervolgen.

Zou het geen zoete les voor iemand zijn, die gebonden in de gevangenis zat, terwijl alle hoop op bevrijding afgesneden was, zo een vorst zou komen en zeggen: „Ik zal u

vertellen, hoe u hier vandaan kunt komen; grijp mij vast en volg mij en u zult ontkomen”. En nu, o verloren schepsel! Kom hier en Christus zal u Zijn algenoegzaamheid leren, dat Hij een volkomen Zaligmaker is. Hij zal u vrije genade leren en onderwijzen, dat Hij een heerlijke en dierbare Zaligmaker is en een mededeelzaam goed.

4°. Hij zal u op een krachtige, doeltreffende wijze leren. Jeremia 31: 33, „Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven”. Dus zal Hij u leren en maken, dat het geleerde indruk op u maakt. Hij zal u krachtig leren en met een hoge hand, niet door dwang. Maar met een heilige gedwongenheid en instorting. Hij onderwijst door de geest te verlichten, de wil te bezielen en uw genegenheden te bewegen om Christus te omhelzen, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden. O, die hiermede onbekend bent, komt nu. Want thans biedt Hij Zichzelf aan en betuigt hoe gewillig Hij is, om u deze les te leren. Hij zegt: Zie, hier ben Ik; Zie, hier ben Ik! O, wie heeft dan ogen om Christus als een algenoegzame Zaligmaker te zien?

5°. Hij zal u de voordelen leren kennen, welke Zijn leerlingen genieten. Zijn school is een school van grote voordelen. De school van Christus is een school van vrede en blijdschap; daar is geen verdriet. Maar er is geen vrede voor de goddelozen. Maar tot Zijn discipelen zegt Hij: “Mijn vrede geef Ik u, Mijn vrede laat Ik u” O, wilt u dan een leven van vrede hebben in een tijd van verdrukking en wilt u vreugde smaken ten tijde van bemaauwdheid? O, komt dan naar de school van Christus. Want ware vrede en echte blijdschap is nergens anders te verkrijgen! O, indien u de voordelen bezat, die Zijn scholieren hebben en de openbaringen, die deze van Hem ontvangen, zo zou u van mening zijn, dat slechts zij de voordelen genieten, die op Zijn school zijn. O, u die u zolang verzet hebt, komt en onderwerpt uzelf aan Hem, want Hij is gewillig u te ontvangen en Hij zal u niet verwijten! Maar er zijn twee soorten mensen, die niet willen komen om van Hem onderwezen te worden:

a. Het verwaande volk, aangaande welke mensen de apostel zegt: “De wereld heeft God niet gekend door de wijsheid”, 1 Kor. 1: 21. U hebt zó veel verstand, dat u meent niet meer nodig te hebben. O, als we maar nederige onkunde bezaten! een gevoel van onwetendheid zou een voorbereidend middel zijn om door Christus onderwezen te worden. Zacharia 4: 5, „Weet u niet wat deze dingen zijn? En ik zeide: Neen, mijn Heere”. Hij gaat de mens eerst vernederen onder het bewustzijn van zijn onwetendheid voordat Hij hem komt te onderwijzen. Want Hij krijgt een belijdenis van des profeten onwetendheid en onderwijst hem vervolgens. Christus wist wel, dat Zacharia onwetend was, maar Hij wilde dat de profeet dit beleed, opdat hij het mocht zien en gevoelen. Zo zijn er dus een menigte waanwijze mensen, die hun onkunde niet willen bekennen, evenals de trotse Farizeeërs, welke zeiden: „En leert Gij ons?” Ja, er zijn sommigen onder ulieden, die gereed staan om tot Christus te zeggen: „Leert Gij ons? Er is zoveel wereldse wijsheid onder uw midden, dat Christus geen plaats heeft.

b. De tweede soort is onwillig volk; onwilligheid verhindert onderwerping aan Christus in Zijn profetisch ambt. Joh. 5: 40, „En u wilt tot Mij niet komen, opdat u het leven moogt hebben.” Wat maakt u zo onwillig?

U zult zeggen: Ik durf niet te komen, omdat Christus een harde Meester is.

Doch, gelooft het, Hij is geen strenge Meester. Jesaja 42: 3, “Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen”. Hij is een Meester, die Zich gemakkelijk laat verbidden.

Maar u zult mogelijk zeggen, dat Zijn leer en tucht zo streng zijn.

Maar ik zeg u, dat Zijn lessen zeer liefelijke lessen zijn en hoe scherper zij mogen blijken te zijn, het is slechts om plaats te maken voor des te aangenamer lessen. Want zij, die het meest van de scherpte van Zijn lessen kennen, kennen ook het meest van haar liefelijkheid. In Zijn onderwijzing zult u leren, wat bekwaam voor u is. Zijn wegen zijn alle liefelijkheid en Zijn paden vrede. O, tracht hiermede bekend te raken en u zult uw zegel hechten aan deze waarheid: Getrouw is Hij, Die beloofd en gezegd heeft: „Haar wegen zijn wegen der liefelijkheid en alle haar paden vrede”.

II. Ik ga over tot de tweede zaak, namelijk dat Christus gezonden wordt om de wil van de Vader uit te voeren. „Na(ar) de heerlijkheid over u heeft Hij Mij gezonden.”

Zodat Christus hier Zijn volk als profeet onderwijst; nu wordt Hij gezonden om van de Vader wil uit te voeren bij de heidenen. Wij wensen thans dit punt niet in de brede te behandelen; slechts even aan te stippen en deze lering aan te merken.

Lering A.

Christus Jezus heeft niet alleen een bijzondere bekwaamheid over Zijn kerk, maar Hij is Regeerder van hemel en aarde, regeert over volken en vernietigt hen naar Zijn welbehagen. Psalm 2: 8 en 9, „Eis van Mij en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel en de einden van de aarde tot Uw bezitting. Gij zult hen verpletteren met een ijzeren scepter; Gij zult hen in stukken slaan als een pottbakkersvat”. Daniël 2: 44 „Doch in de dagen van die koningen zal de God des hemels een Koninkrijk verwekken, dat in van de eeuwigheid niet zal verstoord worden; en dat Koninkrijk zal aan geen ander volk overgelaten worden; het zal al die koninkrijken vermalen, en te niet doen, maar zelf zal het in alle eeuwigheid bestaan”. Daarom:

Eerste gebruik.

Hier ziet u Hem gezonden tot de heidenen, om te verpletteren en te straffen, niet slechts op een bijzondere wijze als Heere van Zijn kerk, maar Hij is verheven boven alle heidenen. Het is waar, Christus heeft een bijzondere voortreffelijkheid over Zijn kerk, want als Middelaar heeft Hij een bijzonder belang in haar, hetwelk Hem verbindt zeer bezorgd voor Zijn kerk te zijn. Daarom leer hieruit, dat zij in een ellendige toestand of positie verkeren, tot wie Christus gezonden wordt tot hun ondergang, niet tot hulp; tot wie Hij gezonden wordt niet met een blijde tijding, maar om hen te tuchtigen en te verpletteren. Hij keert Zich tegen een volk, waarvan in Psalm 50: 3 gezegd wordt: „Onze God zal komen en niet zwijgen: een vuur voor Zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen.” En in Hebrëen 12: 29, „Want onze God is een verterend vuur”. Is hun toestand dan niet droevig, tegen wie Christus komen zal als een verterend vuur? De afvallige machten in dit land bedenken weinig, dat Christus onder hen zal komen en het hun zal doen gevoelen tot hun schade en ervaring. Zij dragen nu het hoofd zeer hoog, hetwelk Christus zal breken. Want, evenals Hij een scepter heeft om over Zijn volk te regeren, zo heeft Hij een ijzeren scepter om Zijn en hun vijanden te verpletteren. O, onderwerpt uzelfen dan aan Hem. Want ellendig en jammerlijk is de toestand van dit geslacht, hetwelk alle banden en beloften en met Hem aangegane verbintenissen verbroken heeft. De goddelozen steken nu de borst vooruit, maar wanneer Christus komt om hun een slag toe te brengen, zal het inderdaad een hevige en zware slag zijn.

Tweede gebruik.

Waarin wij zien de jammerlijke toestand van degenen, die Christus komt te vernietigen. Merkt op, dit is een gebruik van grote bemoediging en bezorgdheid. Het is een woord van waarschuwing om ulieden van onder de vijanden terug te trekken. Geloof het, mensen, zij, die onder de vijanden gevonden worden, wanneer Christus de vijanden komt te straffen, zullen de beker van de vijanden drinken. „Hui, hui! vliedt toch, omdat Ik ten oordeel tegen de Babyloniërs gekomen ben.” Indien u in Babylon gevonden zult worden, dan zult u Babylon's beker drinken. Geloof het, ik zeg, dat degenen, die in het kamp van de vijanden gevonden zullen worden, ten tijde van Zijn verschijning ten behoeve van de kerk en tegen haar tegenstanders, zij zullen gewis delen in de oordelen over de vijand.

Er zijn zes soorten mensen, die in het kamp van de vijanden gevonden worden.

1°. Degenen, die vrede sluiten met de vijanden; zij maken een verdrag met de hel en de dood. Maar God zal deze komen verbreken. Dan zullen degenen, die zich niet aan uw zijde scharen en ude oorlog verklaren, verbroken worden. Gij, die vrede sluit met de goddelozen, die zegt dat u Hem noch Zijn dienst ooit meer erkennen zult; bedenkt, dat het vrede sluiten met de goddelozen u zal neerstoten en toorn over u zal brengen; en uw verbond met de hel en de dood zal geen stand houden, maar teniet gedaan worden. O, overweegt dan toch, hoe ge uzelf waagt aan des Almachtigen hoge, verhevene schilden; het is gemakkelijker zich te wagen aan de toorn des mensen dan de toorn en het grote ongenoegen van een levenden God te trotseren. O, laten dezulken dan acht slaan op zichzelf, wat zij doen. Want hun verdrag met hel en dood zal geen stand houden!

2°. Degenen, die de vijanden steunen. Men vindt het een geringe zaak om mede te werken de vijand te steunen door „cess” (zie aant. 21) te betalen. Maar bedenkt wat Paulus zegt, Rom. 6:16 „Weet gij niet, dat wien gij uzelf stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen, dien gij gehoorzaamt?” Ik zou willen, dat u dit geloofde, dat, aangezien u toegeeft aan de vijanden in hun zondige belastingen, de Heere u zal beschouwen als degenen, die onderdanig aan de vijanden zijn, wanneer Hij komt om hen te straffen en alsdan zult u de beker van de vijanden hebben te drinken.

3°. Degenen, die de vijanden rechtvaardigen. Geheel anders deed David, die zei: Psalm 101: 3, „Ik haat het doen van de afvalligen; het zal mij niet aankleven”. Men rechtvaardigt de vijanden, wanneer men de (zie aant. 20 en 21) geldboeten betaalt; waardoor te kennen gegeven wordt, dat de vijanden gelijk en zij ongelijk hebben. O, bevrijdt uzelf hiervan, want deze handelwijze plaatst u in het kamp van de vijanden; maakt u los van dezulken, want ik zeg u, dat degenen die in Babel gevonden zullen worden, wanneer God Babel zal straffen, delen zullen in het lot van Babel. Geloof mij, wanneer Hij de vijanden een slag zal toebrengen, zo zal Hij niet nalaten u te slaan, die de vijanden rechtvaardigt. Evenmin zal Hij een lauw volk sparen, hetwelk de ene dag bij de Heere, de andere dag bij Malcham zweert, de ene dag hier komt en de andere dag naar de vervloekte „curates” (zie aant. 11) of andere huurlingen gaat. Daarom zeg ik, degenen, die de Heere niet oprecht volgen, zullen in die dag schuldig bevonden worden. En als u mij niet geloven wilt, neemt het Woord des Heeren. Zefánja 1: 4, 5, „En Ik zal Mijn hand uitstrekken tegen Juda, en die zich neerbuigende zweren bij de Heere, en zweren bij Malcham.” Al deze mensen zal de Heere straffen. Neemt het in acht, gij, die op twee gedachten hinkt; als het ware om God een weinig te dienen en uw afgoden te aanbidden; u zult afgesneden worden. O, gij die op twee gedachten

hinkt, neemt u in acht en wees gewaarschuwd om uzelf te bevrijden. Want indien u hinkende op twee gedachten zult bevonden worden, God zal het er voor houden, dat u in Babylon leeft.

4°. Zij zullen in het kamp van de vijand gevonden worden en met hen gestraft worden, die niet ijveren tegen Babylon; die stil blijven zitten tegenover de vijand. Richteren 5: 23, „Vloekt Meroz, zegt de Engel des Heeren, vloekt haar inwoners geduriglijk; omdat zij niet gekomen zijn tot de hulp des Heeren, tot de hulp des Heeren met de helden”. Meroz, hetwelk zich onttrok van zijn plicht, bracht een zware vervloeking van God over zich. Een zware vloek is die in Jeremia 48: 10, „Vervloekt zij, die het werk des Heeren bedrieglijk doet en vervloekt is hij, die het werk des Heeren onachtzaam doet; u behoort allen met een volkomen haat te haten, die haters Gods zijn”. Psalm 139: 21, 22. Dit wordt duidelijk verstaan tegen en betreffende de praktijken en werken van de goddelozen. Daarom, laat ik u dan waarschuwen uzelf te bevrijden van een onverschillige en lauwe gemoedsgesteldheid; anders zal de Heere u in het kamp van de vijanden aantreffen. Want indien er geen vurige haat is tegen wat de vijanden jegens Zijn volk, de zaak en het koninkrijk van de Heere Jezus Christus doen, zo mag Hij met recht het onrecht, dat ons door hen wordt aangedaan, u ten laste leggen.

5°. Degenen, die teruggekeerd zijn van achter de Heere, zullen in het vijandelijk kamp gevonden worden. Zefánja 1: 6. En u, die teruggekeerd bent van achter de Heere; u, die verzaakt hebt uw vroegere belijdenis en gewoonte, uw vroegere beloften en verbintenissen, die alle gegrond zijn op en overeenstemmend met de Schrift van de waarheid, hetwelk is Gods Woord; indien u niet gedenkt, waarvan u uitgevallen bent en u bekeert en de eerste werken doet, zo zult u in Babel gevonden worden, wanneer de Heere u met hen komt te straffen. Want Hij zal hen vernietigen, die teruggekeerd zijn van achter de Heere. Velen van dit geslacht menen veiligheid en rust in de wereld te verkrijgen door van achter de Heere terug te keren, maar gelooft het: God zal Zijn ongenoegen tegen hen grotelijks openbaren. Bedenkt, wat we lezen in Jesaja 31: 2, „Nochtans is Hij ook wijs, en Hij doet het kwaad komen, en trekt Zijn woorden niet terug. Maar Hij zal Zich opmaken tegen het huis van de boosdoeners en tegen de hulp dergenen, die ongerechtigheid werken”. Er was menig wijs staatsman in Israëel, die zich dacht te versterken door zich te verbinden met de vijanden Gods. Maar de Heere zegt tot hen, dat dit een bedekking was niet uit Zijn Geest, Jes. 30: 1.

En in de aangehaalde tekst voegt Hij dit woord er bij: “Nochtans is Hij ook wijs”. U denkt zeker, wil de profeet zeggen, dat gij wijze mensen zijt. Maar God is wijzer en weet uw wijsheid te beschamen. God zal dit wereldwijze geslacht verschalken en de middelen, die zij hebben aangewend voor vrede, zullen van ‘s Heeren wege grote moeite en verwoesting over hen brengen. De enige weg om wèl te zijn is: wel te doen. Het zal gezien worden, dat zij, die des Heeren werk hebben laten varen, hetzij predikanten of belijders, zichzelf in een onvermijdelijke ellende hebben gestort, want de Heere zal zulke zaken niet ongestraft en zonder tekenen van Zijn ongenoegen laten voorbijgaan.

6°. Zij zullen in het kamp van de vijanden gevonden worden en kunnen verwachten als vreemdelingen en vijanden Gods gestraft te worden, die de Heere niet gezocht en evenmin naar Hem gevraagd hebben. Want wat u ook bent en wat u ook belijdt te zijn, indien u vreemdelingen Gods bevonden zult worden, zo zult u Babylons straf ondergaan. Bedenkt daarom, dat Christus geen verschil zal maken tussen degenen, die

vreemdelingen en die vijanden zijn; zij zullen elkaar beide tenslotte ontmoeten, zij zullen beide in één kamp gevonden worden, zij zullen in één gezelschap gevonden worden tot in alle eeuwigheid. Indien genade het niet verhoedt, zal de toorn Gods hen overvallen tot in van de eeuwigheid. O, bedenkt dit, u, die vreemdelingen Gods bent en Hem niet kent, u zult des vijands beker drinken, want God zal dezulken één met Babylon beschouwen, wanneer Hij komt om Babylon te straffen.

Derde gebruik.

Verneemt hieruit de gelukkige toestand van degenen, die Christus komt te helpen en te bemoedigen. Terwijl zij die Hij komt te verpletteren, ellendig zijn, zijn degenen gelukkig, die Hij komt te helpen. Zacharia 2: 10, „Juich en verblijd u, gij dochter Sions. Want ziet, Ik kom, en Ik zal in het midden van u wonen, spreekt de Heere”. Dus worden degenen, die het werk beginnen, waartoe hen de Heere roept, uitgenodigd om te juichen en hun vreugde te betonen door te zingen. Want Jezus Christus kwam tot hen, niet als tot vijanden om te vernietigen en te straffen, maar om te helpen en hen te troosten en Zijn woning onder hen te maken. „Juich en verblijd u. Want zie, Ik kom en Ik zal in het midden van u wonen”. Het is opmerkenswaardig en zeer nadrukkelijk, dat hier de tegenwoordige of toekomstige tijd gebruikt wordt: „Ik zal komen” en het geeft de voortdurendheid te kennen, dat Hij in Zijn komst steeds „komende” is. Eveneens geeft het de versterking er van te kennen en het wijst er op, dat Hij alle moeite doet om een vereniging tussen Hem en Zijn volk tot stand te brengen.

En nu, mijn vrienden, Christus biedt aan om een koop met u te sluiten. Hij biedt Zich aan om tot elk uwer zielen te komen, jong en oud. „Zie, Ik kom”, zegt Hij. „Ik zal de moeite nemen om een vereniging tussen ons tot stand te brengen en tot u komen”. Bevinden dezulken zich dan niet in een gelukkige toestand, tot wie Christus komt, Zich moeite gevend om een band te leggen tussen Hem en hen? Nu, wat is uw antwoord? Is dit uw antwoord: „Ja, kom, Heere Jezus!”

Maar ik vrees, dat velen van u gereed staan te antwoorden met de Gadarenen. „Vertrekt uit onze landpale!”

O, durft iemand uwer dit antwoord geven, wanneer Hij Zichzelf u aanbiedt? U zult zeggen: „Wie komt er dan?”

Ik antwoord: Christus, een heerlijk Koning, geen gering persoon, een heerlijke en volkomen Zaligmaker”. O, komt dan en laat dit uw hart uitroepen: „Ja, kom, Heere Jezus Christus!”

2. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD.

Aan velen van u behoef ik deze vraag niet te stellen: *wat heeft u deze dag hier gebracht?* Want ik ben bevreesd, dat het merendeel van u het doel van hun komst niet weet. Voor het grootste deel is het komen naar deze plaats:

1°. Een onteren en kwetsen van Christus.

2°. Een haasten naar het verderf.

Christus sprak tot Zijn discipelen, dat Hij er twaalf verkoren had en dat één van hen Hem zou verraden. Maar ik vrees, dat Hij van deze vergadering zal moeten zeggen, dat van elke twaalf Hem er elf zullen verraden. Ik zeg u, dat uw komst naar hier voor velen óf een grote weldaad óf een groot oordeel zal wezen. U verstaat zo weinig de plicht van deze tijd en er worden zo weinig werkzaamheden onder u gevonden. Er is zulk een ongepastheid en er worden zulke ijdele gesprekken onder u gevonden, hetwelk mij zo droevig doet vrezen, dat het gevolg van de arbeid van deze dag voor velen treurig zal zijn. Helaas, zal Hij een tafel in de woestijn aanrichten en zal Hij Zijn net uitspreiden, waar er zoveel vis is en zal er niets gevangen worden? O, let op wat u doet en welk een juweel het Evangelie is, dat u wordt aangeboden! Ik geloof, dat er hier velen zijn voor wie deze dag een punt van aanklacht zal zijn, wanneer hun zal worden gevraagd, welk nuttig gebruik zij van deze dag gemaakt hebben. O! wat zouden zij, die in de hel liggen, willen doen voor de minste gelegenheid, die wij gehad en gering geschat hebben. O! het is met droefheid te vrezen, dat de Heere getergd wordt om Zijn tafel onder ons midden weg te nemen, omdat wij ze niet benutten.

Tekst

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

Het komen van de Heere naar een land heeft verschillende uitwerkingen, op verschillende soorten mensen. Hij komt tot Zijn kerk in vrede, maar tot Zijn vijanden ten bloedige oorlog. Hij komt tot Zijn kerk met klederen des heils, maar tot de vijanden van Zijn kerk met kleren van gestrengheid, zodat Zijn komst voor sommigen vol vreugde, maar voor andere verschrikkelijk is. Ik vrees, dat het een aangename leerstelling zou zijn, waarmede velen zouden kunnen meegaan, wanneer ik u zei, dat er geen God is om u ter verantwoording te roepen en u te vragen wat u doet. Ik zeg, het merendeel van u zou mede kunnen gaan, want Zijn komst zal voor het grootste deel een vreselijke komst zijn, ofschoon het inderdaad voor de Zijnen een vreugdevolle komst is. Voor de harten van Zijn vijanden zal Zijn komst verschrikking

verwekken, terwijl Zijn eigen volk naar Zijn verschijning zal verlangen.

Doch, terzake; bij een vorige gelegenheid toonden wij het verband van de tekstwoorden, met enige opmerkingen uit het verband, welke ik om des tijds wil niet zal herhalen. Om evenwel tot de tekst zelf te komen en hem beter te kunnen verstaan, moet u het verband als volgt beschouwen:

In het begin van dit hoofdstuk wordt aan Zacharia een visioen vertoond: het visioen van een man, namelijk Christus, met een meetsnoer in Zijn hand. Gevraagd zijnde door de profeet, waarheen Hij ging, zegt Hij: „Om Jeruzalem te meten; om te zien, hoe groot haar breedte en hoe groot haar lengte wezen zal”.

Door het meetsnoer in Christus' hand wordt ons voorgesteld, dat Hij de grenzen van Zijn eigen kerk afpaalt. Dat alle machten op aarde geen inbreuk op dezelve kunnen maken, noch beperken of verkleinen. Dit was zo bemoedigend voor de kerk, dat Christus aanstonds deze tijding bekend maakt en een Engel krijgt de opdracht om het mede te delen. „Loop”, zegt Hij, „spreek deze jongeling aan, zeggende: Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden”. Hij schenkt de belofte, dat Zijn kerk uitgebreid zal worden, dat haar grenzen zullen worden uitgebreid, aangeduid door de menigte van inwoners en tevens belooft Hij veiligheid: „Ik zal haar wezen een vurige muur rondom”. De betekenis van dit visioen is van toepassing op degenen, die in Babylon bleven, toen de overige Joden terugkeerden en de tempel herbouwden. Er waren een menigte mensen, die in Babylon bleven en tevreden waren met hun toestand onder het oordeel. Maar Hij past dit toe op hen om degenen, die de handen aan 't werk geslagen hadden, te bemoedigen. O, geliefden, indien u ogen hadt om te zien, zo zou u Christus altijd aan 't werk zien.

Deze vermaning wordt versterkt met drie redenen, waarvan er twee meer duister zijn opgetekend.

- Ten eerste: vers 7 „Ontkomt u, Sion, die woont bij de dochter van Babel”. En vers 6, „Ik heb ulieden uitgebreid naar de vier winden des hemels, daarom vliedt toch uit het Noorderland”. Hun wonen aldaar was toch een bewijs van Zijn ongenoegen.
- Ten tweede: Aangezien zij aanspraak maakten op de naam van Sion, was het onbetamelijk voor hen onder vijanden te wonen.
- Ten derde: De derde reden vinden we in de gelezen woorden, vanwaar Hij de vermaning met nadruk naar voren brengt. De Heere heeft Zijn volk verdrukt en begint nu Zijn heerlijkheid te openbaren.

Christus wordt naar de heidenen gezonden en wie kan dan Zijn werk verhinderen? Daarom is het niet veilig voor hen om onder hen te wonen, alsof Hij gezegd had: Ik word gezonden om de heidenen te straffen, die mijn vijanden zijn, en indien u in hun kamp zult zijn, wanneer Ik kom om hen te straffen, zo zult u hun beker drinken. Waardoor te kennen gegeven wordt, dat Hij een diepe verbolgenheid koesterde over het onrecht, hun door de vijanden aangedaan; eveneens dat Hij grotelijks met hen begaan was: „Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. En hun oordeel wordt aangekondigd en hun te kennen gegeven in het volgende vers: „Want ziet, Ik zal Mijn hand over henlieden bewegen, en zij zullen hunnen knechten een roof wezen. Zo zult gijlieden weten, dat de Heere der heirscharen Mij gezonden heeft”. Dat wil zeggen, degenen, die zij overwonnen hadden, zouden weer hun Heere wezen, waardoor Hij te kennen zou geven dat Hij de Gezondene des Heeren voor Zijn kerk was.

En dus zal ik terugkeren tot de tekstwoorden, waarin ik vijf bijzonderheden heb

opgemerkt.

- I. Jezus Christus is de Vertolker van des Vaders wil.
- II. Hij wordt gezonden om de wil van de Vader uit te voeren.
- III. Hier wordt gewezen op de tijd wanneer, namelijk „na(ar) de heerlijkheid” d.i. nadat Hij Zijn volk of kerk met verdrukking had bezocht. En hier begint Zijn heerlijkheid zich te openbaren in het uithelpen uit hun geringe staat en toestand en ze naar hun eigen hand terug te brengen en weer aan het werk te zetten.
- IV. De oorzaak, waarom: „omdat zij Zijn volk beroofd hadden”.
- V. De reden, namelijk „Die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”, uit medegevoel met Zijn volk.

Een lering werd u voorgehouden:

Evenals Jezus Christus voortreffelijkheid bezit over Zijn kerk en volk, zo is Hij Heere over allen en regeerder over hemel en aarde.

Lering B. (1) Thans kom ik tot een tweede lering uit deze woorden, welke is:

Daar Jezus Christus, Die gezonden is om de wil van de Vader uit te voeren, Heere over allen is, zo is Hij de gezondene van de Vader voor Zijn kerk.

Om dit op te klaren, zo overweegt eens wat gezegd wordt in Maleachi 3: 1 „En snellijk zal tot Zijnen tempel komen die Heere, Dien gijlieden zoekt, te weten de Engel des Verbonds”. Hier wordt Hij genoemd de Engel, gezonden van de Vader tot degenen, die Hem zochten. Denkt eveneens aan Zacharia 2: 10, 11, „Juich en verblijd u, u dochter Sions. Want ziet, Ik kom, en Ik zal in het midden van u wonen, zegt de Heere. En vele heidenen zullen te dien dage de Heere toegevoegd worden, en zij zullen Mij tot een volk wezen; en Ik zal in het midden van u wonen; en u zult weten, dat de Heere van de heftscharen Mij tot u gezonden heeft”.

Er zijn vele andere schriftuurplaatsen, die dit ook te kennen geven, als Gal. 4: 4, 5, „Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet; opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen zouden verkrijgen”. Hier hebben we de reden, waarom Jezus Christus naar Zijn kerk gezonden wordt, namelijk om hen te verlossen van onder de verdoemende krachten het vonnis van de wet, en hun de voorrechten van de; kinderen Gods te schenken. Dit blijkt ook duidelijk uit wat Paulus zegt in Gal. 3: 13 „Christus heeft ons verlost van de vloek van de wet, een vloek geworden zijnde voor ons. Want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt”. Het is duidelijk uit deze tekst, dat Christus Zijn volk verlost van de verdoemende kracht en het vonnis van de wet door voor hen een vloek geworden te zijn; eveneens blijkt dat Hij naar Zijn kerk gezonden is, opdat Hij al Zijn kinderen verhoogt tot de voorrechten van de aangenomen kinderen Gods. Efeze 1: 5, „Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelf”.

Lering B. (2) Het tweede deel van deze lering is, ***dat Jezus Christus de Gezondene van de Vader is voor de vijanden van Zijn kerk.***

Tot bewijs hiervan brengt u in herinnering wat David zegt in Psalm 2: 8, 9, „Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden van de aarde tot Uwe bezitting. U zult hen verpletteren met een ijzeren scepter; Gij zult hen in stukken slaan

als een pottenbakkersvat". Het blijkt eveneens duidelijk uit Daniël 2:45: Want de steen, uitgehouwen uit de berg zonder handen, waarvan hier gesproken wordt, die het ijzer, koper, leem, zilver en goud vermaalde, is de Heere Jezus Christus in Zijn koninkrijk. Want Hij is die Koning, Die alle koninkrijken van de aarde, zelfs alle de koninkrijken van Zijn vijanden, verbreken en vermalen zal; en met dat doel werd Hij gezonden. Eveneens is het duidelijk uit de woorden van onze tekst: „Na(ar) de heerlijkheid over ulieden heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen". Daar krijgt Hij een bijzondere opdracht, maar in verschillende opzichten. Want Hij wordt naar Zijn volk gezonden om hen te verlossen en te bevrijden van het vonnis van de wet en van het zwaard van de gerechtigheid. Maar Hij wordt door de Vader tot de vijanden van Zijn kerk gezonden, om de wet tegen hen uit te voeren en de gerechtigheid aan hen te bevredigen. Hij wordt door de Vader tot Zijn volk gezonden om hun de voorrechten van aangenomen kinderen toe te passen, maar Hij wordt naar Zijn vijanden gezonden om het, vonnis van uitsluiting uit Zijn tegenwoordigheid te voltrekken. Zijn komst is voor Zijn volk een oorzaak van vreugde, maar voor Zijn vijanden zeer verschrikkelijk en vreselijk. Mattheus 14: 25, Toen Zijn discipelen schenen om te komen, kwam Hij tot hen, wandelende op de zee, tredende op de door de storm beroerde golven. Dit gezicht ontroerde de discipelen, maar zij werden spoedig gerust gesteld en vertroost door des Heeren komst. Zo ook als Christus komt om Zijn kerk te bevrijden, treedt Hij Zijn vijanden onder Zijn voeten als leem wordt getreden. O, welke droevige tijden zullen de machten van dit land ondervinden, wanneer Christus een bijzondere opdracht ontvangt om hen onder Zijn voeten te treden, wanneer Hij gezonden wordt om te verbrijzelen degenen, die de roede in Zijn hand geweest zijn, en om de staf in het vuur te werpen!

Maar ik veronderstel, dat het gesprokene deze vraag bij u heeft doen opkomen: *hoe zal ik weten, of Jezus Christus de gezondene van de Vader zij om mij te redden of te verpletteren, mij te bevrijden of niet te bevrijden van het vonnis en de verdoemende kracht van de wet?*

I. Om deze vraag op te lossen, overweeg het volgende:

1. Indien Christus tot u gekomen is om u te bevrijden van de verdoemende kracht van de wet, zult u bevinden, dat Christus in uw hart woont en dat u in Christus zijt. Joh. 14: 20, In dien dag zult gij bekennen, dat Ik in Mijnen Vader ben, en gij in Mij, en ik in U." Namelijk wanneer Hij de Trooster, de Heiligen Geest, zou zenden; dan zouden zij weten, dat Hij in hen is, en zij in Hem zijn. Daarom dan hebben degenen, die Hij komt te zaligen, Hem wonen in hun hart en zij wonen in Hem. O, kunt u zeggen, dat u in Christus woont door geloof en liefde, en dat Hij in u woont door Zijn Woord en Geest? Ik zal u enige bewijzen geven, waarbij u mag weten of Christus in u woont door Zijn Woord en Geest. En indien u het ene bevindt, kunt u het andere weten, d.w.z. indien u ondervindt, dat Hij in u woont door Zijn Woord en Geest, dan mag u hieruit opmaken, dat u in Hem bent door geloof en liefde. Want beide zijn wederkerig, volgens de aangehaalde tekst. Zo herzeg ik, indien Christus in u woont door Zijn woord en Geest, zult u Hem in uw hart bevinden te wonen. Dit is Zijn belofte, Johannes 15: 7, „Indien gij in Mij blijft, en Mijn woorden in u blijven, zo wat gij wilt, zult gij begeren, en het zal u geschieden". Hier blijkt het duidelijk, dat Zijn woord in Zijn volk blijft. En dat Zijn Geest ook in Zijn kinderen blijft, is duidelijk uit 1 Johannes 4: 13, „Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, omdat Hij ons van Zijn Geest gegeven heeft". Welnu, indien Hij in u woont door Zijn Woord en Geest, zult u bevinden, dat Zijn Woord en Geest in u wonen tot uw onderwijzing en besturing, Joh. 14: 26, “Maar de Trooster, de Heilige Geest, Welken de Vader zenden

zal in Mijnen naam, Die zal u alles leren".

Daarom. ondervindt u dat Gods Woord en Geest u leiden en besturen? Zo ja, dan is Christus tot u gekomen om u te verlossen van onder de vloek en veroordelende kracht van de wet.

Maar helaas! ik vrees, dat de meesten van u niet weten wat het betekent door Zijn Woord en Geest geleid te worden; u wordt eerder geleid door uw inbeeldingen en lusten en u weet niet, wat het zeggen wil door Zijn Woord en Geest onderwezen te worden. Maar gelooft het, waar Hij ter verlossing komt, daar woont Hij; leidt, onderwijst en bestiert Hij Zijn volk door Zijn Woord en Geest. Als u wist wat dit inhield, zou het ver van u zijn mensenleringen te gehoorzamen tegenover de bring welke Zijn woord en Geest onderwijst. U zou, het koste wat het wil, alle tirannieke macht de gehoorzaamheid weigeren. Daarom gelooft mij, Christus woont in door Zijn Woord en Geest, onderwijzend en besturend.

2. Waar Zijn Woord en Geest gevonden wordt, overtuigt Hij van zonde en ellende en verloren toestand. Joh. 16 8, „En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde”. O, die nog geen overtuiging hebt van uw verloren staat en toestand of van uw zondige staat, op een vernederende wijze, u weet niet wat het zeggen wil, dat Christus met Zijn Woord en Geest in u woont. Want waar Deze inwonen, overtuigt Hij van zonde en ellende. Het Woord Gods is scherper dan een tweesnijdend zwaard; het is gelijk een hamer, die een steenrots te morzel slaat. O, de Geest Gods is een geest van overtuiging en berouw; en allen, die kunnen voortleven in de zonde zonder bitter berouw, hebben reden om te vermoeden, dat Christus niet in hen woont.

Wellicht zullen velen zeggen: *ik heb omkeringen gehad, waardoor de zonde beteugeld werd en ken overtuigingen.*

Maar ik vrees, dat weinigen van u weten wat van u vereist wordt om des Geestes overtuiging van zonde te hebben. Het is geen gewone omkering in de consciëntie en weer zo weg; nee, het is zulk een overtuiging van zonde, die een diep gevoel van zonde medebrengt. Het laat de mens niet los, voordat het een walging en verlaten van de zonde veroorzaakt. Want als de overtuiging des Geestes een gevoel van zonde in de ziel verwekt, zo verwekt ze haat tegen en een verlaten van de zonde.

Daarom kunnen de overtuigingen in de mens nooit wezenlijk zijn, waar zijn zonde hem niet hatelijk wordt en door hem verlaten wordt. Ik ben benieuwd, wat dit geslacht hiervan zegt, die de zonde belijden en nochtans elke dag weer vallen in de zonde; voorzeker heeft God aan de zodanigen niet de belofte gegeven, dat Hij hen genadig zal zijn. Want die belofte is voor degenen, welke de zonde belijden en verlaten.

Daarom, indien u uw zonde elk uur zou belijden en ze zou blijven koesteren, behoeft u geen genade uit Zijn hand te verwachten; ja, een dusdanige belijdenis zal uw banden aan de zonde des te sterker maken. Het is slechts een spotten met God, de zonde te belijden en niet te verzaken.

3. Waar Christus door Zijn Woord en Geest woont, daar neemt Hij intrek met heerschappij en kracht over het schepsel. Zijn genade in u of Zijn Geest zullen niet als een ondergeschikte bij u inwonen; zij zullen een soort heerschappij voeren. 1 Joh. 3:3, „En een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is.” Efeze 6: 12, „Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten”. Ik zeg, u zult bevinden, dat Zijn Woord en Geest tegen deze strijden en soms hen overwinnen en gevoelig ten onder brengen. Het is eigenaardig, hoe men kan menen, dat er vrede in de consciëntie is, wanneer de zonde toch nog de heerschappij voert, ja zelfs regeert. Want waar de Geest Gods is, zal Deze

niet als een ondergeschikte wonen. 1 Joh. 3:9, „Een iegelijk, die uit God geboren is, die doet de zonde niet”. Dit moet niet zo verstaan worden, alsof zij niets zouden doen, hetgeen zondig is. Want de droevige ondervinding van de heiligen bewijst het tegendeel. Maar ik wil u zeggen, hoe van het kind Gods gezegd kan worden, dat het de zonde niet doet. Want:

- a. Zij kunnen niet opzettelijk zondigen; zij durven nooit tot God te zeggen, dat zij expres Zijn geopenbaarde wil vertrapten.
- b. Zij kunnen niet gewillig zondigen. Het is waar, zij kunnen overwonnen worden, maar er is een deel in hen, dat niet toegeeft; het onvernieuwde deel moge toegeven en de overhand hebben, maar het verkrijgt nimmer de toestemming van het wedergeboren deel; zo zondigt het kind Gods nooit niet de gehelen wil.
- c. Zij kunnen nooit willens en wetens zondigen; zonde is niet het element van het kind Gods: want in zijn binnenste wordt krijg gevoerd en die weerhoudt het herboren deel van vermaak te scheppen in de zonde, maar veroorzaakt smart over de zonde. Maar degenen, die geen smart over de zonde kennen, maar er behagen in scheppen, hebben reden om hun aanneming tot kinderen te verdenken en in twijfel te trekken. Indien men een schaap in een modderpoel zou werpen, zou het daar niet gaan liggen, ofschoon een zwijn zich er zou verlustigen. Eveneens is het niet het element van de kinderen Gods om in de zonde te verblijven. Want, wanneer zij zondigen, geraken zij uit hun element.
- d. Het kind van God zondigt niet tot de dood; wat hij ook doet, hij kan diè zonde niet begaan. Hij zal ijverig trachten de zonde te boven te komen, wanneer hij er in valt en bekommerd zijn weer te zondigen. Ik verwonder mij er over, hoe men zó zondigen kan, dat er geen vrees voor de zonde noch een bezorgdheid om van de zonde weerhouden te worden, gevonden wordt. Maar gelooft het, waar Christus de hoogste plaats inneemt, heeft Zijn Woord en Geest altijd een bevelende 'kracht. Beproof dan uzelf hieraan. Want, al is het dat ge uzelf aan Hem zou verbinden niet een band van belijdenis, zolang als u wilt. Nochtans zeg ik u, indien Zijn Woord en Geest niet in u wonen door een soort van overheersende kracht, weet u niet wat het is een wettig lid te zijn, ingeënt in Hem, Die de ware wijnstok is; noch een lid in dien wortel. Want die wortel zal zulk een door kanker verrot lid niet dulden. Want zij, die ware leden van Christus zijn, ontvangen levensgeesten van Hem; en waar Hij ook woont, wordt er een beweging tegen de zonde levendig gehouden. Maar degenen, die slechts door een belijdenis aan Hem verbonden zijn, ontwaren die levensgeest niet in hen; ja, ik vrees zelfs, dat ik dit van de meesten van u kan zeggen, die er niet om geven de gangen van de tijd te volgen en deelnemen aan dien afgodische eredienst en die mensen als gezondenen van Jezus Christus te ontvangen, welke lasteraars zijn en wier handen vol bloed zijn. Maar waar Christus is, daar is Hij met een overheersende kracht; Zijn Woord en Geest wonen en regeren daar. Maar wat dezulken betreft, die tegen licht en weten zondigen; Zijn Geest verblijft daar, als te veel onderschat, zo Hij daar tenminste woont.

4. Waar Christus door Zijn Woord en Geest woont, is een Geest van gebed en smeking, welke hun gegeven wordt volgens het Woord in Zacharia 12: 10, „Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden”. Amos 5: 4, „Zoekt Mij en leeft”. Welnu, waar Christus woont, is Zijn Geest een Geest van de genade en van de gebeden. Ik ben benieuwd wat de mensen zich voorstellen, die niet weten wat het is God aan te roepen. O, wat kan een biddeloos volk zich voorstellen, die niets van de inwoning Zijns Geestes

kennen! Want waar Hij woont, daar is Zijn Geest een Geest van gebeden. Psalm 27: 8, „Mijn hart zegt tot U: u zegt: Zoek Mijn aangezicht; ik zoek Uw aangezicht, o Heere!” U, die het gebed veronachtzaamt en des Heeren aangezicht niet zoekt; u weet niet wat het zeggen wil, dat des Heeren Geest in u woont; en hoe u ook over dit merkteken wilt oordelen, het is er één. Want die God roept, wekt Hij op om Zijn Naam aan te roepen, zoals in Ps. 27: 8. Daar roept de Heere: „Zoek Mijn aangezicht”. En de man, die geroepen wordt, antwoordt: „Ik zoek Uw aangezicht, o Heere!” O, biddeloos volk, ik zeg dan, dat u ontbloot van genade bent en zonder Christus!

II. Ik ga nu over tot het tweede gedeelte van dat kenteken, hoe u kunt weten of Christus gekomen is om te zaligen óf te veroordelen, om u te verlossen en te bevrijden van de verdoemende kracht van de wet, óf het vonnis van de wet tegen u te voltrekken.

1. Indien Hij komen zal om u te verlossen, dan zult u een verlangen naar Christus kennen. Jes. 55: 1, „O, alle u dorstigen, komt tot de wateren”. U ziet wie het zijn, welke tot de wateren genodigd warden te komen; het is dorstig volk, niet de zodanigen, die enige behoefte aan drinken hebben, maar dezulken, die zich van hun dorst bewust zijn. Dus: degenen, die Jezus Christus komt te redden, hebben een verlangen naar Jezus Christus; en gelooft het, het is slechts een verlangen naar Hem zelf. Psalm 73:25, „Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op der aarde!” Niets kan de Psalmist bevredigen dan Christus Zelf. Hij geeft om hemel noch aarde zonder Christus; ja, hij minacht de hemel, wanneer hij deze afgescheiden van Christus beschouwt. Daarom, gelooft mij vrienden; u, die niet weet wat het is uw begeerte naar Christus Zelf uit te strekken meer dan naar enig ander ding; u weet ook niet wat het zeggen wil, dat Hij komt om u te verlossen. O, ontwaak toch uit uw gerustheid en blijft niet voldaan over uzelf in die toestand. Want bedenk, dat de belofte voor hen is, die Hem ijverig zoeken. Maar als uw hart geen schreeuwen tot Hem, geen dorsten naar Hem kent, en wanneer uw verlangens meer naar andere dingen dan naar Hem uitgaan, zo is Christus nog niet onder u gekomen om u te redden.

Dus moet u geloven wat de apostel zegt, 1 Petrus 2: 7 „U dan, die gelooft, is Hij dierbaar”. Ja, gelooft mij, indien Hij u dierbaar ware, zo zouden uw begeerten meer naar Hem uitgaan. O, hoe zult u Hem schatten, u, wier verlangen nooit recht en ernstig naar Hem uitging! Zeker, u hebt geen achting voor Hem, u geeft niet om Christus! O, wat moet ik denken van dit Christusverachtend geslacht, hetwelk zich niet bekommert om Christus en Zijn heerlijkheid, of het reilt of zeilt; of een tiran op de troon Zijn kroon draagt of niet. Terwijl daarentegen een rechte begeerte naar Christus en een rechte achting van Hem en een gevoel van Zijn dierbaarheid, ulieden weerhouden zou om hieraan te denken zonder verontwaardiging, dat Christus beroofd zou worden van Zijn koninklijke kledij door deze aardwormen, door ellendelingen, ja, door de snoodste aller mensen. O, die u zo weinig om Zijn eer bekommert en wat Hem toebehoort en waardoor Hij Zichzelf bekend maakt; er is geen bewijs, dat Hij in u woont.

2. Indien Hij komt om u te verlossen, zo zal, evenals Christus Zelf u dierbaar is, ook wat Hij heeft dierbaar voor u zijn. Psalm 32: 13. Hier prijst David die man gelukzalig, wiens overtreding vergeven is. Hebt u een hoge achting voor vergevende genade? Bedenk, dat Hij allen, die Hij deelgenoten maakt van zaligmakende genade, leert ondervinden wat die genade betekent. Hij leert hun de genade hoogachten. Maar ach, ik vrees dat velen van u nooit geweten hebben, wat die genade inhoudt, of ernstig

gedacht hebben aan die genade of een voortdurende begeerte naar die genade gehad hebben. O, u acht de wereld hoger dan Christus' vergevende genade. Want u koestert meer liefde voor de wereld en uw zinnelijke lusten dan voor vergevende genade. Maar de man of vrouw tot wie God Zijn genade uitstrekt, acht deze genade hoog. Inderdaad, de wereld acht hen dwazen, die deze genade zoeken, deze genade om vergeving. Maar David erkent hen als wijzen, zeggende: „Welgelukzalig is de mens, wiens overtreding vergeven is en in wiens geest geen bedrog is;" al moge het dan zijn, dat mensen, die vergevende genade zoeken, bloot gesteld zijn om door de wereld als dwazen te worden aangemerkt. Nochtans, zeg ik u, een wijzer man dan ik, zelfs David zegt u, en niet alleen David. Maar de God van de waarheid door David zegt u, Psalm 32: 11 „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is". Welaan, geliefden, indien u een grote achting voor genade zou hebben, zou u genade kunnen bezitten. Want, wat de wereld er ook van moege denken, het is een kenteken, dat de ziel genade ontvangt, wanneer ze genade hoogacht.

3. Indien Hij zal komen om u te verlossen, zo zult u dit als een derde kenmerk in u bevinden, dat u een heilige vreze en verdenking van uzelf kent, dat u niet in Christus zijt; Paulus zegt: „Onderzoekt uzelf, beproeft uzelf", 2 Kor. 13: 5. Hij vermaant herhaaldelijk, om hen aan 't werk te zetten; te kennen gevend niet alleen de ijver, die zij moeten aanwenden, maar ook de moeilijkheid er van; en waarom is het noodzakelijk dat zij in wie de Heere Zijn werk komt te werken, zichzelf onderzoeken en beproeven, anders dan omdat er een heilige vreze in hen is? Paulus was bezorgd over de Korinthiërs, ja, allen behoorden bezorgd over zichzelf te zijn; en degenen die zichzelf niet oordelen, zal God oordelen.

Ik houd niet van dat geloof, hetwelk vanaf de wieg is; dezulken, welke beweren nooit getwijfeld te hebben, of dat het geloof hun nooit ontbrak, hebben reden om zichzelf te verdenken. Want menigvuldig zijn de twijfelingen van de gelovige; en inderdaad, een heilige verdenking kenmerkt het geloof. U moogt dit een vreemde uitdrukking vinden, maar het is gewis, omdat het bewijst dat het arme schepsel gaarne geloof zou hebben; en een begeerte naar genade bewijst genade.

Zij zouden zo overtuigd van genade willen zijn, dat zij Christus en Zijn barmhartigheid niet verzekerd genoeg kunnen vasthouden; zij zouden zo verzekerd willen zijn, dat dit hen doet twijfelen aan zichzelf, opdat zij zich niet zouden bedriegen.

4. Het vierde kenteken (en slaat er acht op) is, dat u zulk een voldoening, in de weg van zaligheid zult vinden, zelfs in dat edele plan, dat u nooit op een andere wijze naar de hemel zou willen gaan, al was er een andere weg mogelijk (hetwelk toch onmogelijk is). Want veronderstelt, dat iemand met deze leerstelling zou komen, dan zou de ziel, waar Christus door Zijn Woord en Geest intrek heeft genomen, aldus antwoorden: „Laat mij buiten de hemel, voordat ik daar heenga langs een andere weg dan in en door Christus, opdat Hij de eer moege ontvangen. Het schepsel, waarin Christus woont en hetwelk Hij komt te verlossen zal zóveel van Gods wil en Zijn eigenschappen zien, die in dit werk elkaar ontmoeten, dat zij zich liever de hemel ontzegd zien dan op een andere wijze binnen te gaan. Zij zien dan Zijn gerechtigheid uitblinken, dat de Vader verkoos voor een wijle afstand te doen van de Zoon Zijner liefde om een overblijfsel van Adams verloren kroost te zaligen. Daar is zoveel heerlijkheid in gelegen, dat, zo God niet in hun wijze van zaliging verheerlijkt werd, zij zich liever hun deel in de hemel ontzegd zagen; en zij zien dat de ganse Drieëenheid er een behagen in scheidt. Want wat maakt het zo heerlijk voor de

gelovigen, anders dan omdat de Drieënige God er Zich er in verlustigt. 1 Joh. 4: 9, „Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem”. En wat bewoog Hem anders dan Zijn oneindige liefde? O, is dit dan geen heerlijk werk, dat alleen voortspuit uit liefde? En wat groter liefde kan geopenbaard worden dan deze, dat Hij (om zo te spreken), afstand wilde doen van het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid?

Welnu, evenals dit werk God de Vader behaagde, zo is het met Christus, Joh. 15: 13, „Niemand heeft meer liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijn vrienden”. En indien het Christus niet behaagd had, zo zou Hij het ongenoegen en de toorn van Zijn Vader niet verduurd hebben. Was het geen liefde, die Hem in het vlees deed komen en zoveel tegenspreken van de zondaren deed verdragen, die Hem deed omzwerven en zovele natuurlijke nochtans zondeboze zwakheden verdragen? O, was dit geen heerlijk werk, hetwelk Hem bewoog dit alles te ondergaan? Ja, Christus had dit werk zo lief, dat vele malen voordat Hij daadwerkelijk in het vlees kwam, Hij aan onze vaders onder de Oud-Testamentische bedeling verscheen, zoals aan Abraham, Izak en Jakob en aan de profeten in gezichten, en aan deze profet met een meetsnoer. En wat had dit alles te beduiden dan om ons te laten zien welk een behagen Hij in dit werk schepte om vlees van ons vlees en been van ons been te worden. En evenals het de Vader en de Zoon behaagde, zo behaagde het de Heiligen Geest. Vandaar dat woord: „Hij zal van Mij getuigen”. Toen Christus gedoopt werd, daalde de Geest op Hem neer gelijk een duive en een stem uit de hemel weerklonk: „Deze is Mijn Zoon, mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb!” En evenals dit voor de Drieënige God een welbehagelijk werk geweest is, zo leert de ziel, die een wortel in Christus heeft, er een vermaak in scheppen. Zodat de ziel niet langs een andere weg dan door die weg gezaligd wenst te worden, omdat het zo'n heerlijke weg is; en indien u tevreden zou zijn om gezaligd te worden en naar de hemel te gaan door goede werken of enige andere weg dan door Christus, zo weet u niet wat het is Christus in u te hebben. Al zou u nog zolang wenen, het is slechts een hemel, die u opbouwt voor uzelf. Het is Christus niet; het is slechts een zoeken van uzelf, indien u op deze wijze uw zaligheid zoekt. Maar wie Hij komt te zaligen, voor dezulken wordt dit werk van zaligmaking door een Verlosser, zó heerlijk, dat het een vreugde van hun hart is. Welaan, laat ik het gesprokene mogen toepassen met een woord van vermaning. O, dat Hij uw harten moge bereiden!

5. Aangezien Christus dan de gezondene van de Vader is om sommigen te redden en andere te verderven, zou u door Hem gered willen worden? Zou u verlost willen worden van de verdoemende kracht van de wet? O, komt dan tot Christus. Hij breidt Zijn armen uit en roept u Hem te aanschouwen. O! komt tot Hem, een gekruisigde Zaligmaker, Die zo iets voor onze zonden verdroeg, en Die u zal verlossen van het vonnis van de wet en de bedreiging van de toorn Gods, die over uw hoofden hangt. O! kom en laat niets uw komen in de weg staan. Geloof het, geen berg zal van Zijn kant in de weg staan. O! wat uw twijfelingen of bezwaren ook mogen zijn, komt er mee naar voren. Het kan zijn, dat sommigen zeggen: „Mijn zonde is een grote berg”. Doch, o zondaar! wat uw zonde ook is, komt tot Christus; ofschoon uw zonde tot aan de hemel reikt, toch is Zijn barmhartigheid boven de hemelen; ja, al had een ieder van u al de zonden van deze vergadering, toch zeg ik u: „Kom tot Christus!” Er is een volheid in Hem, Die de geopende Fontein is voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid. Daarom, laat dit u niet in de weg staan. Want hoe groter uw zonden zijn, des te groter genade zal er

geopenbaard worden in haar vergeving; en uw grootste zonde zal van nu af zijn, dat u aan Christus' roepstem deze avond geen gehoor hebt gegeven. Ja, ze zal groter zijn dan al uw andere zonden, die u ooit tevoren bedreven hebt. Indien u Hem nu weigert, zegt u feitelijk, dat Hij een leugenaar is en u spot met Hem.

Doch mogelijk zullen sommigen tegenwerpen en zeggen; *dat u beloften, besluiten en verbintenissen verbroken hebt, welke u Hem eertijds gedaan hebt.*

Ik antwoord: „Arme zondaren, laat dit u niet in de weg staan; luistert naar Christus' roepstem, Jer. 3: 14, „Bekeert u, u afkerige kinderen! spreekt de Heere, want Ik heb u getrouwd, en Ik zal u aannemen, een uit een stad en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion”.

Doch mogelijk zal sommigen dit in de weg staan namelijk: „*Ik heb vele aanbiedingen en roepstemmen versmaad en zal Hij mij nu aannemen?*”

Ik zeg u, hoe dikwijls u de roepstem ook versmaad mag hebben, nochtans is Hij bereid u te omhelzen. Komt dan! Nu is het de gelegen tijd! Was Hij niet gewillig geweest, dan zou Hij u deze roepstem na zovele roepstemmen niet gezonden hebben. O, kom nu en ik zeg u, van de vorige weigeringen zal nooit meer gewag gemaakt worden. En wat uw twijfelingen ook mogen wezen, legt ze terzijde, indien u ze op dit ogenblik niet kunt oplossen en komt en omhelst Christus Jezus. Zó handelde Abraham. Hij had raadselen, die hij niet kon oplossen, en daarom legde hij ze terzijde. Hij merkte niet aan, dat de moeder in Sara verstorven was. Dit was een raadsel, dat hij niet kon oplossen, daarom legde hij het terzijde. Geloof me, u, die niet tot Christus wilt komen, zult voortaan geen verontschuldiging meer hebben. Want, wat ook in de weg staat, u moogt het terzijde stellen en tot Christus komen en deel hebben aan Zijn verlossing.

En ik zal u in 't kort mededelen, wat voor een Zaligmaker Hij is, tot Wie u moet komen.

- 1°. Hij is een heerlijke Zaligmaker, Wiens eer zal uitblinken in wat Hij gewrocht heeft, in het verwerven van zulk een genade voor zondaren; en deze stem klonk uit de hemel, toen Hij op de wereld kwam: „*Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen*”. Daarom is Hij een roemrijke Zaligmaker, want Hij heeft Zijn welbehagen en Zijn eer geopenbaard in de verlossing Zijns volks. Alle werken Gods getuigen van Zijn heerlijkheid: de zon, de maan en de sterren en deze wolken, welke hier zijn, spreken alle van Zijn heerlijkheid en eer. Maar niet één van Zijn werken spreekt van zoveel heerlijkheid als dit werk van 's mensen verlossing.
- 2°. Hij is een wonderlijke Zaligmaker. Het is het werk en de beoefening van dezulken, die boven de wolken zijn om Hem te bewonderen en te aanbidden. O! Hij is een oceaan van wonderen, waarin alle inwoners van de hemel zwemmen. In Openbaringen 8: 1 lezen wij: „Er werd een stilzwijgen in de hemel, omtrent van een half uur”. Zij werden met zo'n verbazing vervuld, toen zij Christus aanschouwden, Hij was zo groot en heerlijk, dat zij in, verwondering stilzwegend; zij wisten niet, hoe zichzelf uit te drukken.
- 3°. Hij is een volkomen en algenoegzame Zaligmaker, Hosea 13: 9 „Het heeft u bedorven, o Israël! want in Mij is uw hulp”. Dus is Hij volkomen bekwaam om u te helpen uit uw verloren staat en toestand. Hij is volkomen bekwaam om Zijn volk vergevende genade, rechtvaardigmaking en heiligmaking te schenken. Hij is in staat u uit Satans klauwen te rukken, en uit de boeien van een dood en verhard hart; en zal u dit niet opwekken om tot Christus te komen?
- 4°. Hij is een vrije Zaligmaker. Want allen, die hier vanavond zijn, jong of oud,

mannen of vrouwen, mogen Jezus Christus omhelzen, indien zij dit aanbod van Hem verkiezen, hetwelk is een aanbod van vrije genade! O, komt dan thans tot Christus, Die Zichzelf weg komt te schenken, zonder geld en zonder prijs. O, komt thans en omhelst Hem, Jes. 55: 1. Hier verzoekt Jezus Christus niets voor deze door Hem aangeboden zaligheid dan dat u het uit Zijn hand wilt aannemen.

O, verharde zondaren, die uw handen niet wilt uitstrekken en dit aanbod. Uit Zijn hand aannemen! Het is een kostbare zaligheid voor Hem; het kostte Hem hevig lijden te verdragen; het kostte Hem het ondergaan van een zware wenteling onder de toorn van Zijn Vader; ja, het vergieten van Zijn dierbaar bloed. En nochtans is het een goedkope zaligheid voor u; u zult ze ontvangen door slechts uw hand uit te steken. En zult u nu weggaan en u terugtrekken van deze markt vanavond?

Zo ja, ik zal een getuige zijn tegen ulieden, dat deze avond Jezus Christus en Zijn verlossing u aangeboden zijn. En al zou ik nooit een deelgenoot van deze zaligheid zijn, nochtans zal ik tegen u getuigen. Ja, ik zal een getuige zijn tegen u allen, die geen deel zullen hebben aan deze aangeboden zaligheid door het geslachte Lam.

Welaan, bij de liefde van Jezus Christus tot en voor zondaren, en bij de vreugde des hemels en bij de folteringen van de hel, bezweer ik ulieden Jezus Christus te omhelzen; zo niet, dan heb ik u een onherroepelijke oorlog te verklaren. Zijn Naam zij geloofd!

3. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD.

Sion vrienden, er is één zaak, waarvan ik zou willen dat ze door u geloofd werd, namelijk dat de Heere komen zal om Zijn troon van gerechtigheid in Schotland op te richten. De tijd is nabij; waarvan ik u deze bewijzen zal geven:

- Ten eerste. De grootheid van de macht van de vijanden en de grootheid van hun ongerechtigheid; hun macht is zeer groot en veel van wat zij wilden en beoogden is gedaan en verricht. Maar nimmer zullen zij hun hele wil ten uitvoer kunnen brengen. Hun doel is niets anders dan de naam van Israël uit het land te verdelen, maar dit zullen zij nooit kunnen bereiken, hoeveel wreedheid zij ook bedreven hebben. Hoe het ook zij, de grootheid van hun ongerechtigheid getuigt, dat de oordelen, welke over dit land zullen komen, nabij zijn. Want hoe groter zij zijn, des te meer is hun val nabij. Het is de gewone weg, waardoor de Heere handelt om Zijn vijanden rijp te laten worden voordat Hij met Zijn sikkel hen neer komt te maaien. Thans verklaren zij hun opstand tegen de hemel en braken zij openlijk godslasteringen uit tegen Gods heiligen naam en hoewel velen menen, dat God zwijgt, toch zal Hij niet altoos zwijgen, maar plotseling met Zijn gerichten komen.
- Ten tweede: De vernedering van Zijn volk. Velen vinden dit een vreemd bewijs en toch is het waar. Want de weg, waarmee Hij met Zijn kerk en volk handelt, is immer om hen zeer diep te vernederen en hen daarna ten tijde van hun uiterste nood te bevrijden. De vernederde toestand, waarin Zijn volk thans verkeert, wijst er op, dat Zijn komst niet ver is. Dit is een bewijs hiervan, dat Hij Zijn ongenoegen tegen Zijn vijanden reeds openbaart door hun tong en spraak te verdelen, door vele vervolgers kinderloos te schrijven (Jer. 22: 30), door velen van hen onverwachts uit de wereld te nemen; en deze bijzondere onheilen zijn de voorboden van droeve oordelen, die over hen komen zullen. Want bijzondere rampen zijn de voorboden van algemene oordelen; zoals de vliegende rol, binnengaande het huis van de dief en het huis van de man, die valselijk zweert, Zach. 5: 14, betekent dat zelfs het hout en de stenen van hun huizen verteerd zouden worden, Alles wat er nu gezien wordt zijn slechts druppelen van Gods toorn, voordat de regenvloed komt.

Maar wat zal ik tot u zeggen, die hier bent? Ik ben grotelijks bevreesd, dat Zijn komst met oordelen in het land voor het merendeel van u een zeer verschrikkelijke komst zal zijn. De vijanden schijnen rijp te zijn om afgesneden te worden en zo schijnt het inderdaad met u te wezen. Had men ooit kunnen denken, dat God zoveel arbeid aan een volk ten koste had willen leggen door wondervolle barmhartigheden en oordelen, en dat er toch zo weinig vrucht werd gezien van Zijn moeite, zo weinig gevoel van zonde, en zo weinig bezorgdheid over de verwoesting van Zijn kerk en de schande, waarmede Zijn Naam in het land bejegend wordt? O, onbekommerd volk! God staat te

komen en Zijn komst zal verschrikkelijk wezen! Zijn komst zal de meest Berusten en verzeckerden onder u doen beven: Ik zou willen, dat u dit bedacht en ter harte nam en onderzoeken zou, hoe u Hem zult ontmoeten. O, wie zal voor Zijn aangezicht bestaan; voor een God, Die wraak doet over de zonde, Die komen zal als een wreker aan een schuldig volk voor de smaad, Zijn Naamaangedaan!

Laat ons bidden tot Hem, dat Hij ons moge bereiden om Hem te ontmoeten en ons helpe om ons bijtijds te laten waarschuwen.

Tekst:

„Want zó zegt de Heere van de hekscharen: Na(ar) de heerlijkheid (over u), heeft Hij Mij gezondend tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Zacharia 2:8.

Geliefde vrienden! Dezulken doen een rechte keus, die liever met het volk van God smaadheid en verdrukking lijden, dan met Zijn tegenstanders geoordeeld te worden. Want de Heere bezoekt en kastijdt Zijn volk uit liefde. Maar Hij bezoekt Zijn vijanden in toorn en gramschap. Door Zijn volk te bezoeken heeft Hij het oog op hun verbetering en bekering: maar in het straffen Zijner vijanden beoogt Hij hun val en ondergang. De verdrukking Zijns volks is licht en voor een ogenblik. Maar de oordelen over Zijn vijanden zijn zwaar en eeuwigdurend: zij kunnen beginnen in de tijd, maar de eeuwigheid zal er geen eind aan maken. De verdrukking van Zijn volk leidt tot hun verheerlijking. Maar de straffen, die Zijn vijanden hier treffen, zijn slechts voorboden van de gramschap Gods, waaraan zij onderhevig zijn en die zij tot in van de eeuwigheid zullen verduren.

Doch, om tot onze tekstbehandeling verder over te gaan, u kunt u herinneren (tenminste sommigen van u), hoe ik u het verband van de woorden aantoonde, hetwelk hierop neerkwam, dat hier de profeet een visioen getoond wordt, namelijk Jezus Christus, met een meetsnoer in Zijn hand, waardoor te kennen gegeven wordt Zijn bedoeling om Zijn eigen kerk te bouwen en haar af te bakenen. En hierna geeft Hij een Engel de opdracht om Zacharia te gelasten de betekenis van dit gezicht aan de kerk te verklaren, dewelke inhield, dat de kerk zou uitgebreid worden „als een stad zonder muren”; en eveneens belooft Hij aan de kerk veiligheid en bescherming: “Ik zal haar wezen een vurige muur rondom”. De betekenis van dit gezicht is van toepassing op verschillende soorten van mensen. Want:

1°. Het is van toepassing op degenen, die in Babel achterbleven en het werk Gods en hunner broederen in de steek lieten; er is een roepstem tot hen om te komen en zich bij hun broederen te voegen bij het bouwen van het huis Gods. Hier worden zij vermaand om uit Babylon en het Noorderland te vlieden en te ontkomen als aan een dreigend en groot oordeel. En er worden drie redenen gebruikt om deze vermaning kracht bij te zetten,

- a. De eerste, bedekt vermeld in het 7e vers, is: „Hui, Sion, ontkomt u, die woont bij de dochter van Babel!” en in het 6e vers: „Hui, hui, vliedt toch uit het Noorderland, spreekt de Heere. Want Ik heb ulieden uitgebreid naar de vier winden des hemels, spreekt de Heere”. Ja, de reden is deze: u moet vlieden uit Babylon, omdat u buiten uw land verspreid bent als een teken van Zijn ongenoegen. Daarom behoort u niet voldaan neer te zitten in die toestand, in welchen u gekomen bent in Zijn toorn; vliedt toch, want Ik heb u in Mijn toorn uitgebreid naar de vier winden des hemels.

- b. De tweede reden is, dat zij de naam van Sion gekregen hebbende, het daarom niet gevoeglijk voor hen is Zijn Naam te belijden en in Babel te wonen.
- c. De derde reden vinden wij in de gelezen tekstwoorden, namelijk omdat Hij kwam om Zijn vijanden te straffen, daarom zou het zeer droevig zijn in het vijandelijk kamp gevonden te worden. Dit wordt uitgebreid in het volgende vers: „Want ziet, Ik zal Mijn hand over henlieden bewegen”. Hun oordeel zal zoowel droevig als plotseling zijn. Het zal een zeer smadelijke slag zijn. Want hun eigen knechten zullen hun meester worden. De woorden werden in 5 punten verdeeld, namelijk
 - I. Jezus Christus is de Vertolker van des Vaders wil.
 - II. Hij wordt gezonden om de wil van de Vader uit te voeren.
 - III. De tijd: „na(ar) de heerlijkheid”, d.w.z. nadat de Heere Zijn volk met verdrukking had bezocht; óf nadat Zijn heerlijkheid geopenbaard werd in het aanvankelijk herstel van Zijn volk, hetwelk Zijn heerlijkheid is: Toen werd Christus gezonden om hun vijanden te straffen.
 - IV. De oorzaak, waarom Hij gezonden wordt om de heidenen te tuchtigen, namelijk omdat zij Zijn volk beroofd hadden.
 - V. De reden of het motief, hetwelk Hem er toe beweegt; voortkomend uit het medegevoel met Zijn volk „Die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”.

Het eerste punt werd behandeld en het tweede een weinig aangestipt, waarin ik u toonde, dat, evenals Jezus Christus de gezondene van de Vader voor Zijn kerk is ter hunner verlossing en zaligmaking, Hij zo de gezondene van de Vader is voor de vijanden Zijner kerk tot hun val en ondergang. En wanneer Hij bezig is om de heidenen te tuchtigen, als de gezondene van Zijn Vader, zo wordt dit hier als een reden aangewend om deze vermaning, aan de Joden gedaan, kracht bij te zetten, opdat zij zouden komen en Babylon verlaten. En daarom was het zeer gevaarlijk in hun kamp gevonden te worden. Zo vermaant Hij hen uit Babylon te vlieden, zoals zij zouden vluchten voor een grote plaag en dreigend oordeel. Thans breng ik deze lering naar voren:

Lering C. „Het is voor de kerk van God zeer onveilig in het kamp van de vijanden gevonden te worden of onder hun bescherming te leven, ten tijde dat de Heere Zijn vijanden bezoekt; opdat zij niet in hun oordelen mogen deden”.

Deze lering wordt bevestigd in 2 Kor. 6: 17, 18. „Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heere en raakt niet aan hetgeen onrein is en Ik zal ulieden aannemen. En Ik zal u tot een Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige”. Want zoals wij in vers 15 en 16 lezen: „En wat samenstemming heeft Christus met Belial, of wat deel heeft de gelovige met de ongelovige? Of wat samenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden?” Openb. 18: 4, „Gaat uit van haar, Mijn volk! opdat u aan haar zonden geen gemeenschap hebt en opdat u van haar plagen niet ontvangt”.

Hier wordt de last gegeven, dat zij zich niet zouden schikken in of gemeenschap hebben aan de zonden van de goddelozen, opdat zij niet van haar plagen zouden ontvangen. Want mensen die zich op de een of andere manier of wijze met de vijanden verbinden, stellen zich aan het grootste gevaar bloot. De Joden, die in Babylon vertoefden, dachten, dat zij veiliger waren dan die in Jeruzalem, omdat zij omringd waren met de vijandelijke sterkte en kracht. Toch was hun toestand zeer zorgwekkend,

want een wolk van Gods toorn stond gereed over hen los te barsten, indien zij bleven in de toestand, waarin zij verkeerden, door in het vijandelijk kamp te vertoeven. En dit werd aangewend als een argument om hen uit te leiden, dat zij Babel moesten ontvlieden voordat de Heere Zijn oordelen over Babylon bracht.

Het merendeel in dit land denkt, dat het overblijfsel, hetwelk zich wenst te onthouden om zich bij de vijanden te voegen, in meerdere of mindere mate blootgesteld is aan het grootste gevaar; doch, gelooft het, nog een weinig tijds en het zal duidelijk worden, dat, evenals er in hun weg de minste zonde bedreven wordt, er eveneens het minste gevaar aan verbonden is. O, waarbij zal ik de tegenstanders en degenen, die gemeenschap met hen hebben, vergelijken? De tegenstanders zijn als 't ware een grote boom, die grote takken uitspreidt; en de andere een gezelschap mensen, die onder die boom veiligheidshalve hun toevlucht hebben genomen. Maar wat gebeurt? De Heere laat uit de hemel een druppel van Zijn toorn op die boom vallen, dewelke hem verteert. Hij valt en zijn zwaarte verplettert allen onder die boom. Derhalve maken de vijanden nooit een val, of allen, die onder hun bescherming zijn, worden verbrijzeld. Want zij zijn gelijk een muur, opgebouwd met loze kalk, en degenen die zullen vlieden onder zijn bescherming, zullen met zijn val verbrijzeld worden, wanneer de stormwind van omhoog de muur zal splijten en doen vallen. En gelooft mij, vrienden, de dag is nabij, dat weedom en ellende het deel zullen zijn van hen, die in het vijandelijk kamp zullen aangetroffen worden.

Om deze kring toe te passen, zal ik acht soorten van mensen opnoemen, die ik zal waarschuwen tegen hun zonde en gevaar.

1°. Het eerste soort mensen, die ik waarschuwen zal, zijn dezulken, die zich met deze Roomse bisschoppelijke kerkregering (zie aant. 12) verenigen; wanneer God komt om de vijanden te straffen, zullen zij het gewicht van Zijn hand gevoelen. Ik moge verwijzen naar Hosea 10: 14, 15 „Daarom zal er een groot gedruis ontstaan onder uw volken, en al uw vestingen zullen verstoord worden, gelijk Salman BethArbel verstoorde ten dage des krijgs; de moeder werd er verpletterd met de zonen. Zo heeft Beth-El ulieden gedaan, vanwege de boosheid van u boosheid”. Uw afgodische Bethels, zij zullen droeve oordelen, weeën, ramp en wraak veroorzaken. „Daarom zegt de Heere der heirscharen, de God Israëls, zo: Ziet, Ik zal dit volk spijsen met alsem, en Ik zal hen drenken met gallewater”. Want de Heere heeft vele punten van aanklacht tegen ulieden.

- a. Hij heeft u van afgoderij te beschuldigen; wat deze zaak betreft, mag ik verwijzen naar Ezechiël 22:3, „De stad maakt drekgoden tegen zichzelf, om zich te verontreinigen”. Gelooft het, mensen, in de ogen des Heeren wordt u schuldig aan afgoderij bevonden: Want u aanbidt God niet, maar de mens; en als u de „hulppredikers” (zie aant. 11) gaat horen, gehoorzaamt u menselijke wetten. Misschien zult u zeggen: Zij nemen hun tekst uit de Bijbel. Maar zij kunnen ze evengoed uit de wetten van het parlement nemen.
- b. Hij heeft u te beschuldigen van een verbreken van het „covenant” (zie aant. 1) (= verbond); en „Zult u gedijen? Zult u ontkomen, die zulke dingen doet? Ja, zult gij het verbond breken en ontkomen”? Ezech. 17: 15. Bedenkt waartoe ge u bij het „verbond” met opgeheven handen tot de Allerhoogste verbonden hebt, namelijk om uit te roeien het Pausdom, de Bisschoppelijkheid (d.i. Kerkregering door aartsbisschoppen, bisschoppen, enz.) en alles wat bevonden wordt tegen de gezonde Lere en de kracht van de godzaligheid strijdig te zijn en dat, zoveel het in uw vermogen is. Hoe strijdig is dit met u te schikken in de bisschoppelijkheid (zie aant. 12) en andere zondige wegen en gangen, welke

een breken van het verbond en een verraden van de zaak van Christus zijn.

- c. Het derde punt van uw beschuldiging is bloedvergieten. Hij zal het bloed van de heiligen in uw zomen vinden; vandaar Ezech. 22:3 „De stad vergiet bloed in haar midden” en Jeremia 2: 34, „Ja, het bloed van de zielen van de onschuldige nooddriftigen is in uw zomen gevonden; Ik heb dat niet met opgraven gevonden, maar aan alle die”. Het bloed, dat de vijanden vergoten hebben, zal in uw zomen gevonden worden, die met de vijanden gemeenschap hebben, wanneer God komt om een onderzoek naar dezelve in te stellen. U, die de vijanden in hun bloed vergieten rechtvaardigt en zegt, dat het dwaasheid is zich tegen zulke dingen te verzetten; bedenkt wat wij lezen in Jer. 5: 29 „Zou Ik over die dingen geen bezoeking doen?” spreekt de Heere; „zou Mijn ziel zich niet wreken aan zulk een volk, als dit is?” O, geloof het mensen, dat Zijn ongenoegen brandt tegen zulke gangen, die men zo zondig volgt ter beveiliging. Hij zal zulks niet laten passeren zonder er „dwaasheid” op te schrijven.

Doch bedenkt, dat Hij geen lust heeft in de dood des goddelozen, maar dat hij zich bekere van zijn boze wegen en leve! O, bekeert u daarom van uw bozen weg; waarom zou u sterven? zegt de Heere.

2°. Het tweede soort mensen, die ik zou willen waarschuwen, zijn degenen, die zich verenigen met de Erastiaanse (zie aant. 14) toegeeflijkheid. Van wie gezegd kan worden als in Jes. 29:13, „En hun vreze, waarmee zij Mij vrezen, zijn mensengeboden, die hun geleerd zijn”. Inderdaad, de Heere zal dezelfde punten van beschuldiging hebben tegen hen, die Hij heeft tegen de andere; bedenkt daarom wat gezegd is in Ezechiël 23:32, 33, „Zo zegt de Heere HEERE: gij zult de beker van uw zuster drinken, die diep en wijd is; gij zult tot belaching en spot worden; de beker houdt veel in. Van dronkenschap en jammer zult gij vol worden; de beker van uw zuster „Samaria is een beker van de verwoesting en van de eenzaamheid”. Gij zult drinken de beker van uw zuster „bisschoppelijkheid” (zie aant. 12); de Heere zal dezelfde beker in de hand stellen van de een zowel als van de ander. Want de Heere heeft tegen beiden dezelfde punten van aanklacht. O, bedenk dit en bekeer u tot de Heere. Want waarom zoudt gij sterven?

3°. Het derde soort mensen, die ik zou willen waarschuwen, zijn degenen, die vrede sluiten met de vijanden: gedenkt aan wat er staat opgetekend in Jesaja 57: 21: „De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede”, Nochtans, ofschoon er van God geen vrede voor de goddelozen is, wilt u met hen in vrede leven, en wilt u uw handen tegen mij opheffen, maar wilt met hen voortgaan in hun boze wegen; daarom, evenals dezulken, die van God afhoereren en onschuldig bloed vergieten, gericht zullen worden, zo zal de Heere ulieden oordelen.

Hij heeft als punten van aanklacht tegen ulieden: rebellie, bloed vergieten en eedbreuk; daarom, bekeert u tot de Heere, o gij afkerige kinderen, want Hij is genadig, en zal niet eeuwiglijk toornen tegen dezulken, die berouw hebben en tot Hem terugkeren.

4°. Het vierde soort mensen, die Ik zou willen waarschuwen, zijn degenen, die de vijanden ondersteunen; en onder dezulken versta ik „cess” (= schatting) betalens (zie aant. 21) en al de Erastianen. En hierdoor hebt u de harten des rechtvaardigen bedroefd en de handen des goddelozen gesterkt, opdat hij zich van zijn bozen weg niet zou afkeren, Ezech. 13 22. De Heere zal deze aanklacht tegen u inbrengen, dat u de

handen des goddelozen gesterkt hebt in hun boze wegen, en wanneer de dag komt, dat het onweer des Heeren zal uitgaan en op van de goddelozen hoofd blijven zal, dan zult u verbrijzeld worden in de ondergang van degenen, die u gepoogd hebt te ondersteunen. Gedenkt hieraan en keert weder tot de Heere, o gij afkerige kinderen!

5°. Het vijfde soort mensen, die ik zou willen waarschuwen, zijn dezulken, die de vijanden rechtvaardigen. Onder deze versta ik allen, die de „geldboeten” (zie aant. 20 en 21) betalen, want dezulken sterken niet alleen de handen van de vijanden, maar rechtvaardigen ze tevens; en geven te kennen, dat zij verkeerd gedaan hebben en dat de vijanden gelijk hebben. Waarom zouden zij anders zichzelf straffen en waarom zouden zij zich zo verongelijken? Hieronder moeten ook allen gerekend worden, die hun eigen gevangenschap kiezen.

In het zesde hoofdstuk van Zacharia lezen wij van verschillende daarin genoemde paarden, en dat de zwarte en witte paarden naar Babylon werden gezonden; en de hagelvlekkige paarden werden naar Egypte gezonden. Merkt hieruit op, dat, aangezien Babylon de plaats was, waarheen de Heere Zijn volk zond, door Zijn bijzondere hand, tot straf voor hun zonden en ongerechtigheden, de Heere naar deze plaats de zwarte paarden zond, daarbij te kennen gevend de ondergang van de Babyloniërs. Daarna zond Hij witte paarden, hetwelk voorspoed voor de Joden te kennen gaf, maar Hij zond hagelvlekkige paarden naar het land van Egypte, hetwelk een gemengde Godsbeschikking betekende voor Egypteland, waarheen velen van de Joden uit eigen beweging gegaan waren met Johanan, de zoon van Karéah, na de dood van Gedalja; de Egyptenaren werden niet in onvermengde toorn gestraft zoals de Babyloniërs. Maar behandeld met een gemengde beschikking van gericht en genade.

Tot bewijs hiervan, zie Jeremia 24: 5, 6 en 7, vele beloften van goeds aan de gevangenen te Babylon. En hoofdstuk 44 1114, ernstige bedreigingen tegen de vrijwillige ballingen in Egypte. Hun toestand was ver van die van de Joden, welke in Babylon waren, in de verdrukking welke God over hen beschikt had. Want degenen, die hun eigen verdrukking gekozen hadden, waren slechter dan dezulken, die in de verdrukking leefden, welke God over hen besteld had. Geloof het, daar zal een zichtbaar verschil zijn tussen degenen, die hun eigen verdrukking kiezen en degenen, die zich onderwerpen aan de van God opgelegde verdrukking. En ik begrijp onder de eersten allen, die des vijands hand ontkomen door de vijand te rechtvaardigen; door te zeggen, dat zij verdienen gestraft te worden en met hun eigen toestemming geen gevangenen van Christus, maar gevangenen van mensen worden. Welaan, laat dit bedacht worden, hetwelk gesproken wordt door de profeet Ezechiël: „Dat u hierdoor de handen des goddelozen gesterkt hebt, opdat hij zich van zijn bozen weg niet afkeren zou”. „Bekeert u, u afkerige kinderen' spreekt de Heere, want Ik heb u getrouwd” (Ier. 3: 14).

6°. Het zesde soort mensen, die ik zou willen waarschuwen, zijn dezulken, die hun plicht verzaken en van achter de Heere teruggekeerd zijn. O, mensen, geloof dit! Wanneer de Heere komt en Zijn gericht over de vijanden uitgiet, dan zullen niet ontkomen, die hun plicht ontvloden zijn uit vrees voor gevaar en om een veiligheid in de wereld te hebben. De Heere zal doen blijken, dat juist datgene, hetwelk zij aangegrepen hebben om hen van moeite en verdrukking te redden, hen zal verstrikken in een onvermijdelijke ellende. De Heere zal hun Zijn macht en kracht doen weten en dat Zijn Naam is Heere der heirscharen. O, het merendeel in dit land is hieraan schuldig; zij hebben zich vanachter de Heere afgekeerd om Hem te volgen, en hun plicht terzijde gelegd wegens .het gevaar, hetwelk met plichten gepaard gaat.

Doch, wie ook het tegendeel moge beweren, gelooft dit, dat de kortste weg om wél te sterven slechts is om wèl te leven. En degenen, die geen plicht kennen, zijn niet zo schuldig als zij, die ze wel kennen, maar verzaken. Zij hebben zich afgekeerd om de banier des Heeren op te heffen uit vrees voor gevaar. De Heere zal zulk een getuigenis geven tegen de plichtverzakkers, dat dezelfde wegen, die zij inslaan om hun plicht te weigeren, hen onvermijdelijk in ellende zullen storten.

7°. De zevende soort, die ik zou willen waarschuwen, zijn degenen, die de belangen des vijands bepleiten en daarbij hun handen sterken, opdat zij zich van hun boze wegen niet zouden afkeren. O! dat men meer voor zijn moederkerk mocht pleiten, die zo grotelijks verongelijkt is en voor het onrecht, dat haar is aangedaan, en minder voor de vijanden, die haar verongelijkt hebben. Ik vraag mij af wat in het hart gevonden wordt dergenen, die hun mond geopend hebben om een boosaardige zaak te bepleiten, meer dan zich om hun moederkerk te bekommeren, welke zo grotelijks door deze vijanden verongelijkt is.

8°. Het achtste soort mensen, die ik zou willen waarschuwen, zijn degenen, die vreemdelingen Gods zijn; wanneer God Zijn gerechtigheid zal bekend maken, zullen zij niet ongestraft blijven. Want Hij zal geen verschil maken tussen vijanden en vreemdelingen Gods en degenen die de Heere niet zoeken en niet naar Hem vragen. O! bedenkt wat gezegd wordt in Psalm 50: 22 „Verstaat dit toch, gij godvergetenden! opdat Ik niet verscheure en niemand redde”. O, verstaat dit toch, u die de Heere niet met de plicht van uw geweten zoekt, maar veronachtzaamt en vergeet Hem te zoeken. Want u zult drinken de wijn van des Heeren louter ongenoegen, wanneer het onweer van Zijn gramschap met smart over de hoofden van de goddelozen zal uitgestort worden. O! gij die God vergeet, u zult in die dag niet aan Zijn toorn ontkomen! O, wilt dit toch geloven en gewaarschuwd worden en de Heere zoeken. Gedenk de vermaning, die de Heere u doet toekomen om u af te scheiden van al degenen, die in hun zondige wegen blijven doorgaan, en hebt niet langer gemeenschap met hen aan hun zonden, opdat u van haar plagen niet ontvangt, Openb. 18 4. *O! gaat uit het midden van hen en scheidt u af, en raakt niet aan hetgeen onrein is*, 2 Kor. 6: 17. Ach, dat ge u wilde laten waarschuwen en haastig het gevaar ontvlieden, waarin u verkeert vanwege de oordelen, die boven uw hoofd hangen en over u dreigen los te barsten, wanneer de Heere komt om een slachtoffer voor Zichzelf te bereiden. Vlucht, vliedt tot Hem om Zijn toorn te ontkomen. O! ontvliedt de goddelozen; waarom zult u in hun kamp gevonden worden, wanneer Hij komt om met hen af te rekenen? Waarschijnlijk zult u dit alles verachten, maar gelooft het, de tijd zal het duidelijk openbaren, dat degenen, die in het kamp van de vijanden zullen gevonden worden, de beker van de vijanden zullen drinken, wanneer God Zijn twistzaak met dit land twisten zal.

Maar hier rijst een vraag op uit de voorgestelde lering, namelijk: Waarom is het noodzakelijk, dat zo vele redenen worden aangewend om deze vermaning, om uit Babylon te ontkomen, zo naar voren te brengen? Of anders: Waarom is een waarschuwing tot dit einde zo noodzakelijk?

De reden is, omdat er zulke murmuringen in hen gevonden werden om te komen; zij toonden grote onwilligheid om Babylon te verlaten en zich bij het werk des Heeren te scharen. Daarom trek ik hieruit deze lering:

Lering D.

Het is een gebruikelijke en heel gewone zonde in velen om de ere Gods te veronachtzamen en datgene hetwelk hun eigen welzijn is.

Psalm 53: 3, 4, God heeft uit de hemel neergezien op de mensenkinderen om te zien, of iemand verstandig ware, die God zoekt. Een ieder van hen is teruggekeerd; tezamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet één". Psalm 14: 3, „Zij zijn allen afgeweken; er is niemand, die goed doet, ook niet één". O, het is een gebruikelijke, maar een onverklaarbaar gruwelijke zonde, dat mensen Gods eer en hun eigen welzijn veronachtzamen. Maar welke zijn de redenen, dat de mens niet ijverig bezig is om Gods eer te zoeken en zijn eigen welzijn?

De oorzaken, waarom de mens weerhouden wordt om Gods eer en zijn eigen welzijn te zoeken en belemmerd wordt zich met de zaak des Heeren te verenigen, waardoor zijn eigen welzijn grotelijks bevorderd wordt, zijn deze:

1. Onbekendheid met God is een grote oorzaak, die de mens belemmert tot Hem te komen, Zijn eer te zoeken en zijn eigen welzijn in Hem. Want, zoals gezegd wordt in Hebr. 11: 6: „Want die tot God komt moet geloven, dat Hij is". Helaas! God is een onbekende God voor het merendeel van de mensen; daarom willen zij niet zoeken Zijn eer en zullen zij niet zoeken de bevordering van Zijn koninkrijk en hun welzijn. Maar gelooft het, evenals die Hem kennen op Hem zullen vertrouwen, zo zullen zij Hem ook dienen. Zij zullen in Hem geloven en hun geloof doen blijken door Hem te zoeken en te dienen.
2. De tweede oorzaak, welke de mens verhindert om tot Christus te komen en zijn eigen welzijn te zoeken, is onwil. Jezus Christus heeft dezulken hierover te onderhouden in Joh. 5:40: „En u wilt tot Mij niet komen, opdat u het leven moogt hebben". O, wat belet de mens zich aan de zaak des Heeren te verbinden? Het is zijn onwil. Hij is zo onwillig, dat hij tot Christus niet wil komen op die wijze als Hij heeft bepaald. Daarom zal hij niet hartelijk omhelzen datgene hetwelk strekt tot bevordering van Gods openbare eer en hetwelk dient tot zijn eigen welzijn.
3. De derde oorzaak is ongeloof. Velen geloven niet; dat er een God is; en dit verhindert hen tot Hem te komen; „want die tot God komt, moet geloven dat Hij is". Hebr. 11: 6 Want zonder het ware geloof in Zijn wezen en dat Hij een Beloner is dergenen, die Hem ijverig zoeken en een zondewrekend God voor dezulken die Hem verachten, kan niemand in een rechten weg tot Hem komen om Zijn eer en zijn eigen welzijn te zoeken. Doch, o! indien deze dingen geloofd werden, zo zou Zijn wil gehoorzaamd worden door de mens.
4. De vierde oorzaak, waarom men zo onbekommerd over de openbare eer des Heeren en zijn eigen welzijn leeft, is nalatigheid en traagheid; een zonde, waarmee het grootste deel van de mensen is behept. Want Salomo, zegt, Spreuken 26:15: „De luiaard verbergt zijn handen in de boezem. Hij is te moede, om die weder tot zijn mond te brengen". Dit is een voorname oorzaak, waarom men zijn hand niet aan het werk Gods wil slaan. Hij is, zo traag en lui. Want werd er niet zoveel achteloosheid en traagheid onder de mensen gevonden, er zouden niet zoveel vermaningen vereist worden, om de mens op te wekken Gods eer en zijn eigen welzijn te zoeken.
5. De vijfde oorzaak is een liefde tot de wereld. Want zoals wij lezen in 1 Joh. 2:15, „Zoo iemand de wereld liefheeft, de liefde van de Vader is niet in hem". O! daar is zo'n blijdschap des harten in het najagen van de dingen van de wereld, dat het werk Gods geen plaats krijgt in de harten van de meeste mensen; evenmin wordt de uitbreiding van Zijn Koninkrijk door hen nagestreefd, omdat hun harten worden bezig gehouden met wereldse dingen.
6. De zesde oorzaak, welke velen belet om hun hand te slaan aan het werk Gods, is

vooordeel. Wij kunnen een voorbeeld zien van wat er kwam van degenen, die een vooroordeel opvatten tegen Christus en Zijn zaak. Want van hen wordt gezegd in Joh. 6: 66: „Velen Zijner discipelen gingen van toen af terug, en wandelden niet meer met Hem”; zij gingen toen terug, omdat zij een vooroordeel tegen Zijn leer hadden. Er zijn er velen, die zich op een afstand van het werk Gods houden, omdat zij er een vooroordeel tegen opgevat hebben; dit vooroordeel verhindert hen om de hand aan het werk te slaan en daarbij Gods eer en hun eigen welzijn te zoeken.

7. De zevende oorzaak (en ik zal ze slechts noemen); is onwilligheid om zich in moeilijkheden te begeven. Dit is een voorname oorzaak, ja, de onwil van het merendeel om zich te begeven in deze moeilijkheden, welke verbonden zijn aan het uitkomen voor de zaak des Heeren, Spreuken 26: 13 „De luiaard zegt: Er is een felle leeuw op de weg”. Indien er geen onwilligheid in de mensen gevonden werd om zich in moeilijkheden te begeven, zo zouden zij gewilliger zijn de hand aan het werk te slaan en Zijn eer en hun eigen welzijn na te streven. Maar deze alle zijn grote hinderpalen op des mensen weg: onwetendheid, onwil, ongeloof, liefde tot de wereld, achteloosheid, vooroordeel tegen de wegen Gods en onwilligheid om zich in moeiten te begeven. Welaan, onderzoek en beproeft uzelf; u, wier handen slap zijn en u, die aflat uw handen aan het werk Gods en uw plicht te slaan.

Onderzoekt en beproeft of deze zaken op uw weg gevonden worden en komt over, wat u ook mocht belemmeren, om uw hand aan Zijn werk te slaan; zoekt Zijn eer en dit zal voor uw welzijn zijn. Want bedenkt wat Hij gezegd heeft, 2 Kor. 6: 18 „En Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige”.

Welk een armzalige koop sluit u, als u in het kamp van de vijanden zijt; en wat een ellendig gezelschap zult u aan de vijanden hebben, wanneer u en zij voor de rechterstoel van God zullen staan! Wanneer zij zullen roepen tot heuvelen en bergen om hen te bedekken voor het aangezicht des Lams, en tegen de tegenwoordigheid van een getergd God? Welk een droevig gezicht zal het zijn voor al de goddelozen, wanneer Hij zal zitten op Zijn troon ten gerichte, en de bokken aan Zijn linkerhand zal stellen en het vonnis van de verdoemenis over hen zal uitspreken? En allen, die thans met hen op dezelfde weg wandelen, zullen dan met hen in dezelfde plaats aanlanden. Daarom, aangezien de schapen, welke de rechtvaardigen zijn, dan aan Zijn rechterhand zullen staan; o! scheidt u af van de goddelozen, en voegt u nu bij de rechtvaardigen, wanneer u zou wensen onder hen te staan in die dag. O! laat niets u verhinderen om u bij de zaak des Heeren te voegen!

Het is geen gering voorrecht, dat Hij beloofd heeft aan ulieden, die zulks doen; dat Hij uw Vader wil zijn en dat u Zijn zonen en dochteren zult zijn. O! is het een geringe en kleine zaak om mede-erfgenamen met Christus in de heerlijkheid te zijn, om Zijn bruid en gemalin te zijn en om de eeuwigheid door te brengen met Hem te aanschouwen, Hem te lieven en Hem te prijzen? O, is het een kleine zaak om een leven van liefde en vreugde te genieten tot in alle eeuwigheid en om leden van Christus Jezus te zijn, verenigd met de Koning van de ere? O, bedenkt, welke heerlijke dingen Hij u beloofd heeft, indien u tot Hem wilt komen en u afscheiden van al hetgeen onrein is. Welaan, neemt Hem aan, wanneer Hij Zichzelf aanbiedt uw Vader te zijn.

Hem zij de lof en de eer! Amen.

4. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD

De Heere heeft ons in Zijne bijzondere voorzienigheid samengebracht, terwijl wij niet weten, of wij ooit een zelfde gelegenheid zullen hebben om elkander te ontmoeten. Daarom zal ik u enkele algemene vermaningen voorhouden.

1°. Ik zou u willen vermanen meer zaak van uw godsdienst te maken dan u tot dusverre hebt gedaan; bekommert u meer over het een nodige, om uw roeping en verkiezing vast te maken. Want ik moet het tot mijn eigen smart zeggen, dat er weinig van deze ernstige beoefening gezien wordt. O, weinig wordt hiervan gevonden onder het grootste gedeelte in deze plaats van het land. Ach mensen, laat u vermanen om godvrezendheid als uw hoofdzaak te beschouwen! Een belijdenis zal niet genoeg zijn, evenmin het oordeel van een mens, noch de goedkeuring van alle mensen en Christenen in de wereld. Al bent u nog zo ingenomen met uzelf, het zal niet baten. Niet degene, die de mensen goedkeuren, wordt door God aangenomen. Maar over wie Hij Zelf de goedkeuring komt uit te spreken.

Nog eens zeg ik u, laat u waarschuwen om dit ter harte te nemen; benaartig u om het werk van de wedergeboorte in uw zielen te kennen, want besnijdenis noch voorhuid is van enig nut, maar slechts een nieuw schepsel. Wat u ook moogt wezen, indien u geen nieuwe schepselen zijt, dan kunt u niet onveroordeeld voor de rechterstoel van de oppersten Rechter van hemel en aarde staan; ik zeg dan: benaartig u omtrent het werk van de wedergeboorte en neemt het ter harte.

2°. Ik zou willen vermanen om een voortdurend gezicht te krijgen op de dierbaarheid van Christus' zaak, aangezien het Zijn zaak is; een voortdurend gezicht op de voortreffelijkheid van Zijn zaak. Geloof mij, een lauwe gemoedsstemming mishaaft God het meest. Ontwaakt uit uw lautheid, opdat Hij u niet uit Zijn mond spuwe!

3°. Ik zou u willen vermanen om geen mens blindelings te volgen. Paulus, die een apostel was van Jezus Christus, zegt, 1 Kor. 11: 1 „Weest mijn navolgers, ge lijkewijs ook ik van Christus”. Het is de plaag en valstrik van het merendeel van de belijders in dit land geweest, dat zij mensen blindelings zijn gevolgd. Het was niet de zaak die zij volgden, maar mensen; en wij hebben er de droeve vruchten van gezien. Want, u moet uw ogen niet in eens andermans hoofd hebben, noch uw geloof vastgespeld op de mouwen van andere. U moet voor uzelf zien en geloven; zij hebben armzalige gidsen, die mensen als hun gids hebben. Want de mens is een zeer veranderlijke en onvaste gids; u moet hen beschouwen, wat zij zijn, als mensen. De Heere heeft Zich zoowel in dit land als in andere landen veel moeite gegeven om onze ogen af te wenden van mensen. Want Hij heeft dit door alle hoeken van Schotland verkondigd, dat „alle vlees is als gras”.

4°. Ik zou u willen vermanen geen mannen te volgen, wie zij ook zijn mogen, die van

Gods weg afwijken; volgt geen mens tegen wie God een twist heeft omdat hij buiten Zijn weg wandelt. Het is een gewone zaak, in de mond van de meeste belijders, dat zo'n mens een godvrezend mens is. Geloof het, om een vrome te volgen op zijn zondige wegen, zal nooit door God worden goedgekeurd, en het is zeer verwoestend voor Zijn zaak. Want hoe vromer mensen in hun belijdenis zijn, des te groter is hun overtreding en ergernis; ofschoon een mens, wat zijn staat betreft, Godvrezend moge zijn, nochtans machtigt dit geen mens, die oprechtheid bedoelt, hem te volgen in zijn zondige praktijken. Jona was een Godvrezend man en een groot profeet; nochtans twistte de Heere met de heidenen om zijnentwil, toen hij buiten Gods weg was, zoals duidelijk blijkt uit het eerste hoofdstuk van Jona. Hij ontvluchtte de banier des Heeren en weigerde te prediken op Gods bevel. Daarom vervolgde God hem met een storm en de heidenen, omdat zij zich in zijn gezelschap bevonden.

Menigeen heeft Gods toorn ondervonden terwille van andere. O, laat ik u smeken geen mens te volgen, wanneer hij niet in Gods weg is. Volgt niemand, wiens wegen Gode mishagen, hoe godvrezend anders ook en hoe voortreffelijk zijn belijdenis ook moge zijn. Want hoe voortreffelijker hun belijdenis vroeger was en hoe blijkbaar Godvrezender zij geweest zijn, des te groter is hun zonde en des te meer wordt de zaak benadeeld door hun ergerlijke overtredingen. Ik wenste voor God dat u meer het onrecht, dat Zijn zaak wordt aangedaan, mocht betwisten dan in het gericht te treden voor mensen, die u Godvrezend noemt.

5°. Ik zou u willen vermanen om rekening te houden met wat u overkomen kan. Velen weten niet, wat het zeggen wil met de kosten rekening te houden en wanneer hun dan enig verlies overkomt, staan zij er verbaasd over. O houdt rekening met het ergste, dat u kan overkomen. U zult de proef des te gemakkelijker doorstaan, wanneer u er voor geplaatst zult worden. Verwacht andere dingen dan die u tot nog toe ontmoet hebt. Geloof mij, u kunt onder pijnlijker zaken komen dan die welke u alsnog ondervonden hebt. Ach, dat ze u niet onvoorbereid overkomen!

6°. Ik zou u willen vermanen dicht bij God te leven, gemeenschap met Hem te oefenen en niet ver van uw sterkte te zijn ten dage van Gods twisting. Ik zeg u, er is meer dan uitwendige genade nodig om u door de moeite heen te helpen; en ik vrees, dat het merendeel van u niet weet wat genade is, want het is genade in beoefening, die u door de beroerten heen zal brengen. Geloof en liefde in beoefening is hiervoor nodig. Och, betracht de beoefening van genade en gemeenschap en nabijheid met God, opdat u niet ver van uw sterkte bent ten dage, dat u geroepen wordt om een bewijs van uw geloof in Hem en liefde tot Hem te geven. O, houdt gemeenschap met Hem, en genaakt tot God, want er is niets dan dodigheid en donkerheid voor hen, die ver van Hem zijn. Die ziel welke ver van Hem is, is een prooi voor elke wind van verzoeking. Een kleine verzoeking doet hen bezwijken, die ver van God leven. Want, niet de zaak, welke vroeger ontvangen is, zal u door de moeilijkheden heen helpen. Maar een voortdurende toevoer van genade moet gezocht worden. Daarom houdt gemeenschap met God en komt tot Hem. Want degenen, die ver van Hem zijn, zullen vergaan. Houdt aan bij Hem met zielsverlangende begeerten, opdat Hij u tot Zichzelf moge trekken.

Tekst.

„Want zóó zegt de Heere der heirscharen: Na(ar) de heerlijkheid (over u) heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Zacharia 2:8.

God is voor de meesten een onbekende God. O, indien men Hem kende, dan zou deze tegenwoordige toestand om voor Zijn Naam en zaak verdrukt te worden, benijd worden! En indien men Hem kende, dan zouden de voorrechten van de kerk bewonderd worden. Want Hij onthoudt het goede niet aan hen, die Hem oprecht zoeken. Maar om tot de zaak te komen, zal ik u niet ophouden om te herhalen wat reeds van deze tekstwoorden gesproken is; veronderstellend, dat er enigen onder u zijn, die dezelve reeds hoorden of tenminste iets er van.

U kunt u herinneren, hoe wij vijf bijzondere zaken in deze tekst opmerkten.

- I. Jezus Christus is de getrouwe Vertolker van des Vader wil, want Hij zegt: „Zo zegt de Heere der heirscharen”.
- II. Hij werd gezonden van de Vader, om Diens wil uit te voeren aan de heidenen.
- III. De tijd, namelijk „Na(ar) de heerlijkheid” d.w.z. nadat Hij Zijn volk, hetwelk Zijn heerlijkheid is, met verdrukking had bezocht; of nadat Hij Zijn heerlijkheid geopenbaard had in het aanvankelijk herstel van Zijn volk.
- IV. De oorzaak, waarom Hij naar de heidenen gezonden werd, was, omdat zij des Heeren volk beroofd hadden.
- V. De reden en het motief, welke Hem er toe bewogen hadden om tegen de heidenen te komen; voortkomend uit het medegevoel met Zijn volk: „Die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”.

III. Over de eerste twee zaken werd reeds gesproken; en thans ga ik over tot het derde punt, namelijk de tijd, in welken Jezus Christus gezonden werd naar deze heidenen, die Zijn vijanden waren, tot hulp voor Zijn kerk, namelijk „*Na de heerlijkheid*”, d.w.z. nadat Hij Zijn volk met verdrukking had bezocht; en begonnen was hen te verlossen door Zijn uitgestrekte arm. Hieruit trek ik de volgende lering.

Lering A.

De kerk is Christus' heerlijkheid. les. 4: 5, „Want over alles wat heerlijk is, zal een beschutting wezen”.

De kerk is Christus' heerlijkheid, in onderscheiding van dat algemeen koninkrijk, hetwelk Hij bij God heeft; en Gode even gelijk zijnde met de Vader; waardoor Hij een Heere is over hemel en aarde, en over alle schepselen. Hij heeft de kerk als Zijn bijzonder koninkrijk, alwaar Hij behagen schept in het openbaren Zijner heerlijkheid. Want de kerk is Zijn openlijke heerlijkheid; Zijn Bekochten met de prijs van Zijn dierbaar bloed, waar Hij wenst te wonen. O, wie kan de liefde van Christus tot Zijn kerk uitspreken? Want zij is schoon door Zijn liefelijkheid. Maar om een weinig over deze lering uit te weiden, zal ik u zeggen in welk opzicht de kerk Christus' heerlijkheid genoemd kan worden.

1. De kerk wordt Christus' heerlijkheid genoemd, omdat Hij Zichzelf verheerlijkt heeft in het grote werk van de verlossing Zijner kerk; toen de Engel des Heeren de herders Christus' geboorte kwam te melden, volgde er Lukas 2: 13, 14: „*En van stonde aan was er met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen*”, Dat was het lied dat gezongen werd bij Christus' geboorte: „*Ere zij God in de hoogste hemelen*”. Dit was een zaak, die Hem grote heerlijkheid verwierf, want hierin openbaarde Hij de heerlijkheid van Zijn vrije genade. O, hoe heerlijk blonk de onbeperktheid van Zijn vrije genade in dat werk uit! En o, hoe schitterde Zijn wijsheid in derzelve vrijheid! Ja, Hij openbaarde de heerlijkheid van Zijn gerechtigheid

wonderbaarlijk in het werk van 's mensen verlossing; hierin, dat Hij liever Zelf de dood stierf en daardoor aan de gerechtigheid voldeed, dan de zonde ongestraft te laten. En hierin openbaarde Hij de heerlijkheid van Zijn macht, dat Hij in staat was van de Vader toorn en gramschap te dragen. En in Zijn kerk wordt de heerlijkheid van Zijn macht geopenbaard in de bekering van Zijn uitverkorenen, want er is meer van de macht Gods te zien in de bekering van zielen tot Zichzelf, dan in het scheppen van hemel en aarde. Omdat God hemel en aarde kon scheppen en schiep zonder de verdienste of bemiddeling van Zijn Zoon Jezus Christus. Hemel en aarde zijn het werk Gods, niet als Verlosser, maar als Schepper; ik bedoel, zij zijn het werk van God de Vader, als Schepper.

Het is inderdaad waar, dat in het werk van de schepping en in alle werken Gods, alle drie Personen van de eeuwig gezegende Godheid samenwerkten, maar daar Jezus Christus de Verlosser is, wordt het werk van schepping niet aan Hem toegeschreven als Zijn Persoonlijke eigenschap. En bovendien is er in de tweede schepping (n.l. de bekering van de ziel tot God) een bedorven natuur in de mens, die zich hevig verzet tegen het werk van vrije genade en hetzelfde wederstaat. Daarom is het groter heerlijkheid het werk van vrije genade te beginnen en voort te zetten tegen deze sterke tegenkating en weerstand, dan het was om hemel en aarde te scheppen, tegen hetwelk zich geen tegenstand openbaarde.

Ach mensen, meent niet, dat ge uzelf vernieuwen kunt. Meent niet, dat g uzelf veranderen kunt, wanneer het u behaagt; of berouw hebben en u tot God keren, wanneer het u belieft. Want er openbaart zich meer van Gods macht (indien het recht bezien wordt) in het bekeren van de ziel, welke in de zonde ligt, dan er was in het scheppen van hemel en aarde. Maar wat zal ik spreken van deze heerlijkheid, dewelke Christus openbaart in het werk van de bekering? Want ze gaat de taal van de engelen te boven om ze uit te drukken. Eveneens wordt de heerlijkheid van Christus' waarheid in dit werk van de verlossing geopenbaard en blinkt Zijn neerbuigende afdaling hierin uit. Zach. 9: 9, „Verheug u zeer, u dochter Sions, juich, gij dochter Jeruzalems! Ziet, uw Koning zal u komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland; arm, en rijdende op een ezel, en op een veulen, een jong van de ezinnen”.

2. De kerk is Christus' heerlijkheid, omdat Hij haar verheerlijkt en versiert heeft met Zijn ordonnantiën, Psalm 147: 19, 20, „Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend, Israël Zijn inzettingen en Zijn rechten. Zo heeft Hij geen volk gedaan; en Zijn rechten, die kennen zij niet, Hallelujah!” De Psalmist maakt hier melding van de ordonnantiën Gods, waarmede Hij Zijn kerk begiftigd heeft; en dan wordt Hij aanstonds overtuigd van de heerlijkheid Gods hierdoor en van de schoonheid, waardigheid en voorrechten van de kerk en voegt er deze vermanende aansporing aan toe: Hallelujah! In de taal van de Schrift worden Zijn ordonnantiën *Zijn Naam* genoemd. Want, wanneer er gezegd wordt, dat Hij Zijn Naam in Zijn tempel te Jeruzalem gesteld heeft, is door Zijn Naam te verstaan datgene, waardoor Hij Zichzelf bekend maakt. Zijn ordonnantiën zijn een gedeelte van datgene, waardoor Hij Zichzelf bekend maakt; en aangezien Hij Zijn kerk met Zijn ordonnantiën versiert en verheerlijkt, wordt Zijn kerk daarom Christus' heerlijkheid genoemd. Want „Zo heeft Hij geen volk gedaan, en Zijn rechten, die kennen zij niet”. Barbaren en Turken missen deze ordonnantiën en sieraden; en Rome, in weerwil van al haar pracht, mist deze instellingen; en dit is haar heerlijkheid, dat zij Zijn heerlijkheid genoemd wordt. Doch ik mag zeggen, dat de prelaten (= geestelijken in de Schotse staatskerk) in een grote mate deze ordonnantiën missen, alsmede de heerlijkheid van Zijn kerk.)

3. De kerk wordt Christus' heerlijkheid genoemd, omdat Hij in haar Zijn heerlijke tegenwoordigheid met haar ordonnantiën bekend maakt. Psalm 68 16, 17, „De berg Basan is een berg Gods; de berg Basan is een bultige berg. Waarom springt gij op, u bultige bergen? Deze berg heeft God begeerd tot Zijne woning; ook zal er de Heere wonen in eeuwigheid”.

Zijn heerlijke berg Sion (welke Zijn heerlijkheid is) is Zijn kerk, waar Zijn tegenwoordigheid is met Zijn ordonnantiën. Aldus wordt Zijn kerk Zijn heerlijkheid genoemd. En o, hoe heerlijk heeft Hij somtijds uitgeblonken en is Hij soms verschenen in Zijn ordonnantiën, zelfs in Schotland? Hoe heeft Hij Zijn heerlijke stem doen horen en werden Zijn voetstappen gezien, druipend van vettigheid in Zijn heiligdom. O hoe zijn Zijne gangen gezien in het heiligdom? Zijn Goddelijke tegenwoordigheid is meermalen geopenbaard in Zijn ordonnantiën in Schotland, op heuvels en berghellingen. Daar is Zijn stem gehoord en werden Zijn gangen gezien; en Zijn volk had met de bruid kunnen zeggen, Hooglied 1: 12, „Terwijl de Koning aan Zijne ronde tafel is, geeft mijn nardus zijnen reuk”. O, mensen, ziet u hier iets van? Ziet u iets van de koninklijke gangen van Zijn genadevolle tegenwoordigheid in Zijn ordonnantiën, dewelke een verheven wijze zijn, waardoor Hij Zijn kerk heerlijk maakt.

4. De kerk wordt Christus heerlijkheid genoemd, omdat zij Zijn beeld draagt. 1 Joh. 3:3 „En een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is”. Dit is de beoefening van de godvrezende om heilig te zijn, gelijk Hij heilig is. O, welk een heerlijkheid is het om gelijk Jezus Christus te zijn! Dit is het bijzondere voorrecht van Zijn kinderen, Psalm 45:14 „Des Konings Dochter is geheel verheerlijkt inwendig”. Hooglied 4:9 „Gij hebt Mij het hart genomen, Mijne zuster, o bruid! Gij hebt Mij het hart genomen, met een van uw ogen, met een keten van uw hals”. O, hoe heerlijk was Zijn bruid, hoe heerlijk was Zijn kerk van wie Hij hier zo spreekt! „Gij hebt mij het hart genomen”. En vers 10 „Hoe schoon is uw uitnemende liefde, Mijn zuster, o bruid! Hoeveel beter is uw uitnemende liefde dan wijn, en de reuk van u oliën dan alle specerijen”. Wat betekende de geur van oliën bij de gewenste geur van de genade van Zijn Geest, welke Hij haar had geschonken? O, hoe heerlijk maakt Christus' beeld Zijn kerk. „Hij is het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid en het Afschijnsel Zijner heerlijkheid”, Hebr. 1: 3. En Hij zet Zijn beeld op de ware kerk, die allen wezenlijke leden zijn van Zijn geestelijk lichaam, en o hoe heerlijk zijn zij, wanneer zij daarom Zijn heerlijkheid genoemd worden.

U kunt ook zien, wat Hij zegt van de schoonheid Zijner kerk in Hooglied 6: 4, 5 „Gij bent schoon, Mijne vriendin, gelijk Thirza, liefelijk als Jeruzalem, schrikkelijk als slagorden met banieren. Wend uw ogen van Mij af. Want zij doen Mij geweld aan; uw haar is als een kudde geiten, die het gras van Gilead afscheren”. Welaan, mijn vrienden, de kerk wordt Christus' heerlijkheid genoemd, omdat zij Zijn beeld draagt. U moet er dan zeker van zijn Christus' beeld te dragen, indien u onder hen zou willen bevonden worden, op wie Hij Zijn Naam zet. Want het is niet louter belijdenis of godsdienst, hetwelk u een recht op die Naam geeft: *Zijn heerlijkheid*. Daarvoor zal een wezenlijk dragen van Zijn beeld nodig zijn.

5. De kerk wordt Christus' heerlijkheid genoemd, omdat Hij er behagen in schept Zijn heerlijkheid te openbaren in het optreden en zorgen voor haar, en door haar over haar vijanden te doen triomferen. Exodus 15: 1 „Toen zong Mozes en de kinderen Israëls de Heere dit lied, en spraken, zeggende: Ik zal de Heere zingen. Want Hij is hogelijk verheven! Het paard en zijn ruiters heeft Hij in de zee geworpen”. Vers 21 „Toen

antwoordde Mirjam hunlieden: Zingt de Heere, want Hij is hogelijk verheven! Hij heeft het paard met zijn ruiters in de zee gestort!”

Farao en al zijn legermacht vervolgden de kinderen Israëls, en de Heere liet hen toe om ze tot in het midden van de zee na te jagen. Maar toen deed Hij de wateren wederkeren en verzwelgde Farao en zijn leger; en aldus werden Mozes en de kinderen Israëls verheugd, omdat God heerlijk over hun vijanden getriomfeerd had. God krijgt de eer in Zijn wonderlijk optreden voor Zijn volk. Zo is de kerk Zijn heerlijkheid, omdat Hij Zichzelf verheerlijkt in het optreden en zorgen voor haar; en haar nederige toestand belet dit niet, want niettegenstaande Hij Zijn volk met benauwdheid en verdrukking bezocht, was toch Zijn kerk Zijn heerlijkheid.

„Na de heerlijkheid heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die u beroofd hebben”. En wanneer Zijn volk en kerk vernederd zijn, en in benauwdheid verkeren, dan kan ik zeggen, is het de tijd, dat Hij het meest Zijn heerlijkheid openbaart door voor haar te zorgen. Israël ondervond in de woestijn zoveel bewijzen van Gods heerlijkheid door aldaar voor hen op te treden, als ze ooit ervoeren toen zij het beloofde land in bezit namen. Want aldaar voedde Hij ze met manna uit de hemel en gaf hun water uit de steen rots te drinken. Hij leidde ze door een vuurkolom des nachts en een wolkkolom des daags; hoe heerlijk schitterde Hij in alle deze bemoeienissen met hen! Psalm 68: 8 „O God! toen u voor het aangezicht Uws volks uittoogt, toen Gij daarhenen tradt in de woestijn, Sela”. Daar wordt Israëls treden door de woestijn *Gods gang* genoemd.

6. De kerk wordt Christus' heerlijkheid genoemd, omdat zij Zijn heerlijkheid vermeldt. Psalm 50:23 „Wie dankoffert, die zal Mij eren”. De Christen is dikwijls bezig om God te prijzen als een heerlijk God en zijn belijdenis te versieren door een leven van dankbaarheid te betrachten zoowel als Hem te aanbidden, opdat Hij moge verheerlijkt worden. Vandaar de woorden in Openbaring 5: 11, 12 „En ik zag, en ik hoorde een stem veler engelen rondom de troon, en de dieren, en de ouderlingen, en hun getal was tienduizendmaal tienduizenden, en duizendmaal duizenden; zeggende met een grote stem: Het Lam, Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging”. Dit is de zaak, die zij deze avond uitgalmen boven wolken en sterren; en allen, die verwachten tot in alle eeuwigheid te leven, behoren nu een aanvang te maken met God te verheerlijken en te prijzen.

7. De kerk wordt Christus' heerlijkheid genoemd, omdat Hij alle dingen voor haar doet, alleen om Zijns Naams heerlijkheid, Ezech. 36:22 „Zoo zegt de Heere Heere: Ik doe het niet om uwentwil, u huis Israëls! maar om Mijnen heiligen Naam, die gijlieden ontheiligd hebt onder de heidenen, waar henen u gekomen zijt”. Psalm 79:9 „Help ons, o God onzes heils! ter oorzaak van de eer Uws Naams; en red ons, en doe verzoening over onze zonden, om Uws Naams wil”. Dit is de enige beweegreden, waarvan de kerk gebruik zou kunnen maken: „Help ons, o God, om Uws Naams wil”.

Maar voordat over te gaan tot de toepassing van deze bring, laat ons trachten te bidden.

Thans kom ik tot de toepassing: en het gebruik is een gebruik van onderwijzing, hetwelk ik wens te versterken met een woord van vermaning.

Wees dan onderricht omtrent de heerlijken staat van Christus' kerk. O, hoe heerlijk is het, dat Zijn kerk op zoveel wijzen Zijn heerlijkheid is. Het is geen geringe en kleine naam om Zijn heerlijkheid genoemd te worden. Wat dunkt u van die naam? En zou u niet willen weten, of die Naam: „Zijn heerlijkheid!” op u geschreven stond? Indien u

dit zou willen hebben, komt dan en ontvangt Jezus Christus, Die heerlijk is en Zijn kerk heerlijk maakt; en Hij zal die naam op u schrijven, van denwelken wij lezen in Openb. 2: 17 „Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het manna, dat verborgen is, en Ik zal hem geven een witten keursteen, en op de keursteen een nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt”. En Openb. 3: 12 „Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in de tempel Mijns Gods, en hij zal niet meer daaruit gaan; en Ik zal op hem schrijven de Naam Mijns Gods, en de Naam der stad Mijns Gods, namelijk des nieuwen Jeruzalems”. En wat is die nieuwe naam anders dan waarvan Paulus spreekt in Filip. 2: 9 „, Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is". Wat dunkt u er van: de Naam uws Gods en de naam van de stad uws Gods op u geschreven te hebben? En zou u dit willen? Komt dan, en ontvangt Jezus Christus, in de blijde tijding van het Evangelie, nu Hij u aangeboden wordt; en veracht Hem niet. Want alleen degenen, die Hem omhelzen en ontvangen, verheerlijken Hem in dit werk; degenen, die Hem niet in Zijn aanbod willen aannemen, ontzeggen Hem de heerlijkheid van al hetgeen Hij gedaan heeft, Hooglied 3: 11 „Ga uit, en aanschouwt, gij dochteren van Sion! de Koning Salomo, met de kroon, waarmede Hem Zijn moeder kroonde op de dag Zijner bruiloft, en op de dag van de vreugde Zijns harten”. Christus draagt een kroon op Zijn hoofd, welke de gelovigen Hem opzetten; en deze kroon is de erkenning van Hem als hun Profeet, Priester en Koning. Nu ziet Hij neer van de hemel, en vestigt Zijn ogen op u om te zien, of hier enige jongen of meisje gevonden wordt, die vandaag de kroon op Zijn hoofd wil zetten. Welaan, indien u Christus niet de heerlijkheid wilt ontzeggen, die Hem verschuldigd is, komt en omhelst Jezus Christus! En om u hiertoe te bewegen, zo overweegt twee zaken:

1. Beschouwt uw toestand buiten Hem, dat u verloren en rampzalig zijt, duivelskinderen, kinderen des toorns, de hel tot uw woonstede, de duivels en verdoemde zielen eeuwig uw gezelschap; waar de zonde uw eeuwige kwelling zal zijn. Dit is uw toestand buiten Christus. Wat dunkt u van een eeuwige uitsluiting van de tegenwoordigheid en vertroosting Gods? En wat dunkt u van de hel als uw woonplaats, waar niets dan uiterste duisternis, wenen en een eeuwig gejammer zal zijn? En wat dunkt u van een voortdurend gezelschap van duivels? En wat dunkt u van de zonde, om daar onophoudelijk in te leven, immer de heerlijken naam Gods te lasteren? En wat dunkt u van uw toestand, om voortdurend gepijnigd te worden, te wenen en uw tanden te knarsen? En ik zeg ulieden, dat dit alles u wacht, zo u Jezus Christus niet wilt omhelzen, wat uw belijdenis ook moge zijn! Want gelooft me, een belijdenis zal u niet redden van deze eeuwige ellende, zo u Jezus Christus niet ontvangt. Mijn hart bloedt, als ik denk aan de vele verdrukten in Schotland, die een eeuwige foltering in de hel zullen lijden, omdat zij Jezus Christus, die genadige en vrije Zaligmaker, Die thans wordt aangeboden, niet willen omhelzen en ontvangen. O, ontvangt en omhelst Jezus Christus; anders, wie u ook bent en wat u ook doet, zo zal Gods gerechtigheid u achtervolgen. Hij zal tegen u krijgen, zonder ophouden; de grote krijgslieden van de aarde liggen met hun wapens gebroken onder hun hoofden. Maar hier is een krijg, welke geen einde kent. O, gij die Jezus Christus niet wilt ontvangen, u zult ondervinden, dat u een slechte keus gedaan hebt, wanneer u door de poorten van de hel zult binnentreden in de binnenste kamers derzelve!

2. Om u te bewegen, overweeg voorts, dat u Hem en al het Zijne zult verwerven, indien u Hem aanneemt! U zult drinken van de levende wateren des levens. Uw voeten zullen gesteld worden op die glazen zee voor Zijn troon. U zult met Zijn Naam

genoemd worden en Zijn beeld dragen, en een kroon van zuiver goud zal op uw hoofd wezen. U zult het Lam volgen met palmtakken in uw handen, zeggend: „*Hallelujah! de zaligheid, en de heerlijkheid, en de eer, en de kracht zij, de Heere, onze God*”, (Openb. 19: 1). U zult de fijne, witte linnen klederen van Christus' gerechtigheid eeuwiglijk in de hemel dragen uw voortdurend gezelschap zal bestaan uit de heerlijke wolk van de getuigen, engelen en de geesten van de rechtvaardigen. U zult een leven van liefde en vreugde smaken. Hem immer beminnend, Die gans begeerlijk is, met een volmaakte liefde en onuitsprekelijke vreugde, welke vol van heerlijkheid is wegens het bezitten en genieten van Hem, Die zo heerlijk en beminnelijk is; en de hemel is de plaats, waar dit alles, gevonden wordt.

O, komt dan en ontvangt Jezus Christus: Wilt u een gelukkige keus doen? omhelst en ontvangt Hem, oud en jong, man en vrouw, jongen en meisje! Thans wordt Christus aangeboden; u wordt allen genodigd om tot Hem te komen. En nu gelast ik u allen, die de heerlijkheid Gods eerbiedigt en deze gelukkigen staat verlangt, waarvan ik tot ulieden gesproken heb, veracht dit aanbod niet! Thans wordt de gouden keten van de zaligheid voor u neergelaten. O, grijpt, grijpt ze vast voordat zij weer opgetrokken wordt.

Gaat niet henen, gij dwazen! Wie weet, of u ooit weer zo'n aanbod zult horen! Wat zal ik zeggen, om u te overreden? Laat de heerlijkheid en uitnemendheid van Zijn grote Naam het mogen doen! Ik bid u het te doen! En hier bezweer ik u bij hetgeen Hij voor zondaren heeft verworven en bij hetgeen Hij heeft geleden: kom en omhels Hem. Ik smEEK u bij het bloed, dat Hij aan het kruis heeft vergoten; ik bezweer u bij de druppelen bloed, die Hij in de hof heeft vergoten, en bij alle vreugde en blijdschap, welke boven de wolken in de hemel zijn, dat u dit aanbod niet ter zijde stelt. En ik bezweer u bij alle foltering van de hel, dat u dit aanbod niet op zij legt. En ik smEEK u bij de heerlijkheid des hemels, en bij de kronen, welke de gelovigen op Zijn hoofd zetten, dat u dit aanbod niet veracht.

Hier neem ik ieder man en elke vrouw om tegen elkander te getuigen, dat Christus u aangeboden werd. En ik zal een getuige tegen u allen zijn, dat u Christus vanavond niet hebt ontvangen! Ja, ofschoon Hij nooit door mij als zoodanig verheerlijkt werd, nochtans zal ik tegen u getuigen. En hier, voor de troon van de genade, verklaar ik in Zijn Naam, dat ik Hem u aangeboden heb. En daarom, uw bloed zal op uw hoofden zijn, indien u omkomt; en ik zal vrij van uw bloed zijn!

5. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD

De Heere heeft Galloway (een streek in West Schotland) grotelijks beproefd. Ik zou ulieden één noodzakelijke vraag willen doen, namelijk of u àl dan niet in uzelf enige bate van deze beproeving kunt bespeuren. Geloof mij, gij schijnt meer een volk te zijn, dat verkocht is onder de oordelen dan door de oordelen naar de Heere gedreven te zijn. Doch, vrienden, indien deze beproeving u ten nutte zal zijn, zal ik u zeggen, wat u door des Heeren zegen in uw harten gewrocht zult vinden.

1. Dit zal in u gewrocht zijn, namelijk een meer ernstige gemoedsgestalte en een oprechter betrachten inzake de godsvrucht van een zoeken naar God: u zult ernstiger bezorgd en bekommerd zijn over uw godsdienstig leven. Dit zal meer uw werk uitmaken; meer bekommering en meer ernst hierover. Het is hiertoe één van des Heeren bijzondere bedoelingen om deze beproeving over u te brengen; en welk een grote en edele winst zult u, oogsten, indien dit doel bereikt wordt. Mijn vrienden, zou u nut van deze beproeving willen hebben? bent dan opgewekt om u te verzekeren van Hem; wees dan aangezet om tot Hem te vluchten; om Christus des te meer te waarderen en datgene hetwelk Hij voor zondaren heeft verworven.

2. Indien u de bate van deze beproeving zult ondervinden, zult u door Zijn zegen in uw harten gewrocht vinden: een dieper gevoel van de ijdelheid en hatelijkheid van de zonde. De Heere schrijft boven al de zondige gangen dezes tijds: *ijdelheid*. En o, dat haar ijdelheid voor u een licht ware om haar zondigheid in te zien. Hij laat dit velen zien, zelfs dat hun onderwerping aan de zondige wegen hen niet redden of helpen kan, als zijnde ijdele en hatelijke gangen. O, allen, die uit deze beproeving winst wilt opdoen, wees onderricht om op uw zondige wegen terug te zien, en de zonde te beschouwen als de oorzaak, waarom de Heere zo met u handelt! Beschouw de zonde in haar eigen aard, als een ijdel en hatelijk iets. O, welk een bittere zaak is het van de levenden God af te vallen. Ach, welk een hatelijk werk is het, om van Hem af te wijken, tegen Hem te zondigen, Die te rein is van ogen om het kwade te aanschouwen, zonder verontwaardiging! Geloof mij, ik zal ulieden deze éne zaak zeggen: die man of vrouw, die niet op de zonde neerziet, zoals God ze beschouwt, namelijk met haat en verfoeiing, zullen door God aangezien worden, zoals Hij de zonde beschouwt, dat wil zeggen, God zal met haat en gruwel op u neerzien, indien u de zonde niet met de grootste gruwel beschouwt.

3. Indien deze beproeving voor u ten nutte zal wezen, dan zult u in uw binnenste de straf van u ongerechtigheden aanvaarden. En u zult God rechtvaardigen, wanneer Hij de straf over u brengt. Maar weet, dat een aanvaarden van de straf van u ongerechtigheid door de Heiligen Geest geschonken wordt als een bewijs om voor

genade geschikt te maken en voor te bereiden. Want wanneer men de straf van zijn ongerechtigheden aanvaardt en vernederd wordt vanwege de onbesnedenheid des harten, dan zal Hij terugkeren en genadig zijn en Zijn verbond met Jakob gedenken. O, aanvaardt de kastijding van u zonden, en neemt ze als uit Gods hand. Beschouwt de beproeving niet als een zaak, die u bij toeval overkomt of slechts van mensen u aangedaan wordt; aanvaardt ze als komende van de Heere; aanvaardt ze als de straf over uw zonden en Zijn tuchtiging. Want het rechtvaardigt Hem, Die des mensen kinderen niet van harte plaagt of bedroeft. O, aanvaardt ze dan als de straf van u ongerechtigheid; en wacht u dat u niet twist met de hand Gods. Want deze beproeving is er om te weten, wie ze wèl of nièt aanvaardt. „Ziet, zijn ziel verheft zich; zij is niet recht in hem”, zegt Hábakuk, „maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven”. En ik zeg u, indien u niet door genade geholpen wordt ze te aanvaarden als de straf over uw ongerechtigheid, zo zult u spoedig tot ongerechtigheid en tot de een of andere zondige weg vervallen; en zo ongerechtigheid op zonde stapelen, hetwelk door de apostel verklaard wordt en een „onttrekken” genoemd wordt. Hebr. 10:38 „En zo iemand zich onttrekt, Mijne ziel heeft in hem geen welbehagen”. Want, toont mij een mens, die vandaag zich onttrekt aan de straf Gods wegens zijn ongerechtigheden, en ik zal u een mens aanwijzen. die morgen Christus de rug toekent.

4. Indien u enige bate uit deze beproeving zult krijgen, dan zult ge in uzelf gewaarworden een geduldige onderwerping des geestes, zowel aan Gods tegenwoordige kastijding als ook aan wat Hij in de toekomst met u kan doen. Zo houdt de profeet Micha de kerk voor, dat ze bate zal verkrijgen uit haar verdrukking, wanneer ze gebracht wordt tot deze woorden: „Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd” Micha 7:9. O, wees lankmoedig onder des Heeren hand, en onderworpen aan wat Hij nuttig oordeelt om u in uw lot toe te meten. U moet een onderworpenheid des geestes beoefenen, wat betreft hetgeen Hij over u beschikt heeft naar Zijn welgevallen. U moet de oneindige Heilige Israëls geen paal of perk stellen. Wanneer de kerk zo onder Zijn hand vernederd is, zegt zij met Micha: „Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd; totdat Hij mijn twist twistte en mijn recht uitvoere”. Dat wil zeggen, ik zal dragen welke mate van kastijding het de Heere belijft mij op te leggen; ik zal ze dragen totdat het Hem behaagt ze van mij te nemen; ik wil geen grens of einde bepalen.

Gij die zoekt en ernstig des Heeren verschijning begeert om het juk van de vijanden te verbreken, en de lastertaal van de goddelozen tot zwijgen te brengen, u moet aldus geoefend worden; u moet u Zijn kastijdingen onderwerpen, zolang Hij het nuttig oordeelt om ze op u te leggen.

Deze dingen zult u in u gewrocht moeten bevinden, indien deze korte beproeving u ten nutte zal wezen. Vele andere kentekenen kunnen gegeven worden, maar ik zal er nog slechts één noemen en voor het ogenblik het hierbij laten.

5. Indien u er bate van zult hebben, dat God u beproeft, zo zult u eveneens een vernedering des geestes in u gewrocht zien. Want wanneer de Heere Zijn volk kastijdt, zoekt Hij vooral hen tot een nederig en vernederd volk te maken. „Vernedert u onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te Zijner tijd”. Trotse, hovaardige mensen onder de roede verklaren door hun praktijk, dat zij geen baat door de roede verkrijgen. Hoe lang zal de Heere u kastijden en zal nochtans uw trots in u blijven! O, vernedert u dan onder Zijn hand. Want, het ontbreken van deze vernedering doet Zijn hand slaande opheffen. Vernedert u dan onder Gods hand, en ligt in het stof, als u nut wilt hebben van beproevingen. En mochten wij ons gebed opheffen tot Hem, die deze

tegenwoordige beproeving alleen voor ons zegenen kan.

„ Want zó zegt de Heere der heirscharen: Na(ar) de heerlijkheid (over u) heeft Hij blij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Zacharia 2:8.

De tijd en uw lijdzaamheid zullen mij niet toestaan om te herhalen, wat bij een vroegere gelegenheid over deze woorden gezegd werd; evenwel zal ik, omdat sommigen van u toen niet aanwezig waren, kort nagaan, samenvatten of herhalen, hetgeen over het verband en de verdeling dezer tekstwoorden gesproken werd.

Wat het verband betreft, aan de profeet Zacharia wordt een man voorgesteld met een meetsnoer in Zijn hand, die Jeruzalem ging meten; om te zien hoe groot haar breedte en haar lengte was; en deze man, met het meetsnoer in Zijn hand is Christus, Die de profeet verschijnt in de gelijkenis van Zijn menselijke natuur. En Hij heeft een meetsnoer in Zijn hand, te kennen gevend, dat Hij Zich bezig houdt met Zijn kerk en dat Hij alleen haar kan afpalen en grenzen stellen. Hij heeft de grenzen van Zijn kerk in eigen handen. Hij is de bouwmeester. Welnu, de profeet wordt aanstonds medegedeeld welke Christus' bedoeling is om hem dit visioen te geven, dat Jeruzalem zal bewoond worden als een stad zonder muren; en Zijn bedoeling was om de grenzen van Zijn kerk uit te breiden. Want met Jeruzalem wordt de kerk aangeduid en afgebeeld; evenals dat ze bewoond zal worden door een grote schare mensen, als mensen wonende buiten de kern van een stad; en Christus schrijft hier de grenzen van de kerk voor.

En geloof mij, ik daag alle machten in hemel of op aarde uit om teniet te doen de grenzen welke Christus voor Zijn kerk gesteld heeft. Laten de koningen en groten van de aarde er hun schouders tegen zetten en alle hun legers opstellen, zij zullen niets vermogen. *Hui*, zegt Hij, Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden, als een stad zonder muren, of zij willen of niet.

Maar er schijnt iets te ontbreken om de gelukkige toestand van de kerk volledig te maken. Waar zal onze veiligheid dan wezen, (zou de kerk kunnen zeggen) indien Jeruzalem zonder muren bewoond zal worden? Maar om deze hun twijfel uit de weg te ruimen, wordt hun gezegd, dat Hij tot heerlijkheid in het midden van haar zal wezen, en een vurige muur rondom. Deze uitdrukking schijnt ontleend te zijn aan de vuurkolom, die vóór de kinderen Israëls ging; of aan des Heeren bescherming van Elisa in Dothan met vurige paarden en wagens. Hoe het ook zij, het houdt in, dat de vijanden van Gods kerk zichzelf op even gevaarlijke wegen begeven alsof iemand zichzelf in een brandend vuur zou storten.

Nu, dit is het visioen en de Heere past het toe op drie soorten van mensen.

Hij past het toe op de Joden, die zich onttrokken aan het werk van de Tempel en nog in Babylon bleven, en Hij gebruikt het als een vermaning om hen naar huis te nodigen. En hier stelt Hij dit visioen voor aan het volk, dat Hij bezig is om Zijn tempel te bouwen; en dat was om de Joden, die in Babylon bleven, aan te moedigen om zich met hun broederen in Jeruzalem te verenigen.

Hier hebt u drie redenen om deze aanmoediging met kracht naar voren te brengen. De eerste twee redenen lezen wij in het vijfde en zevende vers en de derde reden in onze tekst.

- De eerste reden, omdat zij in Gods toorn buiten hun land verstrooid waren; en dat zij daar in die toestand zich bevonden, was een bewijs van Zijn ongenoegen; daarom hadden zij niet moeten blijven in die toestand, waarin

Gods toorn tegen hen verklaard ligt.

- De tweede reden is bedekt vermeld in vers 7, dat het zeer onbetamelijk voor hen was om in Babylon te blijven wonen, aangezien zij de naam van Sion droegen en belijders waren. „Ontkomt u, o Sion!” Het was schande voor Sion om in Babel te wonen, wanneer zij in Jeruzalem mochten zijn; alsof Hij zei: Het is schande voor belijders om in Babel te wonen; alleen de naam van Sion of belijders moest u beschaamd maken om uit Babel te vertrekken.
- De derde reden vinden we in de woorden van de tekst: „Na(ar) de heerlijkheid over u heeft Hij Mij gezonden tot die heidenen, die ulieden beroofd hebben”. Hij stond gereed Zijn oordelen uit te gieten over de heidenen, die hen beroofd hadden, zelfs over Babylon. En daarom was het niet veilig voor hen om in Babel te vertoeven. Want zij, die in het kamp van de vijanden zijn, wanneer Hij de vijanden straft, zullen de beker van de vijanden drinken. En daarom: Vliedt uit Babylon, o dochter Sions, zo u Babylons beker niet wilt drinken!

Om deze tekstwoorden beter te verstaan, verdeelden wij ze in deze vijf punten.

- I. Jezus Christus is de bekwame Vertolker van Zijn Vaders wil, want Hij zegt: „Want zo zegt de Heere der heirscharen”.
- II. Christus wordt gezonden om de wil van de Vader uit te voeren of te doen: „Ik ben gezonden naar degenen, die u beroofden”.
- III. De tijd, wanneer Hij gezonden werd, namelijk „Na(ar) de heerlijkheid over u”, hetwelk aldus verstaan moet worden: nadat God Zijn volk met verdrukking heeft bezocht, wordt Christus gezonden om bezoeking te doen over de heidenen, die de werktuigen hunner benauwdheid en ellende waren geweest. Of, het is aldus te verstaan, dat Christus naar de heidenen werd gezonden, nadat de Heere Zijn heerlijkheid was begonnen te openbaren in hun aanvankelijk herstel, opdat zij het werk niet beletten of verhinderden.
- IV. De oorzaak, waarom, namelijk omdat zij Zijn volk hadden beroofd.
- V. Het motief en de reden: „Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. D.w.z. degenen, die de leden van Christus' lichaam kwetsen, raken Zijn oogappel aan, welke is het meest ere deel van het lichaam.

Wat de eerste twee zaken aanbelangt, hierover werd een weinig gesproken, en daarom gaan wij over tot het derde punt, namelijk de tijd, wanneer. „Na(ar) de heerlijkheid over u” waaruit wij u deze lering voorstelden:

Lering A.

De kerk wordt Christus' heerlijkheid genoemd.

Deze lering werd in zeven opzichten vertoond, met een woord van gebruik toegepast. En thans gaan wij voort een tweede lering uit dit zelfde punt naar voren te brengen.

Lering B.

Evenals de Heere in Zijn handelwijze Zijn kerk verdrukt en kastijdt vóór dat Hij Zijn tegenstanders tuchtigt, zijn de verdrukkingen van Zijn volk verboden en panden van de ondergang van Zijn vijanden. „Na(ar) de heerlijkheid heeft Hij Mij gezonden tot die heidenen, die ulieden beroofd hebben”; d.w.z. nadat Hij Zijn volk (hetwelk Zijn heerlijkheid is) bezocht heeft met verdrukkingen. Nu, zegt Hij, ben Ik gezonden naar die heidenen, die Zijn volk beroofd hebben.

Deze tweede lering heeft twee onderdelen.

Het eerste onderdeel is, dat de Heere in de wijze van Zijn handelen, Zijn volk eerst kastijdt voordat de vijanden gestraft worden. Tot bevestiging hiervan kunt u zien, wat de apostel zegt. 1 Petrus 4: 17, „Want het is de tijd, dat het oordeel beginne van het huis Gods.” Zo ziet u, dat de Heere in Zijn gewone handelwijze de beker eerst in de handen Zijns volks geeft, voordat Hij de vijanden onder het juk brengt; en zo is Hij in dit land begonnen om Zijn volk te tuchtigen, voordat Hij de kwaadwilligen straft.

Mijn vrienden, zou u willen weten, waarom de Heere er toe overgaat om Zijn volk te straffen voordat Hij hun vijanden gaat tuchtigen? Om deze redenen:

1°. Opdat het volk Gods er des te lichter door heen kome, want de beker van Gods ongenoegen heeft altijd de droesem op de bodem ervan, welke in de hand van de vijanden geplaatst wordt. Psalm 75: 9, „Want in des Heeren hand is een beker, en de wijn is beroerd, vol van mengeling, en Hij schenkt daaruit. Maar alle goddelozen van de aarde zullen zijn droesem uitzuigende drinken”.

Omdat Hij Zijn volk er gemakkelijk door zal helpen; daarom geeft Hij hun het bovenste of het begin van de beker. Hij geeft Zijn volk het eerste van de beker, maar de vijanden de droesem en de bodem. Zijn volk krijgt een lichte teug uit de beker, met betrekking tot wat zij hebben, aan wie de droesem ter hand gesteld wordt. O, de beker van Zijn vijanden is een beker van zuivere toorn. Maar de beker van Zijn volk is geen beker van toorn, maar van bemoediging en vertroosting. Maar de beker van de goddelozen is een beker van louter toorn, want de droesem van de toorn Gods is een zeer jammerlijke beker.

2°. De reden, waarom Hij Zijn volk kastijdt voordat Zijn vijanden te tuchtigen, is, omdat Zijn vijanden des te minder te verschonen zullen zijn, omdat zij zich niet lieten waarschuwen door de roede en verdrukking van Zijn volk. Obadja vers 16, „Want gelijk gijlieden gedronken hebt op de berg Mijner heiligheid, zo zullen al de heidenen geduriglijk drinken; ja, zij zullen drinken en inzwelgen, en zullen zijn, alsof zij er niet geweest waren”. Jeremia 25: 29, „Want ziet, in de stad die naar Mijnen naam genoemd is, begin Ik te plagen, en zou u enigszins onschuldig gehouden worden? Gij zult niet onschuldig worden gehouden, want Ik roep het zwaard over alle inwoners van de aarde, spreekt de Heere der heirscharen”. Nu, wanneer de Heere begint te plagen in de stad, die naar Zijn Naam genoemd is, en wanneer Hij Zijn volk straft, verklaart Hij hiermede Zijn haat tegen de zonde, en waarschuwt hierdoor de vijanden voor hun gevaar. Want, aangezien Hij de stad en het volk, naar Zijn Naam genoemd, kastijdt; hoeveel te meer zal Hij de vijanden tuchtigen. Zij zullen niet onschuldig worden gehouden. Hij zal een zwaard over hen roepen. Dus kastijdt Hij Zijn eigen volk eerst, opdat Zijn vijanden zich niet kunnen verontschuldigen, wanneer zij geen acht hebben geslagen om hun goddeloze wegen te verlaten; als zij de verdrukkingen van des Heeren volk waarnemen, om hun zonden tot hen komend.

3°. De reden, waarom Hij Zijn volk eerst kastijdt voordat Hij Zijn vijanden straft, is, omdat de vijanden gebruikt worden als instrumenten om Zijn volk te verdrukken en te benauwen. Jesaja 10: 5, 6, „Wee de Assyriër, die de roede Mijns toorns is, en Mijn grimmigheid is een stok in hun hand! Ik zal hem zenden tegen een huichelachtig volk; en Ik zal hem bevel geven tegen het volk Mijner verbolgenheid, opdat hij de roof rove en plundere de plundering, en stelle het ter vertreding, gelijk het slijk van de straten”. Zo ziet u, dat de Heere Zijn vijanden tot een roede in Zijn hand maakt, tegen Zijn eigen volk; daarom moet Hij er eerst gebruik van maken tegen hen, voordat Hij ze verbreekt en verbrandt.

Wat het tweede onderdeel van de bring betreft, namelijk *dat de verdrukkingen van*

des Heeren volk voorboden zijn van de oordelen over Zijn vijanden. Gedenkt aan de voornoemde aangehaalde teksten uit 1 Petrus 4: 17, 18; Obadja vers 16 is en Jeremia 25: 29. Ja, al uw benauwdheden en oordelen, zeg ik, zijn panden en bevestigingen van deze waarheid, dat God met Zijn vijanden zal afrekenen.

Maar ik zal u enige redenen geven om dit punt te bewijzen, dat de tuchting des Heeren van Zijn volk een pand en voorbode is van jammerlijke oordelen, die over Zijn vijanden zullen komen.

1°. De eerste reden is, omdat Hij daarmee Zijn haat tegen de zonde te kennen geeft. En, aangezien Hij Zijn haat tegen de zonde verklaart in het straffen ervan in Zijn eigen volk, hoeveel te meer haat en gruwel koestert Hij tegen de zonde in Zijn vijanden. De zonden van de tegenstanders zijn zonden van een ergerlijken aard; ze zijn grove goddeloosheid. Hábakuk 1: 13 „Gij zijt te rein van ogen, dan dat Gij het kwade zou zien, en de kwelling kunt Gij niet aanschouwen; waarom zoudt Gij aanschouwen, die trouweloos handelen? Waarom zoudt Gij zwijgen, als de goddeloze die verslindt, die rechtvaardiger is dan hij?” Hiermede houdt de profeet voor bogen, dat de Heere te rein van ogen is dan dat Hij het kwade kan aanschouwen (wegens Zijn heiligheid) anders dan met haat en verfoeiing, zelfs in Zijn eigen volk. Daarom, hoeveel te meer haat draagt Hij tegen de zonden van Zijn vijanden? Daarom, wat Hij aan Zijn volk doet is een voorbode of verklaring van wat Zijn vijanden overkomen zal. Want, aangezien God hierdoor verklaart dat Hij uw zonde haat, is het een bewijs, dat Hij Zijn vijanden zal straffen wegens hun grove gruwelen.

2°. De tweede reden is deze, omdat Hij door deze kastijdingen van Zijn volk om hun zonden, Zijn toorn tegen de zonde verklaart: er ligt toorn opgesloten in deze herhaalde uitdrukkingen, Obadja vers 16: „Zij zullen drinken en zij zullen inzwelgen, en zij zullen zijn, alsof zij er niet geweest waren.” Deze uitdrukkingen geven te kennen, hoe toornig de Heere is wegens de zonde. Hierdoor verklaart Hij Zijn toorn tegen de zonde van Zijn volk, door hende beker van de verdrukking uit Zijn hand te laten drinken. Ja, hoe roept dat de grootheid van Zijn toorn en gramschap tegen de zonden van de heidenen uit? Zijn volk dronk het bovenste gedeelte, maar van hen wordt gezegd: “Zij zullen inzwelgen en zullen zijn, alsof zij er niet geweest waren”. Zij zullen drinken, totdat zij verteerd worden. Ik zeg, u kunt door uw verdrukkingen Gods toorn opmaken tegen uw zonden. U kunt dit opvatten als een verklaring van Zijn toorn tegen de goddeloze wegen van de heidenen; also wordt Zijn toorn geopenbaard door de kastijdingen, die u overkomen. En is dit een voorbode van Zijn verschrikkelijke toorn, die over de vijanden zal losbarsten met jammerlijke gerichten.

3°. De derde reden is, aangezien Hij Zijn eigen volk om hun zonden benauwt, niettegenstaande zij deel aan Hem hebben en Hij ze lief heeft; hoeveel te meer zal Hij dan de goddelozen van de wereld straffen, die geen deel aan Hem hebben en Hem niet liefhebben? Dit is duidelijk uit Jer. 25:29. De Heere straft het volk, dat naar Zijn Naam genoemd is, en de stad, die deel aan Hem had en jegens welke Hij boven andere Zijn gunst had betoond, daarom verzekert Hij Zijn vijanden, dat Hij hen niet onschuldig zal houden. Daarom zeg ik, wanneer Hij Zijn volk kastijdt, die in Zijn bijzondere liefde delen, is dat een pand, dat Hij de tegenstanders smartelijk plagen zal, die geen deel aan Hem hebben. Zo dan, sinds Hij u die Zijn volk zijt, kastijdt; neemt het als een verklaring van Zijn toorn en oordelen, die Hij over Zijn vijanden zal brengen.

4°. De vierde reden is, omdat Zijn heilig oog van de voorzienigheid over Zijn volk gaat om hun wegen gade te slaan, opdat Hij hen moge kastijden ten hun nut. Zo gaat Zijn volmaakt heilig oog over Zijn vijanden, opdat Hij de zonde in hen moge

gadeslaan en hen dienovereenkomstig straffen. En evenals Hij Zijn volk kastijdt, zo zal Hij Zijn vijanden niet onschuldig houden. Dit blijkt duidelijk uit Zacharia 9: 1, 2 „De last van het woord des Heeren over het land Chadrach en Damaskus, deszelfs rust. Want de Heere heeft een oog over de mens, gelijk over al de stammen Israëls. En ook zal Hij Hamath met dezelve bepalen; Tyrus en Sidon, hoewel zij zeer wijs is”. Dit wordt gezegd van de vijanden. De Heere had een last, namelijk jammerlijke oordelen te brengen over het land van Syrië, Chadrach genoemd naar één van haar afgoden; en Damaskus, de hoofdstad, zou het diepst uit de beker drinken, de last zou voornamelijk daar liggen. Bedenkt dit inmiddels, dat de voornaamste steden des lands de voornaamste plaatsen zullen zijn van Gods gerichten. Waarom bracht God deze last over de Syriërs, anders dan omdat de Heere een oog heeft over alle mensen (zoals sommigen het opvatten) om hen overeenkomstig hun wegen te straffen? De woorden kunnen ook zó verstaan worden: wanneer des Heeren volk het oog op de vijanden gevestigd heeft om van hen geholpen te worden, dan zal Hij de oordelen over Zijn vijanden brengen. Nochtans vatten andere de woorden zó op, dat, wanneer de Heere is het oog des mensen, in alle stammen Israëls, alsdan de ogen van gans Israël op de Heere gevestigd zullen zijn; hiermede beduidend, dat de Heere door Zijn oog van de voorzienigheid, alle volken zowel als Zijn eigen volk waarneemt, en hen ook zal straffen. Wat Hij te kennen geeft door het straffen van Zijn eigen volk om hun zonden. Daarom, aangezien Hij de zonden van de vijanden zoowel als de zonden van Zijn eigen volk opmerkt, zal Hij de zonden van de vijanden niet ongestraft laten. De Heere heeft uw wegen en afval waargenomen en straft u. Hij slaat ook gade de lasteringen en goddeloosheden van de vijanden; en evenals Hij u om uw zonden kastijdt, zo zal Hij hen om hun zonden en ongerechtigheden straffen. En de droesem van de beker van de Goddelijken toorn zal in hun handen geplaatst worden. Want de verdrukkingen van Gods volk zijn niet slechts voorboden van de jammerlijke gerichten betreffende de tegenstanders. Maar eveneens van ondragelijke oordelen, die over hen komen zullen; het is lichter om te dragen wat de Heere op u legt, dan te dragen hetgeen op de rug van de vijanden gelegd wordt.

5°. De vijfde reden is, omdat de vijanden de verdrukkingen van Zijn volk bevorderen. Daarom verklaart Hij, dat hun benauwdheden voorboden zijn van de oordelen van de vijanden, Zacharia 1: 15 „En Ik ben met een zeer groten toorn vertoornd tegen die geruste heidenen. Want Ik was een weinig toornig, maar zij hebben ten kwade geholpen”. Daarom is Hij zeer vertoornd tegen hen. Daarom betuigen de verdrukkingen, uitgeoefend door de vijand, dat jammerlijke gerichten voor hen aanstaande zijn, omdat Hij zeer vertoornd is tegen de heidenen, welke de verdrukkingen Zijns volks bevorderen. Want, wanneer God hen bestemd heeft om Zijn volk te tuchtigen, dan bedoelen zij een geheel andere zaak dan God voor heeft, namelijk de ondergang van Zijn volk. Jesaja 10:6, 7 „Ik zal hem zenden tegen een huichelachtig volk opdat hij de roof rove hoewel hij het zo niet meent, maar hij zal in zijn hart hebben te verdelgen en uit te roeien niet weinige volken”. Ik zeg, wanneer de Heere u door Zijn vijanden bestraft, verdrukt en kastijdt, werken zij mee aan hun eigen ellende, door alle perken te buiten gaande, uw ondergang en verwoesting te bedoelen. Ik zeg, hierdoor verklaren zij in zo'n toestand te verkeren, dat uw verdrukkingen, panden en voortekenen zijn van hun eigen vreselijke oordelen. Want het is aldus er mee gesteld, alsof een vader toornig was op zijn zoon en hem voor zijn misslag zou bestraffen; en een slaaf in het huis, dat ziende, hem tegen het lijf zou gaan lopen om hem te doden. Wat denkt u, zou de vader niet spoedig de schuld van zijn zoon vergeten en zijn hand tegen de slaaf opheffen? Zo is het met de vijanden, wanneer God Zijn volk kastijdt; de vijanden, als zo vele slaven, komen op hen

aanstormen om hen te doden. Daarom zal Hij Zijn hand tegen deze slaven keren en hen verdelgen. Deze dingen mogen ons hierin bevestigen, dat Gods handelwijze met Zijn volk, door hen te verdrukken, een zeker pand is van de ondergang van Zijn tegenstanders. Want, zoals God getrouw is in het straffen van u zonden, verklaart Hij Zich ook rechtvaardig, wanneer Hij grote gramschap tegen hen uitstort. Laat mij deze waarheid door enige gebruiken mogen toepassen.

Eerste gebruik.

Leert (uit het eerste onderdeel van de kring uw tuchtiging en verdrukking uit Gods hand te aanvaarden, met grote bemoediging en verheuging; en aanvaardt het als een teken van Zijn gunst jegens u, dat Hij u de rand van de beker gegeven heeft. Mijn vrienden, de grootste beroering, welke u ondervindt, gaat gepaard met gematigdheid, ten aanzien van hetgeen de vijanden zal wedervaren; bovendien wordt u het eerst beroerd. Want de eerste stormvloed is het lichtst, uw verdrukking kent matigheid. Maar niet zo bij de vijanden, wanneer zij beroerd worden. Wanneer Hij komen zal om de vijanden te bezoeken, al zouden zij op de top van de Karmel klimmen of zichzelf op de bodem van de zee verbergen, nochtans zal Zijn hand hen ontdekken. Zijn volk krijgt een schuilplaats om zich tegen de vijand te verbergen. Maar wanneer God tegen de vijanden zal komen, zullen zij geen plaats krijgen om zich te verschuilen. Indien God zou komen op het veld om de vijanden te bestrijden, dan geloof ik niet, dat moerassen, bossen, rotsen een schuilplaats voor hen zouden bieden. Daarom ontvang uw kastijdingen met blijmoedigheid uit Zijn hand, omdat Hij eerst met u begon te richten.

Tweede gebruik.

Omdat God Zijn volk voor Zijn vijanden straft, zo laat mij ulieden bestraffen, die weigert verdrukt te worden met het volk Gods; u, die weigert en Zijn zaak verwerpt, u zult drinken onder uit de beker Zijner vijanden. Want geloof mij, degenen, die met Zijn volk geen verdrukking willen lijden, zullen met de vijanden verdrukt worden, wanneer Hij komt om Zijn zaak met hen te richten.

O, wat zijn het grote dwazen, die menen zichzelf van verdrukkingen te bevrijden door toe te geven of zich te schikken naar de vijanden. Maar zij zullen zichzelf in onvermijdelijk lijden brengen; degenen, die er op uit gaan om te weigeren met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, zullen met Zijn vijanden verdrukt worden. Psalm 9: 17 „De Heere is bekend geworden. Hij heeft recht gedaan; de goddeloze is verstrikt in het werk zijner handen!” Het toegeven van de „inschikkelijken” zal hen verstrikken in onvermijdelijke strikken; de tijd breekt aan, dat kerk noch gerechtshoven, eed noch kledij ulieden zullen kunnen redden. Hij zal de vijanden gebruiken om “inschikkelijken” te straffen; dwaasheid en ijdelheid zullen dan geschreven staan op u en uw handelingen. Wanneer God de vijanden neerwerpt, dan zullen zij samen omkomen. Wanneer God Zijn pijlen afschiet op de goddeloze troon van Engeland en Schotland, dan zullen allen, die met haar beeld bedekt zijn, vernietigd worden in haar ondergang. En daarom zeg ik, deze beproeving van de Godvrezenden is een teken van Zijn liefde. Hierdoor zoekt Hij sommigen van u uit het kamp van de vijand te verjagen, die weinig wil vertonen om van hen en hun gebied te scheiden.” Er zijn sommigen, die, al hadden zij kunnen ontkomen, niet van hen hebben zouden willen scheiden: zij zouden tevreden geweest zijn om de „cess” (schatting, zie aant. 21) te betalen; toch zal het niet zo wezen. Want, indien God u Zijn liefde betoont, zal Hij u zo niet achterlaten. Dat gezin, hetwelk Hij niet van zins is met de tegenstanders te vernietigen, zal Hij uitvoeren. Hij zal hun verdrukking doen

overkomen; daarom, weigert niet met het volk van God verdrukkingen te lijden. Want, geloof mij, indien u ze ontloopt en zo blijft voortgaan, de oordelen Gods, die Hij over Zijn vijanden zendt, zullen u achterhalen. O, zie dan wat u zult kiezen: óf partij kiest voor Zijn volk, om de beker van Zijn Vaderlijk ongenoegen en kastijdingen te drinken; óf partij kiest voor de vijanden en drinken de beker van Zijn onvermengde toorn en gerichten. Mozes verkoos liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden dan voor een tijd de genieting van de zonde te hebben.

Derde gebruik.

Wees onderwezen uit het tweede deel van de lering, namelijk dat de straffen van het volk Gods voorboden zijn van de droeve en jammerlijke oordelen over de vijanden. Wees er van verzekerd, dat de vijanden niet ongestraft zullen blijven. Want uw kastijdingen zijn bewijzen en voortekenen van de jammerlijke gerichten, die over hen komen zullen. Jer. 25: 29. Het was een jammerlijke teken voor de bozen, toen God Zijn volk voor hun zonden begon te tuchtigen. Zij kunnen daarom verzekerd zijn, dat Hij hen zal straffen. U hebt Zijn belofte, ja zelfs de bevestiging hiervan. Nee, hun kracht, wijsheid en rijkdom zullen hen niet redden, want de Heere is de Almachtige en Getrouwe. Hij is een getrouw God, in het uitvoeren van wat Hij over Zijn volk om hun zonden bedreigd heeft. Daarom zal Hij getrouw zijn in het uitoefenen van de gerichten over Zijn vijanden om hun zonden.

Ik ga over tot de derde lering betreffende deze zaak.

„Na(ar) de heerlijkheid heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die u beroofd hebben”. Ik zei u, dat deze zaak tweeledig opgevat kon worden, namelijk:

1°. De Heere bezoekt Zijn volk met verdrukking; daarna keert Zijn hand zich tegen Zijn vijanden; hieruit trokken wij twee leringen

- a. Het volk Gods is Zijn heerlijkheid.
- b. Daar Hij Zijn volk voor Zijn vijanden kastijdt, dan zijn hun kastijdingen en verdrukkingen voorboden van jammerlijke oordelen over Zijn vijanden.

2°. Nadat Hij begonnen was Zijn heerlijkheid te openbaren in hun aanvankelijk herstel, zal Hij Zijn vijanden straffen, opdat zij de voortgang van Zijn heerlijkheid niet belemmeren. Hieruit leg ik u deze lering voor:

Lering C.

Wanneer de Heere Zijn heerlijkheid aan Zijn volk begint te openbaren, hetzij ten tijde van beroeringen, hetzij daarna, in hun hachelijke toestand, is het een teken, dat Hij Zijn heerlijkheid zal voortzetten en dat Hij niet zal toelaten, dat deszelfs voortgang zal belet worden,

Tot bewijs hiervan, zie Deut. 32: 4 „Hij is de Rotssteen. Wiens werk volkomen is. Want al Zijn wegen zijn gerichte, God is waarheid, en is geen onrecht; rechtvaardig en recht is Hij”. Psalm 111: 6, Hij heeft de kracht Zijner werken Zijn volke bekend gemaakt; hun gevende de erve van de heidenen". Daarom „na(ar) de heerlijkheid over u heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben”; ja, niettegenstaande zij beroofd waren, waren zij Zijn heerlijkheid. Want niettegenstaande de verdrukkingen, waren zij Zijn heerlijkheid en dierbaar in Zijn oog. Hun aandeel ligt vast in Hem en Zijn liefde gaat uit tot hen. Zij blijven het voorwerp van Zijn zorg, daar geen kastijding dit aandeel tussen God en Zijn volk kan verbreken. Zo staat dus Gods liefde tot en Zijn zorg over Zijn volk vast; zij blijven Zijn heerlijkheid, niettegenstaande verdrukking en benauwdheid. Maar om deze zaak op onze eigen toestand toe te passen, zou ik u enige manieren willen aantonen, waarop God Zijn

heerlijkheid onder ons openbaart, in onze hachelijke toestand, waardoor wij mogen bevestigd worden, dat Hij Zijn werk zal voortzetten, in weerwil van alle tegenstand.

1°. Hij openbaart Zijn heerlijkheid, doordat de waarheid meer tot uiting komt; ja, zelfs in deze tijden, dat wij vielen, deed de Heere, door onze neerlaag bij Bothwell (aant. 16), de waarheid helderder en zuiverder deed uitkomen dan ons „staan blijven” gedaan zou hebben. Door deze tegenwoordige beproeving komt de waarheid onder u meer tot uiting. Vat het op als een openbaring van Zijn heerlijkheid, als een teken, dat Hij Zijn heerlijkheid zal ten uitvoer brengen, wie het ook zal willen beletten; en dat Hij de beletselen uit de weg zal ruimen.

2°. Hij openbaart Zijn heerlijkheid door een getuigend overblijfsel in het land te laten blijven. Niettegenstaande al de afkeringen in het land, heeft Hij nochtans een overblijfsel in dit land gehad, dat getuigend optreedt. Ja, er is geen tred in onze afvalligheid, of de Heere heeft een klein overblijfsel gehad om voor Hem tegen hetzelfde te getuigen. Hij heeft deze dag een overblijfsel om tegen allen afval en toegeeflijkheid te getuigen. Zo kunnen wij Hem aldus Zijn heerlijkheid zien openbaren. En het is een teken, dat Hij Zijn werk zal voortzetten en verwijderen wat hetzelfde ook belemmert.

3°. Hij openbaart Zijn heerlijkheid door offers uit de handen van dat overblijfsel aan te nemen; ja, Hij heeft protesten van hun hand aanvaard, wanneer zij de zonde niet konden beletten. Ja, Hij heeft verklaringen en getuigenissen aangenomen, op het slagveld, in steden en op zeeën, voor Zijn zaak en waarheid, zodat wij dienaangaande met Manoachs huisvrouw mogen zeggen (als haar man vreesde voor de Engel) „Zo de Heere lust had ons te doden, Hij had het brandoffer en spijsoffer van onze hand niet aangenomen. ” Zo zeg ik, indien de Heere lust had om ons te doden, Hij had zulke offers van onze hand niet aangenomen. Daarom dan, de Heere heeft geen lust om ons te doden, maar Hij zal Zijn werk en heerlijkheid ten uitvoer brengen en zal alle beletselen uit de weg ruimen. Indien Hij zulke getuigenissen, verklaringen en protesten niet van onze hand aangenomen had, waar zouden wij voor deze gebleven zijn? En aldus openbaart Hij, in onze vernederden toestand, Zijn heerlijkheid. Aanvaardt het dan als een pand van de voortzetting van Zijn werk en heerlijkheid, en dat Hij alle hinderpalen uit de weg zal ruimen en dat Hij de voortzetting van Zijn werk en heerlijkheid niet zal laten varen totdat Hij het voleindigt.

Hij is bezig Zijn kerk te bouwen en ofschoon Hij als het ware onder de grond bouwt, nochtans, omdat Hij bouwt, verklaart Hij hiermede, dat Hij het niet zal laten varen, totdat Hij beëindigen zal met toeroepingen en toejuichingen: *Genade, genade zij denzelven!*

4°. Hij openbaart Zijn heerlijkheid door Zijn overblijfsel in hun lijden te erkennen en te steunen. Hij heeft hen doen betuigen ten tijde van hun uiterste en grootste lijden, dat die tijd de meest vreugdevolle dag was, die zij ooit beleefden, zelfs wanneer zij naar de schavotten gingen om hun leven voor Hem af te leggen. Zij zijn verwaardigd om zingende en zich verheugende te gaan, betuigend dat zij toen hun deel niet voor vele koninkrijken zouden willen ruilen. Ja, hoevelen van hen zijn niet verwaardigd om op te treden als koningskinderen?

En hoe heeft Hij hun monden met lofzangen vervuld, en hen doen uitroepen, dat de snoeren hun in liefelijke plaatsen gevallen waren, wanneer Hij hen nabij was in het vuur en in het water? Aldus openbaart Hij Zijn heerlijkheid door Zijn overblijfsel opgewektheid des geestes te schenken om het lijden om Zijnentwil te verdragen. Zo

laat Hij Zijn gunst jegens u uit in deze tijd van beproeving, wanneer Hij het licht van Zijn aangezicht over u verheft. Dit mag u als een teken van de voortzetting van Zijn werk en heerlijkheid beschouwen.

5°. Hij openbaart Zijn heerlijkheid onder ons door het overblijfsel in hun lage staat te leiden en te voeden. Zodat het in sommige opzichten gezegd kan worden, dat er in het leiden van de Israëlieten door de woestijn, door de wolkkolom des daags en de vuurkolom des nachts, niet meer van God gezien werd dan in Zijn biding van het arme overblijfsel van deze dag, door Zijn nauwlettend oog van de voorzienigheid over ons en rondom ons. Want wij hebben rotsen ter rechterhand en rotsen ter linkerhand, partijen rechts en partijen links; en nochtans heeft Hij een overblijfsel door deze alle heen geleid, op de goede, oude wijze. En heeft Hij niet meer van Zijn eigenschappen geopenbaard in het voeden en leiden van Zijn volk thans dan aan het Israël vanouds, zoals geestelijke toeschouwers waarnemen?

6°. Hij openbaart Zijn heerlijkheid door Zijn volk soms als een buit uit de tanden van de vijanden te rukken. Soms uit gevangenissen te voeren en te verlossen; en soms bevrijdt Hij hen uit de handen van soldaten, en soms verlost Hij hen, wanneer zij hen vervolgen, en verbergt hen onder Zijn vleugelen. Geloof u niet, dat, indien des Heeren bijzondere Voorzienigheid niet in alle deze dingen op te merken viel, zoveel jagers en vervolgers ons allen reeds hadden opgespoord?

7°. Hij openbaart Zijn heerlijkheid onder ons in onze lage staat door het aantal van het overblijfsel te vermeerderen, in vele hoeken van het land, niettegenstaande alle wreedheden en tegenstand door de vijanden. Daarom, kan het niet van sommige plaatsen des lands gezegd worden (het zij gezegd tot prijs van Zijn Naam), dat hoe meer zij verdrukt worden, des te meer zij toenemen? Zodat wij ons verwonderen, in ogeschouw nemend hoevelen zijn weggenomen door de dood, verbanning of anderszins; dat zij nochtans niet worden gemist. De Heere heeft niet nagelaten het aantal in stand te houden, ja zelfs te vermeerderen; zodat dit in uw oren zal klinken, wanneer u sommige dealen van het land zult doortrekken: „Wie heeft mij deze gegeneerd, aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was? O, dat het zo met het arme Galloway (een gedeelte in WestSchotland) mocht zijn! dat deze grote verdrukking u mocht doen toenemen! Ik hoop, dat zij meerderen uit het vijandelijk kamp moge brengen. O dat zij niemand van u meer het vijandelijk kamp doe betreden! Ik zeg, aanvaardt dit alles als openbaringen van Zijn heerlijkheid en onderpanden, dat Hij Zijn werk zal voortzetten en volmaken, in weerwil van wat het moge beletten.

Laat mij dit mogen toepassen met een woord van gebruik, *ter vertroosting*.

Wees dan vertroost, dat God Zijn werk zal voortzetten tot de einde toe. De vijanden zullen het niet kunnen beletten. Daarom wees goedsmoeds en trotseert in Zijn Naam en kracht al hetgeen de vijanden of geschapen machten kunnen doen, en verkondigt hun, dat u een pand hebt, dat Hij Zijn werk, onder u zal voortzetten. Boodschapt dit aan de bloeddorstige tiran en aan zijn raad en aan de bloeddorstige soldaten en laten wij uitroepen: Wij tarten u. Want wij hebben de Heere onder ons.

O, al Zijn gunstgenoten, prijst Hem! Amen.

6. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD

Geliefden, de plaag van dit geslacht schijnt te zijn verhardheid des harten. O, harden van hart en onbekommerd volk, zal alles hetwelk u overkomen is, uw harten niet bedroeven en treffen? Welk een onopmerkzaamheid des harten openbaart zich in u te leven om deze zaken in onze tijd, die uw ogen aanschouwen, waar te nemen en toch geen ontroering des harten te kennen bij het gezicht van deze dingen! Des Heeren heilige Naam wordt gelasterd, Zijn werk en eredienst omvergeworpen, Zijn heilige berg verwoest en al onze gewenste dingen worden ons ontnomen. Christus wordt dagelijks gekruisigd in Zijn leden, en zal dit alles uw hart niet treffen? Geloof mij, de hardheid des harten van dit geslacht getuigt er van, dat u iets ontbreekt, hetwelk u moest bezitten. Of het zegt, dat u in een grote bekommering dient te leven, waartoe u nog niet gekomen bent.

1°. De hardheid van uw hart getuigt, dat er weinig kennis Gods in het land is of veel verblindheid, wat betreft de bevatting van het Wezen Gods. O, ziet u niet de uitnemendheid van Christus Jezus, Die wordt verworpen, door 't slijk gesleurd, veracht en Die door dit geslacht voor waardeloos aangemerkt wordt? O, indien u deze dingen zag, dit onrecht dat Hem aangedaan wordt, dan zou er meer ontroering des harten over de tegenwoordige toestand gevonden worden.

2°. Uw hardheid des harten verklaart, dat u weinig bekommerd bent inzake de godsvrucht. Helaas, het blijkt dat deze zaak weinig door u beoefend wordt en dat ze weinig uw werk uitmaakt. Want degenen, die zich recht met de godsdienst bezig houden en hem beoefenen, zijn zeer begaan met de smaad, die een heilig God wordt aangedaan. Welken zij als de hunne begeren en die zij zoeken te verkiezen, O zij, die recht bekommerd zijn vanwege Zijn dienst, zijn bezorgd over de beledigingen en smaad, die Hem aangedaan worden.

3°. Uw hardheid des harten getuigt van veel blindheid; het zegt, dat u de dierbaarheid van Christus' zaak niet inziet. Ik ben bevreesd, dat de meesten van u ze als eens mensenzaak beschouwen, of als iets van minder waarde, en daarom komt u en handelt ermee naar welgevallen. O, u zou niet zo met uw eigen zaken handelen zoals u thans doet, waar het Christus' zaak betreft. De grote oorzaak van de onstandvastigheid van velen van dit geslacht is hun blindheid, omdat zij de dierbaarheid van Jezus Christus niet zien, noch de dierbaarheid van Zijn geopenbaarde heerlijkheid, waardoor Hij Zichzelf bekend maakt. Want als dit gezien werd, zouden de moeilijkheden niet zo vele of zo groot zijn in uw ogen. Indien u een recht gezicht had op die dierbaren en beminnelijke Christus, op wat Hij voor zondaren gedaan en voor hen verworven heeft, O, dat zou uw ogen over alle tegenstand welke er op de weg is om Hem te volgen, heen doen blikken! O, vleselijk en verhard geslacht, wat zal ik tot u zeggen? O, beproeft een gezicht op de dierbaarheid van Christus te verkrijgen; tracht zaak te maken van de godsvrucht. Tracht een oog te verkrijgen voor de dierbaarheid van Zijn

zaak; en dan zal er minder behoefte zijn aan beweegredenen om u tot standvastigheid te overreden. O, wacht u ervoor om Christus onder voorbehoud te volgen, in deze dagen van benauwdheid en verdrukking.

Nu dan, opdat u meer standvastig en beslist mag zijn in Hem te volgen en dat uw harten getroffen werden, zal ik drie zaken in gedachtenis brengen:

- a. Ik wil u dit in herinnering brengen, dat God een groot en ontzagwekkend God is, die de zonde zal wreken. Bedenk het, dat er een dag zal komen, waarop u allen voor Zijn rechterstoel zult worden geroepen, waar aan een ieder van u de vraag gesteld zal worden: *o man, o vrouw! hoe kwam u ertoe deze dingen tegen Mij te doen?* O hoe zult u, zondaren voor Hem kunnen bestaan! Hoe zullen onbeduidende stukken leem voor Hem kunnen bestaan, wanneer de Almachtige als een gewapend man tegen u komt? O, Hij is een groot en ontzagwekkend God, Die over de zonde wraak zal doen. O, indien u dit zag en geloofde, u zou u niet zo zeer wagen aan het hoge, verheven schild des Almachtigen.
- b. Ik zou u dit in gedachtenis willen brengen, dat, aangezien Hij een ontzagwekkend God is, Die wraak zal doen over de zonden, er een dag zal komen, waarop u voor Zijn vierschaar gedaagd zult worden, wanneer de vraag u zal gesteld worden: *o man! o vrouw! hoe kwam u ertoe deze dingen tegen Mij te doen?* O bedenk dan, dat de verontschuldigen en voorwendzels van dit geslacht, welke zij aanbieden voor hun verdorven gangen, dan geen gewicht voor Zijn rechterstoel zullen wezen. Het zal in die dag geen verontschuldiging zijn om te zeggen: 'ik kon niet anders doen, want dan zou ik mij blootgesteld hebben aan de gevaren in deze wereld en aan de toorn des mensen'. Maar vrienden, is er geen groot verschil tussen de toorn des mensen en de toorn van een zondewrekend God? Daarom zou ik u de vraag willen stellen: welke van deze wilt u ondergaan? Want geloof mij, één van beide zult u ondergaan. Wat dunkt u van de toorn eens mensen, van de toorn van leem ten opzichte van de toorn van een zondewrekend God en een beledigde Majesteit? O, wat dunkt u van een tijdelijk ongenoegen van instrumenten, welke in Zijn hand zijn, benevens het misnoegen van een beledigde Majesteit, van een beledigde Gerechtigheid? O, probeer hier een goede keus te doen! God zal u eens vragen: *hoe kwam u ertoe, zulke zondige wegen tegen Mij te bewandelen?* En Hij zal geen verontschuldiging van uw hand aannemen. O, bedenkt dit vóór het te laat is!
- c. Ik zou u in herinnering willen brengen, wat Hij gezegd heeft: en wat Hij geboden heeft u te verkondigen, moet u geboodschapt worden: „Zegt den rechtvaardige, dat het hem wel zal gaan; dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan, want de vergelding zijner handen zal hem geschieden”. Rijke beloften wachten op de rechtvaardige, de Heere wil u dit doen verkondigen. Een vergelding van wraak wacht op de goddeloze, zij zullen ontvangen overeenkomstig hun handelingen. Daarom beveelt Hij Zijn Woord getrouw te snijden. Hij wil, dat beloften toegepast worden voor wie zij moeten worden toegepast, en bedreigingen voor degenen, op wie ze van toepassing zijn. O, indien het Woord Gods recht en getrouw was toegepast, zoals het tegenovergestelde thans in Schotland wordt gedaan; ik zeg, indien de beloften recht waren toegepast en de Schriften recht waren gesneden, daar zouden niet zoveel verdeeldheden op deze dag in Schotland zijn als er gevonden worden. Bedenk dan dit, dat het de

rechtvaardige wèl zal gaan en dat het de goddeloze kwalijk zal gaan.

Nu mensen, ziet dan welke kant u kiezen zult, wanneer de oproep des Heeren door het land gaat: „*Wie behoort den Heere toe?*” Exodus 32: 26. O, geliefden, zie dan toe dat u de rechte partij kiest, want het is één van beide: u moet óf naar Zijn kamp óf naar het kamp van de vijanden gaan. Hij zal onder u geen hinken op twee gedachten dulden, u zult vóór Hem zijn of aan de andere kant staan; zie daarom toe, wat u zult doen. O, komt in Zijn leger en onder Zijn banier en laten wij mogen bidden tot Hem om genade te ontvangen een rechte keus te doen.

Tekst:

„Want zó zegt de Heere der heirscharen: Na(ar) de heerlijkheid (over u) heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die olieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel”. Zacharia 2: 8.

Zij die Christus kiezen, doen een goede keus, doen een rechte keus, ja, een edele keus. Want aangezien Christus de hunne is, zijn alle dingen de hunne. Zijn genade is de hunne, Zijn heerlijkheid is de hunne en Hij zal ten dage van de benauwdheid een Verberging voor hen zijn. Jes. 32: 2, „En die Man zal zijn een verberging tegen den wind, en een schuilplaats tegen den vloed”. Jes. 25: 4, „Want u bent de arme een Sterkte geweest, een Sterkte de nooddriftige, als hem bange was; een Toevlucht tegen de vloed, een Schaduw tegen de hitte. Want het blazen van de tirannen is als een vloed tegen een wand”. Ps. 91: 14, 15, „Dewijl hij Mij zeer bemint, spreekt God, zo zal Ik hem uithelpen; Ik zal hem op een hoogte stellen, want hij kent Mijn naam. Hij zal Mij aanroepen en Ik zal hem verhoren; in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn, Ik zal hem er uittrekken, en zal hem verheerlijken.” Dit is de toestand van de Godvrezende, die Jezus Christus verkozen heeft.

Bovendien zal Hij ook verschijnen tegen allen, die tegen Zijn volk opstaan, Hij zal wreken het onrecht, hun aangedaan. Jes. 1: 24, „Daarom spreekt de Heere, Heere der heirscharen, de Machtige Israëls: O wee! Ik zal Mij troosten van Mijn wederpartijders, Ik zal Mij wreken van Mijn vijanden.” Ik zeg, de Heere Jezus Christus zal over alle ongerechtigheden, tegen Zijn volk bedreven, vergelding doen, want: **„Zo zegt de Heere: Na de heerlijkheid heeft Hij Mij tot de heidenen gezonden”**.

Sommigen van u kunnen zich herinneren, hoe ik u het verband aantoonde, met de verdeling van onze tekst hetwelk in hoofdzaak hierop neerkomt: de profeet wordt hier een visioen vertoond, aangaande een man met een meetsnoer in Zijn hand. Christus wordt hier voorgesteld als de Bouwmeester van Zijn huis of kerk, aangezien Hij alleen Zijn kerk afpaalt en begrenst. Wanneer de profeet dit ziet, wordt hem de nening daarvan te kennen gegeven, namelijk dat Christus de bedoeling had Zijn kerk uit te breiden en te bouwen. *“Loop, spreek deze jongeling aan, zeggende: Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden.”* (Eng. vertaling: als een stad zonder muren). Waardoor de groei van de kerk wordt te kennen gegeven en haar voorspoed wordt beloofd. Doch om haar toestand meer volkomen gelukkig te maken, wordt haar grote veiligheid beloofd, met de belofte van bescherming: *„Ik zal haar wezen een vurigen muur rondom”*.

Leert hieruit, dat de vijanden een gevaarlijke weg lopen met al het onrecht, hetwelk zij Gods volk aandoen; zij lopen als het ware door het brandend vuur. En dit vertroostend gezicht is van toepassing op drie soorten mensen:

1°. Op degenen, die in Babylon bleven en niet naar Jeruzalem wilden komen om hun

broeders te helpen; om deze vermaning (Babylon te verlaten) met kracht naar voren te brengen, worden er verscheiden redenen te kennen gegeven:

- a. Omdat zij buitenslands op vreemde plaatsen verstrooid waren door des Heeren ongenoegen; daarom behoorden zij niet voldaan stil te zitten in zulk een toestand, waarin zij door Zijn gramschap waren geworpen. En is het volk niet in een verre mate verdwaasd, wanneer zij gewillig voldaan stil zitten, zelfs wanneer zij het kenteken van Gods ongenoegen of toorn dragen? En ik vrees, dat het merendeel van u, indien u uitwendige vrede en gemakken kunt krijgen, gerust alle duidelijke kentekenen van Zijn ongenoegen zou willen dragen en tevreden zou zijn om in Babylon te wonen, om uitwendige vermaken en gemakken te genieten, vóórdat u naar Jeruzalem zou komen en de voorrechten van Zijn tempel smaken.
- b. Omdat zij met de naam Sion genoemd worden of belijders waren. Daarom voegde het hun niet in Babylon te wonen. O, hoe past het hun, die belijden Christus en Zijn zaak lief te hebben, toch niet bij de vijand te vertoeven! O, mensen, verlaat het kamp van de vijanden of laat anders uw belijdenis varen.
- c. Omdat in de tekstwoorden de profeet verklaart, dat Jezus Christus van Zijn Vader naar deze heidenen gezonden werd, namelijk naar Babylon, hetwelk de kinderen Israëls beloofd had, om hen te straffen. Daarom was het niet veilig voor hen onder hun midden te wonen. Want degenen, die in het kamp van de vijanden gevonden worden, wanneer Hij komt om ze te straffen, zullen hun beker drinken. En deze reden wordt in het 9e vers uitgebreid: „Want ziet, Ik zal Mijn hand over henlieden bewegen; en zij zullen hun knechten een roof wezen.” Waardoor Hij toont, hoe gemakkelijk het voor Hem was om hen ten onder te brengen en hoe smadelijk hun val zou zijn, indien zij onder hen gevonden zouden worden.

2°. Het is van toepassing op degenen, die te Jeruzalem zijn. Want hun bemoediging lezen wij in vers 10-12.

3°. Op degenen, die tegenstanders zijn, hetzij onderdrukkers van Zijn volk, of tegenstanders van Zijn werk, of tegenstanders van God door ongeloof, aangaande de voortzetting van Zijn werk, zoals in vers 13: „Zwijg, alle vlees, voor het aangezicht des Heeren”. Zo zal Hij het snoeven van de tegenstanders tot zwijgen brengen, en het ongeloof en de twijfelingen of trouweloosheid van de ongelovigen het zwijgen opleggen.

De tekst werd in 5 zaken verdeeld:

- I. Christus is de getrouwe vertolker van des Vaders wil.
- II. Hij wordt van de Vader gezonden om de wil van de Vader uit te voeren.
- III. De tijd, wanneer, namelijk „Na de heerlijkheid”, d.w.z. nadat Hij Zijn volk had bezocht met verdrukking; óf nadat Hij begonnen was Zijn heerlijkheid te openbaren in hun aanvankelijk herstel. Dán wordt Hij gezonden om de heidenen te straffen, opdat zij de voortzetting van Zijn werk niet zouden belemmeren.
- IV. De oorzaak, namelijk omdat zij Zijn volk beroofd hadden.
- V. De reden of het motief, namelijk „Die Zijn volk aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”.

Over de eerste drie punten werd reeds een weinig gehandeld; daarom ga ik over tot de vierde zaak, welke de oorzaak is, dat Christus naar de heidenen werd gezonden om

hen te tuchtigen, namelijk omdat zij Zijn volk beroofd hadden.

Hieruit leg ik u deze lering voor:

Lering A. *De Heere Jezus Christus twist de twistzaak van Zijn volk, en Hij zal het onrecht, hun aangedaan, vergelden.*

Want Hij wordt hier naar de heidenen gezonden, omdat zij Zijn volk beroofd hadden. Zie ook Deut. 32 vs. 34-36 „Is dat niet bij Mij opgesloten, verzegeld in Mijn schatten? Mijne is de wraak en de vergelding, ten tijde als hunlieder voet zal wankelen. Want de dag huns ondergangs is nabij, en de dingen, die hun zullen gebeuren, haasten. Want de Heere zal aan Zijn volk recht doen, en het zal Hem over Zijne knechten berouwen. Want Hij zal zien, dat de hand is weggegaan, en de beslotene en de verlatene niets is”. Dan is Hij dan de wreker voor Zijn volk en zal Hij hun heerlijkheid zijn. Vandaar dat Hij zegt in Jesaja 1: 24: „O wee! Ik zal Mij troosten van Mijn wederpartijders, Ik zal Mij wreken van Mijn vijanden”. Want Hij neemt het aan als een grote Hem aangedane belediging en smaad om Hem Zijn heerlijkheid te ontzeggen, zelfs de heerlijkheid van Zijn wraak. Want in Amos 3: 6 zegt Hij: „Zal er een kwaad zijn in de stad, dat de Heere niet doet?” Hij ziet als het ware neer uit de hemel, en hoort hen zelfs vertellen wie dit kwaad en wie dat kwaad gedaan heeft. Hij neemt het als een grote Hem aangedane belediging en smaad, wanneer het aan een ander wordt toegeschreven. Maar geliefden, dit moet niet verstaan worden als het kwaad van de zonde. Want Hij is er gans vrij van en kan niet zondigen. Maar hier wordt bedoeld het kwaad van de straf. Want „Mijn is de wraak”, zegt Hij, „daarom zal hun voet wankelen”.

Welaan, om over deze lering te spreken, zal ik:

- I. Enige soorten mensen aanwijzen, tegen welke God Zijns volks twistzaak zal twisten.
- II. Enige redenen dienaangaande opgeven.
- III. Enige gebruiken vermelden.

I. Ik zeg, God zal Zijn kerk en Zijn volk wreken tegen al degenen, die Zijn kerk en volk verongelijken; en onder deze versta ik:

1°. Openbare en verklaarde vijanden of vervolgers. „Na de heerlijkheid heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die u beroofd hebben”, namelijk de heidenen, die openlijke en verklaarde vijanden van de Israëlieten waren, en die Zijn volk beroofden. Zie eveneens Zacharia 1: 23, en u zult daar vinden, hoe Hij de zaak van Zijn kerk en van Zijn volk wrekt. Hier wordt de profeet een gezicht van hoornen vertoond, betekende de vijanden van de kerk, komende van de vier hoeken van de aarde, welke hun land beroofden. Daarna worden hem vier smeden getoond, te kennen gevende een voldoende hoeveelheid werktuigen in des Heeren hand. Wat kwamen deze doen? Zij kwamen om de hoornen neer te werpen en Gods wraak aan deze vijanden te wreken, die Zijn volk beroofd hadden. Zij hadden hun hoofd tegen Zijn kerk opgeheven. Daarom zond Hij smeden of een voldoende hoeveelheid werktuigen, om hun macht te verbreken. Daarom zeg ik, Hij zal de zaak van Zijn volk tegen openlijke vijanden wreken; omdat hun voornaamste doel en poging was de kerk te verwoesten en Zijn kerk en volk naar welgevallen onder hun voeten te brengen. In die dag zal de goddeloze tiran op de troon vergelding ontvangen voor al het onrecht, hetwelk hij en zijn medeplichtigen de kerk hebben aangedaan. Hij zal vergelding ontvangen en zij met hem omdat zij samengespannen hebben en de consciëntie, personen en goederen van Zijn volk verdrukt hebben. Alsdan zullen zij vergelding ontvangen; „want zo zegt de Heere, Ik zal hun vergelden naar de vrucht hunner handelingen”.

2°. De tweede soort mensen, aan wie de Heere Zich wreken zal, zijn degenen, die met de vijanden van Zijn volk en kerk vrede sluiten; aan deze zal Hij het onrecht vergelden, dat zij Zijn volk en kerk aangedaan hebben. Jes. 8: 12, 13, „Gijlieden zult niet zeggen: een verbintenis, van alles, waar dit volk van zegt: Het is een verbintenis; en vreest gijlieden hun vreze niet, en verschrikt niet. De Heere der heerscharen, die zult gijlieden heiligen, en Hij zij uw vreze en Hij zij uw verschrikking”. Ik zeg, Hij zal Zich wreken aan allen, die een verbintenis aangaan met de vijanden van Zijn kerk. Want dezulken hebben vijanden tot hun gezelschap gekozen en zich afgescheiden van de leden van Jezus Christus. “Wat samenstemming heeft Christus met Belial?” Hun verbond met dood en hel zal geen stand houden. Wanneer God de overvloeiende gesel zal doortrekken, die de schuilplaats van de goddelozen zal overstroom en de muur wegvagen zal, die men voor zichzelf opgebouwd en met bze kalk gepleisterd heeft, en zal er gezegd worden: waar is de wand? En hun verbond met de dood en hun verdrag met de hel zal niet bestaan. Want God zal de twistzaak van Zijn kerk twisten. Want Hij heeft gezegd: daar is geen vrede voor de goddelozen. Dan zullen al degenen, die gunsten (zie aant. 22) hebben aanvaard, vergelding ontvangen voor het onrecht, dat zij Zijn kerk en volk hebben aangedaan. „Want, zo zegt de Heere, Ik zal hun vergelden naar de vrucht hunner handelingen”.

3°. De derde soort mensen, aan wie de Heere de zaak Zijns volks wreken zal, zijn dezulken, die de vijanden steunen en bijstaan. Ezech. 17: 21 „Daartoe zullen al zijn vluchtenden met al zijn benden door het zwaard vallen”. Richteren 9:23, 24, zo zond God een bozen geest tussen Abimelech en tussen de burgers van Sichem; en de burgers van Sichem handelden trouweloos met Abimelech; opdat het geweld, gedaan aan de zeventig zonen van Jerubbaál, kwame, en opdat hun bloed gelegd wierd op Abimelech, hun broeder, die hen gedood had, en op de burgers van Sichem, die zijn handen gesterkt hadden om zijn broeders te doden. Daarom zal God Zich wreken aan degenen, die de vijanden van Zijn kerk en volk steunen, vanwege het onrecht, Zijn volk aangedaan. Want zij zijn wapenen gesteld in van de vijanden hand en zij hebben zich met hen verenigd om een banier tegen de Heere te ontplooien. Dan, in die dag, zal het „cess” (= schatting, zie aant. 21) betalens vergolden worden, vanwege het onrecht hetwelk zij gedaan hebben door de vijand wapenen ter hand te stellen om tegen de Heere en Zijn volk te vechten; ja, zij hebben de vijand tegen de Heere gewapend. Dan zullen „deze” betalens vergelding ontvangen voor wat zij gedaan hebben. Want zij hebben mensen gewapend, om die opperhoofdigheid te handhaven, waardoor een ellendeling de Heere Jezus Christus in Zijn eer heeft beroofd. Want dat is het eigenlijke doel, waartoe dat geld werd geheven. Dan zullen degenen, welke tienden betalen, vergelding ontvangen voor wat zij gedaan hebben. Want zij hebben een verdorven eredienst in de kerk gesteund en afgodische tempels in het land geschraagd. „Zo zegt de Heere, zij zullen vergelding ontvangen naar de vrucht hunner handelingen”.

4°. De vierde soort mensen, aan wie God de twistzaak van Zijn kerk en Zijn volk wreken zal, zijn dezulken, welke de vijanden rechtvaardigen. Zij, die de vijanden van het werk Gods rechtvaardigen, zullen vergelding ontvangen. Psalm 101: 3, „Ik haat het doen van de afvalligen; het zal mij niet aankleven”. En tot de zodanigen zegt de Heere: „Ik ken u niet, wijkt van Mij, al gij werkers der ongerechtigheid!” Daarom zal God nooit de vijanden rechtvaardigen, noch dezulken, welke de vijanden rechtvaardigen; vanwege het onrecht, dat zij Zijn kerk hebben aangedaan. Dezulken verklaren door hun praktijk dat de vijanden gelijk hebben en dat des Heeren volk

waard is al hetgeen van de zijde van de vijanden hun aangedaan wordt. Dan, die dag, zullen degenen, die zich aan de vijand overgeven en met hen een akkoord treffen, vergelding ontvangen; eveneens zij, die de vijanden in hun handelwijze rechtvaardigen en die door hun toegeeflijkheid en inschikkelijkheid betuigen, dat des Heeren volk in het ongelijk staat. O, mensen, meent u, dat dit „lijden” is om zoveel van uw goederen aan de vijand te geven? Nee, nee! Het is eerder een wegschenken van uw goederen met eigen hand, uit vrije keus. En door aldus te handelen, verzaakt u uw plicht en rechtvaardigt u de vijand. Want, zo u niet in de overtreding leeft, waarom stemt u met de vijanden overeen in het straffen van uzelf? Christus wordt gezonden om de heidenen te straffen, die u beroofd hebben. Maar boetebetalers (zie aant. 20 en 21) kunnen niet zeggen, dat zij beroofd zijn, want zij beroven zichzelf.

5°. De vijfde soort mensen, aan wie de Heere de zaak Zijns volks en van Zijn kerk vergelden zal, zijn degenen van wie gesproken wordt in Zefánja 1: 5 namelijk „die zweren bij de Heere en zweren bij Malcham”. Degenen, die geen partij willen kiezen voor de kerk van God, nóch tégen de kerk van God. Zij waren mensen, die weifelden tussen God en hun afgod Malcham; die de Heere niet volkomen wilden zoeken. Deze zal de Heere afsnijden, wegens het onrecht hetwelk zij Hem hebben aangedaan. Want hierdoor ontzeggen zij de kerk hun steun, zij ontkennen de verplichtingen van de „covenants” (= verbonden, zie aant. 1 en 2) waardoor zij gebonden zijn alles in het verbond te verdedigen. Maar geloof mij, er is maar één weg mogelijk, óf in Christus' kamp óf in het kamp van de vijanden. Dit is de taal van deze beproeving, welke door het land gaat, namelijk: *Wie is vóór de Heere? Wie?* Het is slechts van tweeën één, hetzij vóór de Heere, hetzij vóór de vijanden! En aan u die zich niet met Hem, Zijn zaak en volk willen verbinden, zal Hij de twist zaak Zijner kerk en Zijns volk wreken. Gedenkt wat Hij zegt in Matthéüs 12:30, „Wie met Mij niet vergadert, die verstroot”. Daarom, zo zegt de Heere, “Ik zal u straffen voor al uw ongerechtigheden”. En nu, ik ben bevreesd, dat er velen van u hier zijn, aan wie de Heere Zich wreken zal betreffende de zaak van Zijn kerk, voor al het onrecht en alle krenkingen, Hem aangedaan. En o, wat zult u doen, wanneer God tegen u is? Want Hij zal Zich stellen tegen degenen, die tegen Zijn kerk zijn en die Zijn kerk en volk onrecht aandoen.

II. Ik zal u enige redenen willen opnoemen, waarom de Heere Jezus Christus de twistzaak van Zijn kerk en Zijns volks twisten zal.

1°. De eerste reden is wegens hun aandeel in Hem. Hosea 12: 10, „Ik ben de Heere, uw God, van Egypteland af; Ik zal u nog in tenten doen wonen, als in de dagen der samenkomst”. Zo is Hij de God van Zijn volk, en Zijn volk heeft een deel in Hem en daarom zal Hij hun twistzaak twisten. Want, omdat zij hun deel in Hem hebben, wordt hun twistzaak Zijn zaak, zoals blijkt uit Jes. 1: 24, „Ik zal Mij troosten van Mijn wederpartijders, Ik zal Mij wreken van Mijn vijanden”. Dus houdt Hij de wederpartijders van Zijn volk voor Zijn wederpartijders. Daarom beschouwt Hij het onrecht, hetwelk hun aangedaan wordt, als gedaan tegen Hem.

Eveneens in het 25ste hoofdstuk van Mattheüs, waar Christus een scheiding maakt tussen schapen en bokken. Hij zegt tot de bokken: „Gaat weg van Mij, u vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is. Want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij niet te drinken gegeven. Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt Mij niet gekleed; krank en in de gevangenis, en gij hebt Mij niet bezocht”. En Zijn antwoord tegenover hun tegenwerping is: „Voor zoveel u dit een van deze minsten niet gedaan hebt, zo hebt gij het Mij ook niet gedaan”. Zo

beschouwt Christus hetgene, hetwelk aan Zijn volk gedaan wordt, als aan Hemzelf gedaan, omdat zij een volk verongelijken, hetwelk een deel in Hem heeft. Daarom zullen zij niet ontkomen, maar zal Hij hen straffen voor het onrecht, dat Zijn kerk wordt aangedaan.

2°. De tweede reden is deze, omdat Hij medelijden niet Zijn volk heeft. „Wie ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Dit blijkt ook uit Hebrëen 4:15 „Want wij hebben geen hogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, maar zonder zonde”, namelijk Jezus Christus. Want wie u in enige plaats aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan, welke het eerste gedeelte van het lichaam is. En gelooft mij mensen, hoe groter het onrecht is, dat Zijn volk verduurt, des te meer rommelen Zijn ingewanden over hen. En hoe groter onrecht zij lijden, des te nader liggen zij aan Zijn hart; en Hij zal de smaad, de Zijnen aangedaan, wreken, naar de vrucht van hun handelingen.

3°. De derde reden is wegens Zijn heiligheid. Want, aangezien Hij een heilig God is, zal Hij vergelding doen aan Zijn vijanden. In Hábakuk 1: 13 besluit de profeet, wanneer hij Gods heiligheid overweegt, zeggende: „Gij zijt te rein van ogen, dan dat Gij het kwade zou zien, en de kwelling kunt Gij niet aanschouwen”. Daarom besluit hij, dat Babylon niet ongestraft zal blijven.

4°. De vierde reden ligt in Zijn getrouwheid, Hij Die gezegd heeft: “Ik zal Mij troosten van Mijn wederpartijders”, heeft ook gesproken in Jeremia 2: 37 „Want de Heere heeft al uw vertrouwen verworpen, zodat gij daarmede niet zult gedijen”. Want, evenals de Heere zowel een heilig als getrouw God is en Zich aldus heeft geopenbaard in het vervullen van Zijn belofte voor en jegens Zijn volk; zo is Hij getrouw in het uitvoeren van Zijn gerichten tegenover hun vijanden. Omdat Hij een getrouw God is, zal Hij Zijn wederpartijders straffen.

5°. De vijfde reden ligt in Zijn gerechtigheid, Psalm 50: 6 „Want God Zelf is Rechter”. God is een rechtvaardig Rechter, die de wereld zal richten met gerechtigheid en de volken met waarheid. Daarom zal Hij Zijn vijanden straffen voor al het onrecht, hetwelk zij Zijn volk hebben aangedaan. De zogenaamde rechters des lands bedrijven grove goddeloosheid, zodat de rechterstoelen des lands zetels van *ongerechtigheid*, in plaats van gerechtigheid, zijn geworden; daarom zal de Heere Zijn rechterstoelen oprichten en rechtvaardig vonnis uitspreken. Hij zal de goddeloze vijanden in het land richten, van allerlei rang, voor al de ongerechtigheden, die zij hebben bedreven. Menig onrechtvaardig vonnis is in deze afgelopen 22 jaren geveld. Maar als Hij komen zal, zal Hij een rechtvaardig vonnis uitspreken tegenover deze vonnissen van Zijn volk. O, dan kunt u verzekerd zijn, dat Hij Zich aan Zijn vijanden wreken zal, zelfs aan de versmaders van Zijn volk.

Eerste gebruik van onderwijzing.

Is het dan zo, dat Christus wraak zal doen aan de vijanden van Zijn kerk, verneem dan de toestand van degenen, die de voorwerpen van Zijn wraak zijn. O, is het geen jammerlijke staat en toestand, om de Almachtige als een tegenpartijder te hebben en Hem tegen te zien komen als een gewapend man? Welnu, dit is de toestand van de vijanden van de kerk. Maar o, dan is het geen zwakke tegenpartijder met wie zij te kampen hebben. Want het is God almachtig, de Heere der heirscharen, Wiens arm een eeuwige sterkte is. Ja, zij krijgen te doen met de vreselijke Majesteit van hemel en

aarde; zij hebben God tegen hen, Die een Krijgsman is. O, hoe zullen deze nietige stukken leem kunnen bestaan voor Zijn mantel van ijver en klederen van de wraak? Wanneer Christus rijden zal op Zijn rood paard van de wraak, zo zal Hij Schotland doortrekken en hen jammerlijk doen omkomen, omdat zij Zijn kerk, zaak en volk onrecht hebben aangedaan.

Tweede gebruik van onderwijzing.

Is het zo, dat de Heere de tegenpartijder van onze vijanden zal zijn, verneem dan de gelukkige staat en toestand van degenen; wier twistzaak Hij zal twisten. Zij zijn gelukkig, want God is aan hun zijde. Oneindige liefde stelt onbegrensde macht voor hen in werking; hetgeen de Psalmist deed uitroepen in Psalm 46: 3 „Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën”. Omdat hij kon uitroepen in vers 8: „De Heere der heirscharen is met ons; de God van Jacob is ons een Hoog Vertrek”.

Welnu dan, zo God met ons en voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? Voorzeker is het een gelukkig volk, voor hetwelk de Heere partij kiest of dat de Heere der heirscharen aan zijn zijde heeft.

Derde gebruik van vermaning.

Zou u onder degenen willen behoren, wier twistzaak de Heere zal twisten? Kom dan, en ontvangt Hem en maakt een verbond met Hem. Geeft uzelf over aan Hem, met ziel en lichaam, om de Zijne te zijn. En hier, in Zijn Naam, bied ik Hem u en al het Zijne aan; komt, aanvaardt Hem. Ziet, hier is een rijke koop, een gemeenschap tussen Christus en zondaren! O, mijn vrienden, gaat niet henen als dwazen van zulk een aanbod; hier geeft Jezus Christus Zijn gewilligheid te kennen om deze rijke en edele overeenkomst met u aan te gaan. O, Hij verlangt van u, dat u toestemt om deze koop te ondertekenen. Bent u bereid, want Hij heeft inderdaad de koop gesloten en ondertekend met de letters van Zijn bloed. Daarom, wij smeken u te komen en u aan Jezus Christus te verbinden. Komt en ontvangt een gekruisigde Zaligmaker; komt en hebt deel aan Zijn verlossing en zaligheid. O, komt tot Hem en aanvaardt Zijn verlossing van Zijn hand. Want degenen, die zich aan Hem verbinden, zijn dezulken, wier twistzaak Hij twisten zal en wier onrecht en smaad Hij vergelden zal aan Zijn vijanden.

Vierde gebruik van vertroosting.

O, wèl nu u, die Zijn volk zijt. Verblijdt u en verheugt u in grote mate. Wees vertroost en bemoedigd in Hem, want Hij zal uw zaak twisten. Ofschoon u thans verdrukt wordt onder de voet van de vijanden en vervolgers, God aanschouwt en neemt nota van elk onrecht, hetwelk u wordt aangedaan.

En de dag is nabij, wanneer „de rechtvaardige zich zal verblijden, als hij de wraak aanschouwt. Hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen. En de mens zal zeggen: Immers is er vrucht voor de rechtvaardige; immers is er een God, Die op de aarde richt”, Psalm 58:11, 12.

Verheugt u dan en wees vertroost, die Zijn volk zijt. Hij zal het voor u opnemen tegen allen, die zich tegen u verheffen. U die Zijn volk zijt, Zijn heiligen, verheugt u hierover en wees verblijdt. Wees niet beangst betreffende vijanden, want Hij zal hun vergelden naar hun werken. Hij zal uw twistzaak twisten of liever Zijn eigen zaak in de uwe; daarom bekommert u niet over hen. God is hun Tegenpartijder; benijdt hen niet, want hun toestand is ellendig. De Heere is een Krijgsman, Die tegen hen is en hun Vijand is. En indien Hij tegen hen en hun vijand is, dan doet het niets ter zake wie

hun vrienden zijn. Hij is een machtig Vijand!

Al mogen zij dan ook voor een tijd uitwendig heersen, benijdt hen evenwel niet, aangezien zij God als hun tegenpartijder hebben. Maar verheugt u liever in Hem, u die Zijn volk zijt. Uw zaak zal Hij wreken en omhelzen. Vertrouwt uzelf hiermee, dat God wraak zal doen en uw smaad en onrecht zal vergelden. Verblijdt u in Hem en verheugt u in grote mate. Want Hij heeft gezegd: „Mijne is de wraak”. Bij Hem is het opgesloten en verzegeld in Zijn schatten. Hij zal vergelding over hen doen.

Verheugt u in Hem, Die de aarde zal richten in gerechtigheid. Want David nodigt alles uit om zich te verheugen, omdat Hij komt om de wereld te richten in gerechtigheid. Laten alle schepselen zich in Hem verblijden! Laten zon, maan en sterren zich in Hem verblijden, Die de wereld richt in gerechtigheid en Zijn volk in rechtmatigheid. O, al Zijn gunstgenoten, prijst Hem! Hem zij de lof! Amen.

7. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD.

Mijn vrienden, het is noodzakelijk, dat u de bedoeling van uw komst naar deze plaats kent. Want vele dingen roepen er u toe:

1. De autoriteit van God, want Hij heeft gezegd: *Zoekt Mij en leeft*. De autoriteit des hemels roept u om te weten, wat u zoekt. O, mensen, grootheid, goedheid en zachtmoedigheid worden alle in Hem gevonden, Die gezegd heeft: *Zoekt Mij en leeft*. Daarom wordt u door Zijn autoriteit geroepen om te weten wat u zoekt.
2. De zekerheid van het oordeel; deze zaak roept u toe om te weten wat u zoekt; omdat, in die dag, één van de vragen welke u gedaan zullen worden, deze zal wezen: Man en vrouw, waar was u toen en wat zocht u op die plaats en bij die gelegenheid? O, wees dan bezorgd en overweegt, hoe u de verheven Rechter zult antwoorden, wanneer Hij deze vraag doen zal.
3. De moeiten in uw komen naar deze plaats, met gevaar van uw leven, roepen u er toe om te weten met welke bedoeling u hier gekomen bent en wat u hier zoekt.
4. De grote ontmoedigingen, die u op uw weg ondervindt, eisen van u, om te weten uw bedoeling in uw komen en zoeken. Het is noodzakelijk dat u dit weet, wanneer u zoveel moeiten en ontmoedigingen moet doormaken. Uw nachtelijke omzwervingen, uw wisselvallige reizen, uw afmatting en koude roepen u er toe om te weten wat u hier zoekt. Daarom smeek ik u: „*Wat is het doel van u komst?*”

Ik zal u vijf soorten mensen opnoemen, die in hun komen naar deze plaats niet het rechte doel voor ogen hebben.

a. De eerste soort zijn mensen, die komen om een naam te maken of eigen eer te zoeken; hun bedoeling is slecht en verkeerd.

Maar u zult mogelijk tegenwerpen en zeggen: zullen er werkelijk zulke dwazen zijn, die hier ondanks zulke moeilijkheden en gevaren, komen met bijbedoelingen, eigenbedoelingen of om een naam te maken?

Ik antwoord: ik verzeker u dat zij zelfs meer kunnen doen dan dit; en dat zelfs om eigen eer of om een naam te maken. Want Paulus veronderstelt, dat iemand zijn goederen aan de armen kan geven of zijn lichaam overgeven om verbrand te worden; en dat hij toch, zo hij de liefde mist, niets heeft. En ik begrijp het niet wat het kan wezen om zo ver te gaan, indien het niet ware om eigen eer te zoeken. De wereld kan het niet, want hij verliest het genot ervan, wanneer hij doet zoals Paulus te kennen geeft. Rijkdom kan het niet doen, want deze is een gedeelte van des mensen wereld. Alleen het zoeken van eigen eer kan zulks doen en daarom zeg ik: dezulken die eigen eer zoeken, hebben niet het rechte doel voor ogen.

b. De tweede soort mensen, die geen rechte bedoeling voor ogen hebben in hun komen naar deze plaats zijn degenen, die Gods instellingen zoeken; en ik vrees dat velen van u geen betere bedoeling hebben dan om een prediking te horen. Maar indien dit uw oogmerk is, zal uw komen naar deze plaats geen bate afwerpen: „Want, zo zegt de Heere, zoekt Mij. Maar zoekt Bethel niet, want Bethel zal worden tot niet”. Wat kunnen ordonnantiën, waarin de Heere gemist wordt, voor u betekenen? O, zoekt dan de God van ordonnantiën! Ach, heeft de Heere Schotland niet geleerd, dat ordonnantiën op zichzelf maar schaduwen zijn? En heeft Hij u dit niet geleerd door u van ordonnantiën te beroven? O, zoekt daarom datgene, waarvan u niet beroofd kunt worden; *zoekt de Heere!*

Het is inderdaad van de mensen plicht om de ordonnantiën te bezoeken en te zoeken. Maar bovenal om Hem Zelf in de ordonnantiën te zoeken. Doet dan als David deed, toen hij beroofd was van ordonnantiën; die zei in Psalm 42: 3 „Mijn ziel dorst naar God, naar de levenden God”. Hij dorstte niet zozeer naar ordonnantiën, noch naar de tempeldienst, noch naar het heiligdom en zijn plechtigheden als wel naar de levende God, Die in deze ordonnantiën te vinden was.

c. De derde soort mensen, die geen rechte bedoeling voor ogen hebben in hun komen naar deze plaats zijn degenen, die vertoon of gemoedsgestalten komen zoeken. Velen zijn er die niet verder zoeken dan om hun handen gevuld te krijgen met gevoel of hun zinnelijke lusten verzadigd met de reuk van Christus' klederen. Velen van u zoeken niet verder. U mag dit vreemd vinden, maar ik zeg u, mensen, Christus kan komen en tegenwoordig zijn bij en in Zijn ordonnantiën. Sommigen kunnen de reuk van Zijn klederen daar ontdekken, en nooit iets meer deelachtig worden. O, vrienden, gestalten en gemoedsaandoeningen zijn bedriegelijke zaken; daarom bedriegt uzelf niet met deze dingen. Want indien dit het doel van uw komst is, zo zal uw komst naar deze plaats u geen nut afwerpen.

d. De vierde soort mensen, die geen rechte bedoeling in hun komen naar deze plaats hebben, zijn degenen, die zichzelf genade scheppen en toekennen; dit is inderdaad een subtieler bedrog dan vele van de rest. Wat is het, zichzelf genade toe te kennen en te scheppen? Het is niets, het is een gewaand geloof; het is niet datgene, hetwelk u zal steunen en dragen tot het eind; uit zichzelf kan zulk een geloof niets doen. Het arme schepsel kan niets doen zonder aanhoudende toevoer uit de fontein van Gods weldadigheid, liefde en genegenheid. Daarom kan ik zeggen, dat zichzelf uitgedachte genade niet is gewrocht door onweerstandelijke liefdesbewerking des Heeren, overeenkomstig Zijn Woord. Doch, mijn vrienden, zoekt Hemzelf, en verkrijgt Hem Zelf en u zult er geen bewijzen toe van rade hebben. De Psalmist zei het zo terecht: „Wien heb ik nevens U in den hemel?” Merkt het op, mensen, hij zegt niet „Wien heb ik in de hemel nevens Uw genade of nevens Uw kracht, maar nevens Uzelf”. En in Psalm 42: 3 „Mijn ziel dorst naar God, naar de levenden God”. Welke andere zaken hem ook aangeboden hadden kunnen worden, ze zouden hem niet verzadigd hebben in zijn hongerige en begerige toestand. Niets minder kan hem bevredigen dan een levende God, Die oneindig is. O, welk een omvangrijke begeerte koesterde hij. Och dat er deze dag zulke begeerten onder u gevonden worden!

e. De vijfde soort mensen, die in hun komen naar deze plaats geen recht oogmerk bedoelen, zijn degenen, die gekomen zijn om de Heere te zoeken, niet om Hem zelf alleen, maar voor het een of ander bijoogmerk. Velen wensen de Heere te kennen en scheppen er een behagen in Hem te zoeken; en overschrijden nochtans nimmer de

grenssteen tussen Christendom en veinzerij. Zij mogen de Heere zoeken, maar niet om Hemzelf. Zij kunnen zich vermaken in de kennis van God als andere in hun ijdele bespiegelingen of andere wetenschappen, en evenwel er niet in slagen buiten het bereik van Zijn toorn te komen en boven hun geveinsdheid. Daarom zal Hij dezulken niet aannemen. Een redelijk Christen zal zeggen, dat God dezulken niet kan liefhebben. Denkt u, redelijkerwijs, dat iemand zich zou verlagen tot een minnaar, die slechts de middelen en niet de persoon zoekt? En denkt u niet, dat het redelijk was in de ander om zulk een valse en onechte liefde te weigeren, die hem niet om hemzelf, maar om het zijne zoekt? Zo zal Christus doen met al degenen, die Hem zoeken om het Zijne en niet om Zijn genadige en heerlijke persoon Zelf. Want zij zoeken Christus niet, maar hetgeen Christus heeft. O, zoekt Hem daarom Zelf en niets dan Hemzelf; overeenkomstig dat woord: „Zoekt Mij en leeft!”
Laat dit uw bedoeling deze dag zijn en bidt, dat wij Hem mogen vinden.

„Want zó zegt de Heere der heirscharen: Na(ar) de heerlijkheid (over u) heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Zacharia 2: 8.

Mijn vrienden, God maakt Zichzelf bekend op vele wijzen, zoowel in de werken Zijner schepping als in de werken Zijner voorzienigheid; hemel en aarde verkondigen en prediken de kennis van God. De zon, maan en sterren verkondigen ons met leesbare letters de kennis van God. De aarde, bomen, bergen, heuvelen en valleien, ja zelfs de grassprietten spreken in leesbaar schrift van de kennis van God. De blinde en dove creaturen, die noch zien noch horen kunnen, prediken ons het bestaan van een God. Maar boven alles, maakt Hij ons Zijn liefde bekend in dat heerlijke werk van verlossing; God had de wereld zo lief, dat Hij Zijn Eniggeboren Zoon voor dezelve gegeven heeft. „Niemand heeft meer liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijn vrienden”, Joh. 15: 13. O, hoe wordt Zijn liefde hier bekend gemaakt! O, welk een neerbuigende goedheid, dat Hij, Die was en is de Vorst van de heerlijkheid, de Schoot van Zijn Vader en de heerlijkheid des hemels heeft moeten verlaten en in de wereld gekomen is om arme, verloren zondaren te redden. En hoe werd Zijn gerechtigheid bekend gemaakt? Want het was daarom, dat Hij de zonde in de uitverkorenen strafte in hun Hoofd, in de Zoon van Zijn liefde, Jezus Christus. Indien het recht beschouwd wordt, is het werk van de verlossing de grootste prediking van gerechtigheid en barmhartigheid, die ooit verkondigd werd. Wilt u Gods gramschap tegen de zonde zien? Zie ze in het werk van de verlossing. Want Hij had zulk een haat tegen de zonde, dat, daar Hij ze niet ongestraft kon laten, Hij ze strafte in Hem, Die geen zonde gekend heeft. God maakt Zich door Zijn wonderwerken aan Zijn volk bekend. Hoe maakte Hij Zichzelf aan de kinderen Israëls in de woestijn op velerlei manieren bekend! Hij voedde hen met manna uit de hemel, Hij gaf hun water te drinken uit de harde steenrots. Hij spleet de verheffing van de Jordaan, opdat Hij een doortocht baande voor hen naar het beloofde land. Hij kliefde de Rode Zee. Alle deze wonderen verkondigen Hem. En bovendien maakt Hij Zichzelf bekend door wonderwerken tegen vijanden. Psalm 9: 17, „De Heere is bekend geworden. Hij heeft recht gedaan; de goddeloze is verstrikt in het werk zijner handen!” Ik zeg, de Heere is bekend geworden in het uitvoeren van gerichten aan de vijanden en in het brengen van oordelen over hen; op zulk een wijze, dat hun eigen handen gezien worden in het voltrekken van de oordelen aan hen.

Het is mijn bedoeling niet, om te herhalen wat reeds vroeger van deze tekstwoorden

werd gezegd; wij zullen het verband laten rusten en slechts kortelijk de vijf zaken noemen welke deze woorden behelzen, namelijk:

- I. Jezus Christus is des Vader vertolker van Diens wil.
- II. Hij wordt van de Vader gezonden om Zijn wil uit te voeren.
- III. De tijd, om de vijanden te straffen, namelijk „Na de heerlijkheid”, d.w.z. nadat de Heere Zijn heerlijkheid geopenbaard had in het aanvankelijk herstel van Zijn werk en volk en het terneer werpen van Zijn vijanden.
- IV. De oorzaak, namelijk omdat zij Zijn volk beroofd hadden.
- V. De reden, namelijk „Wie ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”.

Aangezien wij in enige mate de eerste drie zaken behandeld hebben, gaan wij verder met het vierde punt, namelijk de oorzaak, waarom Christus naar de heidenen wordt gezonden, namelijk omdat zij Zijn volk beroofd hadden. Hieruit volgt deze lering:

Lering A. ***Christus twist de twistzaak van Zijn volk en Hij zal het onrecht hun aangedaan vergelden.***

Hierover werd reeds gesproken, waarbij wij u enige soorten van mensen aanduiden, aan wie Christus Zijn kerk en volk wreken zal. Thans gaan wij voort met een tweede lering betreffende hetzelfde punt, namelijk

Lering B. ***God gebruikt dezelfde wegen, die de vijanden inslaan om zichzelf te vestigen en machtiger te maken, als een middel en oorzaak om hen ter neer te werpen.***

Deze vijanden beroofden Zijn volk om zichzelf te versterken. Maar wat komt er van? Christus wordt tegen hen gezonden met de mantel van ijver en klederen van de wraak. Hij berijdt het rode paard van de gestrengheid. Wat duidelijk blijkt uit verschillende voorbeelden, die ik kan noemen, als bijvoorbeeld Farao; hoe de Heere gebruik maakte van dat middel, waarbij hij dacht zich op te richten op de puinhopen van de kerk van God, als een middel tot zijn volkomen ondergang. Hij vervolgde de Israëlieten tot de Rode Zee en dacht hen inderdaad in een net gevangen te hebben, maar de Heere maakte van dit middel gebruik om Farao tot verwoesting en ondergang terneer te werpen.

Eveneens blijkt zulks helder uit de geschiedenis van Haman. Hij meende ongetwijfeld, dat zijn oog verzadigd zou worden met de dood van Mórdechai; reeds was hij verheugd, want tot dit einde richt hij een galg op om hem op te hangen. Maar niettemin werd hij zelf daaraan gehangen. Evenmin weten de vijanden, dat hun handelingen tegen de Godvrezenden niet anders inhouden dan het oprichten van een galg en het vlechten van de touwen om zichzelf op te hangen. Inderdaad is het niets anders. Want God gebruikt deze middelen en wegen, die zij aanwenden en bewandelen om zichzelf te versterken, als een middel om hen ten val te brengen. Ja, was het niet zo met Abimelech en de mannen van Sichem? Want Abimelech gebruikte de mannen van Sichem om hem behulpzaam te zijn in het vermoorden van zijn broederen, opdat hij het koninkrijk tot zich mocht brengen. En ziet, om deze oorzaak zond de Heere een boze geest tussen Abimelech en de burgers van Sichem; zodat zij geen rust hadden, totdat een vuur uitging van de burgers van Sichem en Abimelech verteerde. Dit overkwam hem omdat hij zichzelf in het koninkrijk had willen bevestigen. Hoe menigmaal maakt God gebruik van de middelen, die de vijanden voor hun eigen vestiging en versterking aanwenden, als een middel tot hun val.

Dit wordt eveneens bevestigd en voorgesteld in de geschiedenis van de stadhouders en vorsten van de koning Darius, die, om in des konings gunst te stijgen, middelen beraamden om Daniël te vernietigen, welke evenwel hun eigen ondergang werden.

Hieruit blijkt, dat de middelen, die de goddelozen tot hun bevordering aanwenden, juist een middel zijn, gebruikt tot hun eigen val en ondergang. Inderdaad is er een verdorven geslacht, ook heden ten dage, wat vele slinkse middelen heeft aangewend om zichzelf op de troon te zetten en rustig in deze tijd te leven. Doch de Heere zal deze middelen gebruiken om hen ten val te brengen en de vloek te brengen over hun nageslacht. Wat behoef ik nog voorbeelden bij te brengen om dit duidelijk te maken? En toch is dit een waarheid, die zo moeilijk geloofd wordt, dat de meeste mensen nauwelijks overtuigd zullen zijn van de waarheid ervan. En om u daarom te overtuigen vermeld ik u deze voorbeelden. Bedenkt eveneens wat er van de Israëlieten terecht kwam wegens hun samengaan met de Egyptenaren. Zij zeiden: Wij zullen ons met de Egyptenaren verenigen, want zij hebben strijdbare mannen en krijgswagens. Maar dit werd een middel tot hun verwoesting. Want de koning van Babel beschouwde dit als een oproepen van hun strijdmachten en beschouwde dit verbond als een oorzaak om dat verbond te breken, waarbij hij hun bescherming had geschonken. Daarom week hij niet van hun landpalen noch liet hij af hen te bestrijden, totdat hij door de lengte en breedte van hun land ging, om hen te benadelen en geheel te vernietigen. Wij lezen „Nochtans is Hij ook wijs”. Zij meenden, dat zij wijs waren, maar de Heere is wijzer dan de Israëlieten. Hij deed hun wijsheid slechts dwaasheid blijken: Hij zal Zich opmaken tegen de hulp dergenen, die ongerechtigheid werken, O, hoe maakt de Heere Zich bekend door de oordelen, welke Hij komt uit te voeren! „De Heere is bekend geworden. Hij heeft recht gedaan de goddeloze is verstrikt in het werk zijner handen! Higgajon, Sela, Psalm 9:17. Openb. 14:8, „Babylon is gevallen, zij is gevallen, die grote stad, omdat zij uit de wijn des toorns harer hoerij alle volken heeft gedrenkt”. Babylon denkt thans als een koningin te zetelen, door de wijn harer hoerij, welke velen gegeven wordt. Maar de Heere heeft gemaakt en zal zulks maken de oorzaak van haar ondergang en zal het met een dubbele stem doen klinken: „Babylon is gevallen, zij is gevallen!” En er wordt gezegd, dat degenen, die hun macht aan het beest overgaven, haar vlees met vuur zullen verbranden en degenen die haar dienden zullen de werktuigen worden om haar te vernietigen. Geloof mij, welken weg de mensen ook mogen inslaan, om zichzelf te verhogen door te zondigen tegen God, de Heere zal van die zelfde weg gebruik maken, om hen ter neer te werpen. Daarom dan, wanneer men uit de weg Gods gaat om zichzelf te bevestigen, zal Hij gebruik maken van datzelfde middel om hem ter neer te storten; zij zullen dus niet alleen teleurgesteld worden, maar zullen precies het tegenovergestelde ondervinden. O, wat dunkt u dan van de handelingen van de vijanden om hun legers uit te rusten, teneinde Christus van Zijn troon te stoten? Geloof het, hierdoor richten zij juist Christus' troon op en werpen zichzelf neer. Wat zij er nu ook van mogen denken, toch zal het eens gezien worden.

Eveneens wat degenen verrichten, die bescherming zoeken onder de vleugelen van de vijanden. Inderdaad roepen zij de oordelen over hen in. Want, wanneer Hij tegen degenen, die Zijn kerk beroven, optrekken zal, zullen zij niet ontkomen. Ja, zij zullen ondervinden, dat zij geen beste keus gedaan hebben: want wanneer God de vijanden de beker van Zijn gramschap in handen geeft, zullen zij die ook drinken. Maar om een weinig over dit zo noodzakelijke punt, dat nauwelijks geloofd wordt, uit te weiden, zo zal ik enige middelen opnoemen, die God aanwendt om de vijanden ter neer te werpen, wanneer deze trachten zich door dezelve te versterken.

1°. God maakt gebruik van de wreedheid van de vijanden tegen Zijn kerk en volk als een middel om hen ter neer te werpen; zij wendden hun wreedheid tegen Zijn volk aan om zichzelf te verheffen, maar Hij gebruikt ze als een middel om hen te verwoesten.

Amos 1: 13 „Zo zegt de Heere: Om drie overtredingen van de kinderen Ammons, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de zwangere vrouwen van Gilead hebben opengesneden, om hun landpale te verwijderen”. Maar de Heere wendde deze wreedheid als een middel aan om het vuur van Zijn toorn tegen hen te doen ontbranden. Daarom dan zullen al de wreedheden, die de vijanden in dit geslacht tegen u hebben begaan, door de Heere worden aangewend als een middel om hen te vernietigen. Want het zal als een bijzonder schreeuwende zonde tegen hen getuigen om des Heeren:toorn over hen te brengen. Ze zal niet tot zwijgen gebracht worden, voordat Hij Zijn toorn en gramschap over Zijn vijanden uitgegoten zal hebben, Ik zeg, de Heere zal gebruik maken van de wreedheid, welke tegen uw lichamen, gewetens en goederen wordt aangewend als een middel om hen ter neer te stoten. Hun zonden en hun wreedheid zullen luide roepen tot de hemel en zullen niet zwijgen totdat Hij met gramschap over dit wrede geslacht komt. De wreedheid hunner handelingen, op zichzelf beschouwd, getuigt er niet alleen van, dat zij ontbloeit zijn van .Christelijkheid, maar ook van alle menslievendheid. Maar de tijd komt, dat God Zich bekend zal maken door de oordelen, welke Hij aan hen volvoeren zal. Want, aangezien Hij oneindig is, zo is Hij machtiger dan zij, en zal Hij al deze middelen aanwenden, die zij gebruiken om zichzelf te verheffen, als een middel om hen ten val te brengen.

2°. Hij maakt gebruik van de onderdrukking van de vijanden, die zij aanwenden om zichzelf te bevestigen in hun staat, als een middel om hen te vernietigen. Ziet, ten bewijze hiervan, Micha 2: 1, 2 „Wee dien, die ongerechtigheid bedenken,... en zij begeren akkers, en roven zet en huizen, en nemen ze weg; zo doen zij geweld aan de man en zijn huis, ja, aan een iegelijk en zijne erfenis”. En dit deden zij, om hun landpaal te verwijderen. Maar zie wat volgt in vers 3. „Daarom, zo zegt de Heere: Ziet, Ik denk een kwaad over dit geslacht, waaruit gijlieden uw halzen niet zult uittrekken”. Zo weinig weten de goddeloze vervolgers en onderdrukkers ervan, dat hun geweldplegingen, waardoor zij zichzelf in hun staat trachten te bevestigen, een middel zullen zijn om hen om te doen komen en dat het een zwaar juk op hun nek zal leggen. Want zo was het hier; deze vijanden verdrukten de Israëlieten om zichzelf te bevoordelen. Maar de Heere wendde dit als een middel aan om hen ten onder te brengen. Denkt dan niet, wanneer zij u komen beroven, dat het hen zal versterken en machtiger maken, Nee, nee, het zal aldus niet wezen, maar eerder een middel om hen te verzwakken. Want Hij, Die oneindig in wijsheid is, is oneindig in kracht en vermogen. Hij weet van hun onderdrukking gebruik te maken als een middel om hen te verwoesten.

3°. Hij maakt gebruik van hun trouweloosheid tegen het volk Gods, welke de vijanden aanwenden als een middel om zichzelf te versterken, maar welke Hij gebruikt om hen te vernietigen. Amos 1: 9 „Zo zegt de Heere: Om drie overtredingen van Tyrus, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij Mijn volk met een volkomen wegvoering hebben overgeleverd aan Edom, en niet gedacht aan het verbond van de broederen”. Daar was een broederlijk verbond tussen Salomo en Hiram of tussen de Israëlieten en Tyriërs. Maar deze leverden hen over aan Edom en gedachten niet aan het verbond van de broederen. Hierom handelden zij zeer trouweloos in deze zaak. En dit wendt de Heere aan als een middel tot hun ondergang; en beschouwt het als een „sluitsteen”, waardoor zij zichzelf volkomen geschikt voor de oordelen beschouwen. Daarom steekt Hij een vuur aan in Tyrus, hetwelk haar paleizen verteerde. Eveneens menen onze vijanden zich door de verbreking van het Verbond te handhaven; maar dat zal

zekerlijk een middel zijn om hen neer te werpen. De Heere zal van hun wrede trouweloosheid in het eind gebruik maken om hen te verzwakken en te doen ondergaan. Ja, thans denken zij door hun trouweloosheid zichzelf en hun aanhang te versterken. Maar de Heere zal hun trouweloosheid aanmerken als een middel tot hun ondergang en val. „Snelle afloop als der wateren, u zult de voortreffelijkste niet zijn”. Ja, het zaad van de boosdoeners zal in van de eeuwigheid niet genoemd of geëerd worden, wanneer het wandelt in de wegen van hun vaderen.

4°. Hij wendt hun rijkdom, waardoor zij zich menen te bevestigen in hun staat, als een middel aan om hen ter neer te stoten. Obadja vers 5 „Zo er dieven, zo er nachtrovers tot u gekomen waren, zouden zij niet gestolen hebben zoveel hun genoeg ware? Hoe zijn Ezau's goederen nagespeurd, zijne verborgen schatten opgezocht!”

De rijkdom, waarop zij vertrouwden, was een middel tot hun ondergang geweest. Want hun rijkdom was als een lokaas om de vijanden te trekken en hen te overvallen; en zo werd datgene, waarop zij hun vertrouwen stelden, en werden deze dingen, waarbij zij zichzelf trachten te versterken, een middel in 's Heeren hand om hen af te breken. Ik zeg, het was een aas voor hun vijanden. Laten de vijanden daarom niet op hun rijkdom of voorspoed vertrouwen. Want de Heere zal deze zaken gebruiken als een prooi voor degenen, die in Zijn hand als instrumenten gebruikt worden om gericht over hen te brengen. Want zij hebben alle deze zaken aangewend tot ondergang van Zijn volk; daarom zullen zij hun eigen ondergang en val blijken te zijn.

5°. Hij maakt gebruik van hun wijsheid, die zij aanwenden om zichzelf te bevestigen in hun staat, opdat zij voert tot hun ondergang. Want al hun verstand, handelwijzen en politieke complotten worden door de Heere zóó geordend, dat ze hen vernietigen; hierdoor hadden zij de ondergang van Zijn volk beraamd en hun eigen welzijn. „Nochtans is Hij ook wijs”. Daarom maakt Hij hun handelwijze en verstand tot dwaasheid. Dit blijkt ook duidelijk uit Obadja vers 7 „Al uwe bondgenoten hebben u tot aan de landpaal uitgeleid; uwe vredegenoten hebben u bedrogen, zij hebben u overmocht; die uw brood eten, zullen een gezwel onder u zetten; er is geen verstand in hem”. De Edomieten waanden zichzelf wijs door een bondgenootschap te sluiten met al de vijanden van de kerk rondom hen. Maar de Heere wendt deze zaak als een middel aan om hen ter neer te werpen; de bondgenoten brachten u tot aan de landpaal om daar te strijden en trokken toen hun land binnen en beroofden hetzelve. Die uw brood eten, hebben u beroofd en hebben een gezwel onder u gezet; zij hadden het een verstandig beleid gevonden om vijanden om te kopen. Maar wat kwam ervan? De vijanden spreidden hun een bed, als het ware, en plantten er ontblote dolken voor de Edomieten in. “daarom is er geen verstand in hen”. U kunt dan zien, hoe God gebruik zal maken van de staatkunde van de goddelozen, als een middel om hen te vernietigen en ten val te brengen. Helaas, welk een grote vrees koesteren velen voor de vijanden! maar ik zeg u: „Vreest hen niet!” Want al hun vergaderingen en beraadslagingen leiden tot hun eigen ondergang. Al hun samenzweringen lopen uit op hun eigen verwoesting. Het is waar, de taal van hun lippen is: *Hoe zullen wij ons nestelen op de puinhopen van de kerk van Christus? En hoe zullen wij die sekte uitroeien? Hoe zullen wij de naam van de Presbyterianen uit Schotland kunnen uitbannen?* Maar inderdaad, de taal van des Heeren Voorzienigheid, zegt door hun bedoelingen en plannen juist het tegendeel. Want met hun plannen zeggen zij eigenlijk: Hoe zullen wij het koninkrijk van Christus bevorderen en hoe zullen wij de Presbyteriaanse regering op een hechtere basis plaatsen?

6°. De Heere gebruikt de kracht en sterkte van de vijanden als een middel om hen zelf neer te werpen. Dit is duidelijk uit Obadja vers 3, „De trotsheid des harten heeft u bedrogen; hij, die daar woont in de kloven van de steenrotsen, in zijn hoge woning; die in zijn hart zegt: „Wie zou mij ter aarde neerstoten?” vers 9 „Ook zullen uwe helden, o Theman! versaagd zijn; opdat een ieder uit Ezau's gebergte door de moord worde uitgeroeid!” Zij vertrouwden op hun sterkten, in de kloven van de steenrotsen, in hun hoge woningen; en op de torens, die zij op de top dezer bergen bouwden. Maar al deze dingen waren slechts zaken, die hen bedrogen; en de Heere gebruikte ze als een middel om hen neer te stoten. Daarom, meent niet, dat van de vijanden sterkte hen zal beveiligen ten dage van de twist des Heeren.

Nu, om alles samen te vatten, zou ik willen zeggen, welke wegen de mensen ook mogen inslaan om zichzelf te bevestigen in hun boze, verdorven gangen, zo zal God dat zelfde middel aanwenden tot hun ondergang. Want wie zijn leven zal zoeken te redden zal het verliezen. Wat zó verstaan mag worden: hetzelfde middel, dat de mensen zondig gebruiken om hun leven te redden, zal een oorzaak zijn, waardoor zij hun leven verliezen. Geloof mij, de dag zal voor dit land aanbreken, dat ‘zondige inschikkelijkheden’ leven noch goed zullen redden; en de middelen, die zij aanwenden om zichzelf te redden, door buiten de weg Gods te gaan, zullen een middel zijn om het leven van die mensen te vernietigen, die zondige middelen hebben aangewend tot hun veiligheid; zelfs hun lichamen zullen in het stof vergaan, alsmede hun goederen. Laat ik thans deze zaken mogen toepassen niet enkele woorden van gebruik.

Eerste gebruik. Het eerste gebruik is ter onderrichting.

Wees onderricht en verzekerd, dat God gebruik zal maken van die dingen of middelen, welke de vijanden aanwenden om zichzelf te versterken, als een middel in Zijn hand tot hun ondergang. Want Zijn wijsheid en macht zijn er mede gemoeid. Hij vertoont Zijn macht tegen hen en aangezien Hij wijs boven hen allen is, kan Hij hen verschalken in hun beleid en hun raad tot zotheid maken en al hun staatslieden als dwazen doen handelen, zodat hun ganse beleid tot dwaasheid wordt. Zij hebben een verdorven eredienst in het huis Gods ingevoerd om zichzelf te verheffen, en te die einde hebben zij het Verbond verbroken. Maar geloof mij, het zal met hen gaan als met Beth-arbel, hetwelk beroofd werd door Sallum; zo zullen hun afgodische Bethels hun doen, zo zal hun verdorven eredienst hun doen. Ja, zullen zij het verbond verbreken en voorspoedig zijn? Zij zeggen: *ja*. Maar God: *nee!* O, wees er dan verzekerd van, God zal al hun handelingen aanwenden als middelen om hen ten val te brengen. Wees dan niet bekommerd over wat de vijanden tegen u en het werk des Heeren beraadslagen. Want het is hun hard de verzenen tegen de prikkels te slaan. Het is hard te weten welke plannen zij smeden. Ja, het kan zijn, dat zij beramen om mannen, vrouwen en kinderen uit het land af te snijden. Nochtans, welke plannen zij ook smeden, de Heere zal al deze middelen aanwenden om hen te vernietigen en te verdoen.

Tweede gebruik.

Het tweede gebruik is een woord van berisping voor de vijanden. Is het zo, dat God alle plannen, die de vijanden smeden om het werk Gods te verstrooien en neer te werpen, zal gebruiken als een middel om hen zelf te verdoen. O, laten de vijanden zich dan niet verheugen in hun wreedheden en niets ontziende handelingen tegen de kerk en het volk van Gods. O, dwaze tegenstanders, hoe weinig bedenkt u, dat, wat u onderneemt en bedoelt tegen de kerk van God en het volk des Heeren, er toe strekken

zal om de kerk te bevorderen en uzelf te ruïneren. Ja, deze zelfde middelen, welke de vijanden aanwenden om zichzelf in hun staat te bevestigen, zullen met haast hun ondergang veroorzaken. De rechtvaardige zal zich in die dag verblijden, wanneer hij de wraak aanschouwt; ja, hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen. Dan zal het gezien worden, dat het goed is om de Heere te verwachten, ofschoon Hij zou komen in de weg van Zijn oordelen. Want niemand zal beschaamd worden noch behoeft te vrezen, die op Hem vertrouwt. „Verblijdt u niet over mij, o mijn vijandin!” Want er is niet zoveel reden om zich te verblijden als zij zich voorstellen. Ik zeg, er is geen oorzaak voor de vijanden om te lœnen en te smaden, wat zij zich ook mogen aanmatigen, en daarom, laten zij zich niet verblijden en bekommert uzelf er niet over.

Derde gebruik.

Het derde gebruik is een woord van berisping voor al degenen, die hun vertrouwen op de vijanden stellen, O, op welk een broze staf leunt u, als u op Gods vijanden vertrouwt, evenals de Israëlieten, die op de Egyptenaren steunden; de Egyptenaren waren als een rietstaf, waarop men leunde. Hij brak in stukken en doorboorde de hand desgenen, die er op leunde. U vertrouwt op vijanden, maar wat doen zij? Zij plaats en als het ware een ontbloot zwaard onder u om uw zijde te wonden. Ach, ach, de mensen, die aan de zijde van de vijanden staan, bevinden zich op een glibberig pad. Zij, die wensen, dat de vijanden mogen stand houden, opdat zij door hun staat beveiligd mogen worden, bevinden zich op een zeer glibberig pad. Ik zou niet in de plaats van hen willen zijn, die staan of vallen met de vijanden, voor tienduizend werelden niet.

Wees dan berispt, dat ge u verbindt en verenigt met de vijand; u, die hun bescherming zoekt en uw vertrouwen in hen stelt, meent, dat u veiligheid verkregen hebt. Maar deze veiligheid zult u ras moeten ontberen, want de Heere zal komen en hen neer storten en om doen komen en die bescherming zal wegvlieden. En u, die deze muur hebt gebouwd, wat zult u doen, wanneer de toorn Gods zal ontbranden en de muur zal wegvagen, wanneer het onweer van Gods gramschap zal komen op het hoofd van de goddelozen? Geloot mij, alles binnen zijn bereik zal verbrijzeld worden.

Er is in Engeland en Schotland een walgelijke en verdorven troon en de mensen vlieden onder zijn bescherming. Maar God heeft een pijlkoker, gevuld met pijlen, om ze af te schieten; en allen, die onder zijn bescherming zijn, zullen vallen, wanneer hij, die op de troon zit getroffen wordt. O, dit is tot berisping van allen, die zich in het kamp van de vijanden bevinden; allen, die de vijand bijstaan en partij voor hem kiezen, weet, dat de weg, welken u en zij inslaan, u naar de ondergang zal voeren. O, dat u wilde bedenken het woord: „Ga uit het midden van hen, Mijn volk en scheidt u af, en raakt niet aan hetgeen onrein is; opdat gij aan haar zonden geen gemeenschap hebt”. Want wanneer God met Schotland in het gericht zal treden, zo moogt u zeggen of ik heden gelogen heb, indien deze mannen en deze vrouwen ontsnappen, die bij de vijand bescherming zoeken. „Ga uit van haar, Mijn volk! opdat u aan haar zonden geen gemeenschap hebt, en opdat u van haar plagen niet ontvangt;” want plagen en zonde volgen elkaar op; zij, die aan het een deel hebben, zullen, (tenzij waar en ongeveinsd berouw tussenbeide komt) onvermijdelijk aan het andere gemeenschap hebben. Want Hij, Die het gezegd heeft, is getrouw en zal het op Zijn tijd vervullen.

Vierde gebruik.

Het vierde gebruik is een woord van vertroosting voor al dezulken, die uitzien naar de dag van Zijn verschijning ten gerichte en van rechtvaardige oordelen. Wees goedsmoeds, want de vijanden kunnen zich niet beveiligen tegen de oordelen Gods en

Zijn toorn; de goddelozen zullen verstrikt worden in het werk van hun eigen handen. O, wees dan hiermee vertroost. Want de middelen, die zij aanwenden om zichzelf te verheffen, zullen de middelen zijn om hen te verwoesten. De vijanden stellen zich grote dingen voor; ja, en kunnen soms toegelaten worden om ze in grote mate uit te voeren. Ja, zij mogen de bedoeling hebben om Sion ten ondergang te brengen, en zij kunnen soms toegelaten worden om zulks over ten uitvoer te brengen, dat er geen deur van ontkoming schijnt overgelaten te zijn. Zij mogen samen gekomen zijn om de naam Israëls met wortel en tak uit te roeien en nochtans zulks niet vermogen. Ja, God zal hen vergaderen op het veld, opdat Hij Zijn toorn over hen uitstorte. Zij zullen zich in het veld verzamelen, opdat zij zich mogen vestigen op de puinhopen van de kerk. Maar het zal een verzamelen zijn voor hun eigen vernietiging. Dan zal door het land weerklinken: „Maak u op en dors, o dochter Sions! Want Ik zal uw hoorn ijzer maken en uw klauwen koper maken en gij zult vele volken verpletteren”, Micha 4:13. O, bidt om die dag, dat de vijanden allen zullen uitgaan naar het veld. Want dan zullen zij vergaderd worden als garven tot de dorsvloer, voor de dag Zijns toorns.

Vijfde gebruik.

Het vijfde gebruik is nog een woord van vertroosting. Is het zo, dat God Zijn vijanden met oordelen heeft bedreigd? Wees dan begerig, dat Hij Zijn gerichtten aan de vijanden voltrekke. Want dit is een bijzondere wijze, waardoor Hij Zichzelf bekend maakt. “Want de goddelozen zijn verstrikt in het werk hunner handen”. Zoekt de Heere te kennen door de erkenning van Zijn macht, want Hij maakt Zichzelf bekend door Zijn macht, welke boven die van de vijanden is. Door Zijn wijsheid maakt Hij de wijsheid van de vijanden tot zotheid. De Heere zal eerlang Zich bekendmaken door Zijn oordelen in Schotland. Allen, die Hem thans niet willen kennen en erkennen, zullen Hem dan kennen door Zijn gerichtten. O, het is nu tijd om Hem te trachten leren kennen in de weg van Zijn barmhartigheid, namelijk door Zijn roepstemmen van genade, opdat u dan geen voorwerpen van Zijn gerechtigheid zult zijn.

Wij kunnen dan zien uit wat gezegd is, dat de Heere dezelfde middelen en wegen gebruikt waardoor de vijanden zich trachten op te richten om hen te verlagen; en ook zij die zich met hen inlaten door vriendschap met hen te sluiten; en toch zijn zij onderling verdeeld. Hoe grotelijks gelijken zij op de torenbouwers van Babel in hun plannen. Want zij kunnen elkanders taal niet verstaan noch samenwerken; wij zien reeds een weinig hiervan. O dit roept ons er toe om de Heere te leren kennen, om meerdere openbaringen van Zijn gerichtten tegen hen. Want u zult zien dat al de uitwerking van hun vloeken en zweren niets anders zal zijn dan een middel om hen zelf naar de val te brengen. Geloof het dan en bidt hiertoe. En mochten wij ons gebed opzenden tot Hem, Die al Zijn vijanden kan tegenwerken en al de middelen, welke deze gebruiken voor hun eigen verheffing, kan maken tot middelen voor hun ondergang en de bevordering van Zijn Kerk.

8. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD.

Mijn geliefden, het bestaan van een God is een zaak welke niet gemakkelijk geloofd wordt; ofschoon dwaze mensen weinig moeite hebben zulks te geloven. Ja indien ik u allen zou afvragen: man en vrouw, gelooft u al dan niet, dat er een God is! dan geloof ik niet, dat een van u ontkenkend zou antwoorden; ieder van ulieden zou gereed zijn om te zeggen: „Ik geloof dat er een God is”. Maar geloof mij, ofschoon u allen gereed zou staan om dit te zeggen, nochtans vrees ik, dat er slechts weinigen van ulieden zouden zijn, die werkelijk zouden geloven, zelfs in het bestaan van een God. Want indien men geloofde, dat er een God was, zo zou er een andere indruk van Zijn goddelijke Majesteit in uw zielen leven. O, smeekt er om en bidt om een rechte indruk van Zijn eigenschappen in uw harten. Want indien zulks aanwezig was, dan zou Hij door u eerbiediger gevreesd en geëerd worden. Zeker, God heeft vele mondbelijders, maar weinigen die Hem belijden met hun hart. Ik zeg, indien men geloofde, dat Hij een God is, oneindig in al Zijn eigenschappen, wat zouden ellendige schepselen niet sidderen bij Zijn aanwezigheid.

Maar ik wilde u vijf zaken mededelen, die een ieder van u behoort te overwegen.

1°. Ik zou u willen zeggen, dat er een God is. Maar het is moeilijk om een mens dit werkelijk te doen geloven. Maar ik zeg: God heeft vele getuigen voor Hem, want al Zijn werken getuigen van Hem. Ja, u kunt uw ogen naar geen enkele plaats richten, of er is een getuige voor God; hemel, aarde en zee en alles wat er in is, getuigen van het bestaan Gods. Ja, in één woord, alle Zijn woorden en werken dragen het getuigenis, dat er een God is, Die oneindig is in al Zijn werken en eigenschappen.

2°. Ik zou u willen zeggen, dat Hij een tegenpartijder is voor de zondaar, die Hem wederstaat. Ja, Hij is een ontzagwekkend God voor dezulken, tegen wie Hij komt als een verterend vuur. O, wie of wat kan bestaan voor die vreeswekkende Majesteit van hemel en aarde! O, wie zal bestaan of kan bestaan, wanneer Hij verschijnt! O, de verschijning Gods zal de goddelozen doen roepen tot de heuvelen en de bergen om op hen te vallen en hen te verbergen voor het aangezicht van God en van het Lam, voor het aangezicht van een vertoornd God. O, bedenk dan, nu u nog tijd hebt, hoe u voor Hem zult kunnen bestaan, wanneer Hij Zich zetten zal op de stoel des gericht om u te oordelen.

3°. Ik zou u willen boodschappen, dat, aangezien God een rechtvaardig Richter is, Hij komen zal om een rechtvaardig vonnis in Schotland te vellen. Hij zal komen om te oordelen en zal Zelf de vierschaar spannen en zal het ganse land voor Zijn vierschaar dagen, in Zijn rechtzaal van Gerechtigheid en Majesteit. Ja, mensen, Hij zal komen om een paslood over het land uit te strekken. Omdat Hij eens een allerheerlijkst

gebouw in dit land opgericht heeft, zowel van kerk als van staat, in overeenstemming met en afgemeten door het meetsnoer van de Schrift; gemeten door Zijn hand, met de passer van goede tucht en regering. En nu komt Hij met dat zelfde paslood in Zijn hand en zal alles wat niet overeenstemt met het fundament, afsnijden; alles hetwelk niet overeenkomt met het paslood van het heiligdom. Het Woord des Heeren zal alles van het gebouw uitroeien, hetwelk niet is overeenkomstig dat Woord. Ja, mensen, de Heere komt alle uitwassen en overtolligheden af te snijden en alles dat niet is overeenkomstig het paslood van Zijn Woord; en wat niet in orde is, zowel in kerk als in staat, zal afgehouden worden en weggeworpen worden als zijnde onnut. O, te dien dage zullen vrienden en vijanden verwonderd zijn. O, hoe vreselijk zal Hij zijn, wanneer Zijn beker zal rondgaan. Hij heeft met Zijn volk gehandeld, dat naar Zijn Naam genoemd is en hen doen drinken van de rand des bekera van Zijn toorn, maar de droesem wordt bewaard voor de goddelozen. Hij zal Zijn toorn over hen uitstorten, over alle weerspannige overtreders.

O, gelooft het, mensen, u kunt vreselijke dagen in dit land verwachten. Want Hij zal over Schotland het meetsnoer van Samaria trekken, mitsgaders het paslood van het huis van Achab. Ik zeg, Hij zal het trekken, voornamelijk over de voornamen, de machtigen van het land en hun huizen.

4°. Ik zou u willen zeggen, dat in die dag allen, die in het kamp van de vijanden gevonden worden, zullen drinken de beker van de vijanden. Bedenk dit, dat degenen die in Babylon wonen en gemeenschap hebben aan haar zonden, in haar plagen zullen delen. O, u kunt u niet genoeg verwonderen over de dwaasheid van het grootste deel van dit geslacht, die de weg Gods ontvlieden, Hem hun rug toekeren en hun toevlucht nemen tot het vijandelijk kamp ter beveiliging. O, denkt u waarlijk, dat God u en hen in die weg veiligheid zal doen verkrijgen? Nee, nee, verwacht het niet. Want, evenals Hij een God van genade en liefde is, zo is Hij een God van gerechtigheid. Hij zal hun dwaasheid aan de wereld openbaren door te betonen, dat al hun handelingen niets anders zijn dan strikken maken, waarin zij zelf gevangen zullen worden. Bedenk dit, allen, die u met de vijand verenigt; wanneer de beker tot de Amoriëten komt, dan zult gij, o Edomieten, niet ongestraft blijven.

5°. Ik zou u willen boodschappen, en in herinnering brengen dat de Heere u te dien einde hier gebracht heeft, opdat u mag vernemen, dat de oordelen komen zullen en snellijk naderen. Wees daarom gewaarschuwd om Zijn toorn te ontvlieden, opdat u buiten het bereik van Zijn gramschap moogt zijn. O, ik smeed u om u te laten waarschuwen om te vlieden van de toekomende toorn. Want, wanneer hij gekomen is, zo zal hij met haast bedekken en overstroom alles wat op zijn weg komt. Ik zeg, wees gewaarschuwd om Zijn toorn te ontvlieden, opdat ge moogt verborgen worden in de dag van Zijn brandende toorn. Want, laat ik het u mogen zeggen, het zwaard van Zijn toorn staat gereed om over alle inwoners des lands gezonden te worden. Ja, Hij heeft mij hier deze dag gezonden, niet gevaar van mijn leven, om u dit te boodschappen; en opdat u, die hier met gevaar van uw leven gekomen zijt, het zou horen verkondigen.

“Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar) de heerlijkheid (over u) heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Zacharia 2:8.

Wanneer God een twist tegen Zijn volk begint, zal die twistzaak eindigen in de ondergang van de vijanden; wanneer Hij Zijn zwaard tegen Zijn volk uittrekt, zal het

zwaard niet in zijn schade terugkeren voordat het zijn twistzaak beëindigt door de vijanden af te snijden. Wanneer Hij Zijn volk de beker van de verdrukking geeft, zal die beker niet geledigd worden, voordat de vijanden de droesem des bekera hebben ontvangen. Want de verdrukkingen van Zijn eigen volk zijn een pand en verklaring van Zijn oordelen, die over de vijanden komen zullen. De reden hiervan zijn deze:

1°. Wanneer de Heere Zijn volk bezoekt en verdrukt, niettegenstaande Zijn liefde tot hen en Zijn belang in hen, geeft Hij hiermede Zijn ongenoegen over de zonde in hen te kennen. En hoeveel te meer zal Hij Zijn tegenstanders straffen, die voortgaan in een weg van zonde en zondige tegenstand tegen Hem? Inderdaad, Hij zal de misslagen van Zijn volk niet ongestraft laten, maar deze twistzaak, die de Heere met hen begint, zal uitlopen op de ondergang van Zijn vijanden. Want, wanneer de Heere Zijn volk beproeft, de stad en het volk dat naar Zijn Naam genoemd is, wanneer zulke dingen gedaan worden aan het groene hout, hoeveel te meer zal Hij Zijn vijanden straffen? En wat zal er worden van hen, die God niet kennen noch het Evangelie van Jezus Christus gehoorzamen? O, mensen, geloof dat de twist des Heeren zal uitlopen op en in de ondergang van tegenstanders en vijanden.

2°. Omdat des Heeren heiligheid er mede gemoeid is, en vordert, dat hun ongerechtigheden en gruwelen niet ongestraft zullen voortgaan. Hab. 1: 13 „Gij zijt te rein van ogen, dan dat Gij het kwade zou zien, en de kwelling kunt Gij niet aanschouwen; waarom zoudt Gij aanschouwen die trouwelooslijk handelen? Waarom zoudt Gij zwijgen, als de goddeloze die verslindt, die rechtvaardiger is dan hij?”

3°. Wegens Zijn gerechtigheid. Psalm 58:12 „Immers is er een God, die op de aarde richt”. Aangezien Hij dan een God van gerechtigheid is, zo zal Hij de goddeloze, de overtreder en oproerling niet voorbij gaan. De vijanden hebben hun rechtbanken en houden hun gerichten, maar God zal Zijn gerichtsdagen houden en dan zal Hij al Zijn vijanden voor Zijn rechterstoel dagen en zal hen niet ongestraft laten. Want daar onze verdrukkingen panden zijn van de gerichten onzer vijanden, zo zal Zijn twist eindigen in hun ondergang en val.

4°. Omdat de vijanden de verdrukking van des Heeren volk bevorderen, daarom moet Hij noodwendig Zijn twist met Zijn volk doen uitlopen op de ondergang van Zijn vijanden. Door de verdrukking van Zijn volk verklaart Hij Zijn toorn tegen hun zonde; hoeveel te meer wordt Hij gekrenkt door hen, die niet willen, dat Hij over hen zal regeren. Zacharia 1: 15 „Ik ben met een zeer groten toorn vertoornd tegen die geruste heidenen. Want Ik was een weinig toornig, maar zij hebben ten kwade geholpen”. Daarom dan, wanneer de Heere Zich in deze landen zal plaatsen op de zetel des gerichts, dan zal Hij afrekenen met de tegenstanders, omdat zij de verdrukking van Zijn volk bevorderd hebben; en Hij zal niet een enkel onrecht vergeten, hetwelk zij Zijn kerk hebben aangedaan.

Want zo zegt de Heere: die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan.

Bij een vorige gelegenheid toonde ik u reeds het verband, van de tekst en verdeelde hem in 5 punten, namelijk:

- I. Jezus Christus is de getrouwe Vertolker van des Vaders wil.
- II. Hij wordt van de Vader gezonden om Zijn wil uit te voeren.
- III. De tijd wanneer, namelijk „Na de heerlijkheid”, dat is nadat de Heere

- IV. begonnen was Zijn heerlijkheid te openbaren in hun aanvankelijk herstel.
 IV. De oorzaak, namelijk omdat zij ,Zijn volk beroofd hadden.
 V. De reden, welke afgeleid wordt uit Zijn tedere liefde voor Zijn volk. De eerste drie zaken reeds behandeld hebbende, ging ik over tot behandeling van het vierde punt, waaruit ik deze leringen trok

Lering A. *Christus twist de twistzaak van Zijn volk en zal het onrecht hen aangedaan, vergelden.*

Lering B. *De middelen, die door de vijanden aangewend worden om zichzelf te verheffen, worden door de Heere gebruikt als een middel om hen neer te stoten.*

Thans leg ik u een derde lering voor, namelijk

Lering C. *De bijzondere twist, die God met de goddelozen heeft, is vanwege hun zonden, welke Hij niet ongestraft zal laten. Toch is de grootste grief, die Hij tegen hen heeft, wegens het onrecht, hetwelk zij Zijn kerk en volk hebben aangedaan.*

„Want alzó zegt de Heere, na de heerlijkheid heeft Hij Mij gezonden tot die heidenen die ulieden beroofd hebben”. Deze zaak wordt bevestigd uit Amos 1: 6 „Zo zegt de Heere: Om drie overtredingen van Gaza, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij Mijn volk gevankelijk hebben weggevoerd met een volkomen wegvoering, om aan Edom over te leveren”. Vers 9 „Zo zegt de Heere: Om drie overtredingen van Tyrus, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij Mijn volk met een volkomen wegvoering hebben overgeleverd aan Edom, en niet gedacht aan het verbond der broeders”.

Welnu, hieruit kunt u zien, dat de Heere hen van vele andere zonden te beschuldigen had. En ofschoon hun ongerechtigheden een volkomen aantal bereikt hadden, te kennen gegeven door drie en vier, hetwelk zeven uitmaakt, toch wordt deze zonde vermeld als hun hoofdzonde, welke de hoofdoorzaak van Zijn toorn tegen hen was. En welke de zonde was, waarop des Heeren twist hoofdzakelijk tegen Gaza en Tyrus gegrond was, namelijk uit oorzaak van *hetgeen zij tegen de kerk en het volk van God hadden gedaan*. Eveneens blijkt dit uit Zacharia 1: 19, waar de profeet vier hoornen getoond worden, hetwelk een gezicht was van de vijanden van de kerk, die vanuit de vier hoeken van de aarde haar overvielen. Daarna worden er in vers 20 en 21 vier smeden aan de profeet getoond om deze hoornen neer te werpen, omdat zij Juda, Israël en Jeruzalem verstrooid hadden. De Heere neemt deze zaak dus op als een bijzondere twist.

Nu zal ik u enige redenen geven tot bevestiging van deze lering:

1. De eerste reden is, omdat deze zonden het meest spreken van hun wreedheid en vijandschap tegen God en Zijn kerk, waarvoor Hij hen straffen zal.

2. De tweede reden is, omdat dit onrecht, hetwelk Zijn kerk aangedaan wordt, het meest hun haat en boosheid te kennen geeft. Want waarom vervolgden zij Zijn kerk en volk anders dan wegens hun haat en kwaadaardigheid tegen Zijn beeld in hen, hetwelk deze dragen? Psalm 50: 17 „Dewijl gij de kastijding haat, en Mijn woorden achter u heenwerpt?” Vers 20 „Gij zit, gij spreekt tegen uw broeder; tegen de zoon uwer moeder geeft gij lastering uit”. De vijanden bedrijven hun zonden inderdaad met gretigheid. Maar zeker is het, dat het onrecht hetwelk Zijn kerk en Zijn volk aangedaan wordt wegens hun plicht, het duidelijkst hun haat te kennen geeft tegen het beeld Gods in Zijn volk. En dat meer rechtstreeks dan om enige andere oorzaak in hen. Daarom zal God dit als een bijzondere grond van Zijn twist tegen hen aanmerken, dat zij de kerk van God verongelijkt hebben.

3. De derde reden is, omdat dit een zonde tegen God is, die het duidelijkst hun goddeloosheid te kennen geeft. Psalm 59: 4 „Want zie, zij leggen mijner ziel lagen; sterken rotten zich tegen mij; zonder mijn overtreding, en zonder mijn zonde, o Heere.” Vers 6 „ja, Gij, Heere, God der heirscharen, God Israëls! ontwaak, om al deze heidenen te bezoeken; wees niemand van hen genadig, die trouwelooslijk ongerechtigheid bedrijven”. Indien gevraagd wordt, wie aldus hun goddeloosheid en ongerechtigheid het sprekendst openbaren; dan zeg ik u: het zijn diegenen, die de rechtvaardigen lagen leggen en achtervolgen, niet om hun overtredingen, maar omdat zij de kerk zijn, het beeld Gods dragen en Zijn zaak omhelzen.

4. De vierde reden is, omdat zij door het vervolgen van het volk Gods het duidelijkst hun onbekendheid met God openbaren en hun gewetenloosheid in een sterke mate. Psalm 79: 6, 7 „Stort Uw grimmigheid uit over de heidenen, die U niet kennen, en over de koninkrijken die Uw Naam niet aanroepen. Want men heeft Jakob opgegeten, en zij hebben zijn lieflijke woning verwoest”. Zo, wat zij hier doen, openbaart in een sterke mate, dat zij God niet kennen en overgegeven zijn aan hun gewetenloosheid. Want zij verwoestten zijn liefelijke woning. Zie ook Psalm 83.

Ter toepassing van dit punt wens ik enige zaken te noemen, waarvan de vijand deze kerk en dit land beroofd heeft en om welke oorzaak de Heere de twistzaak van Zijn volk aan de vijanden wreken zal.

1°. Zij hebben de kerk van Schotland van haar *heerlijke voorrechten* beroofd. Daarom zal God Zich aan de vijanden wreken. In het bijzonder hebben de vijanden ons beroofd van de Evangelieordonnantien, om welke reden de Heere een bijzondere twistzaak met hen zal twisten. Klaagliederen 2: 11 „Mijn ogen zijn verteerd door tranen; mijn ingewand wordt beroerd; mijn lever is ter aarde uitgeschud, vanwege de breuk van de dochter mijns volks; omdat het kind en de zuigeling op de straten van de stad in onmacht zinken”. Inderdaad kunnen we zeggen, dat de kinderen en de zuigelingen in onmacht zinken op de straten onzer stad, wegens gebrek aan geestelijk voedsel; van de vijanden wreedheid heeft zulks gedaan. want hun wreedheid is een groot middel geweest om ons van het verkondigde Evangelie te beroven. Daarom zal God in het bijzonder met hen in het gericht treden. Zal Hij om deze oorzaak geen bezoeking over hen doen?

2°. Zij hebben deze kerk en dit volk beroofd van *hun oprechtheid*, om welke oorzaak de Heere een bijzondere twistzaak met hen zal rechten. Ik moe zinspelen op dat woord in Hooglied 5: 7 „De wachters, die in de stad omgingen, vonden mij, zij sloegen mij, zij verwonden mij: de wachters op de muren namen mijn sluier van mij. Hier ziet u, dat zowel de geestelijke als de burgerlijke overheid de kerk van haar oprechtheid beroofden. En zo kunnen wij van Schotland zeggen, dat zowel verdorven staatslieden als verdorven geestelijken de kerk in Schotland van haar oprechtheid hebben beroofd. Daarom zal God deze zaak rechten. Want zij hebben de consciënties van het volk vertreden en zij zijn er op uit om de gewetens van de mensen te verstrikken. Zal de Heere over deze dingen geen bezoeking doen? Ofschoon inderdaad de zonde van „inschikkelijkheid” voor rekening komt van degenen, die zich met de vijand inlaten, nochtans zullen de vijanden hun straf niet ontgaan, wanneer zij al het mogelijke aanwenden om het volk van oprechtheid te beroven; om welke reden de Heere hen in het bijzonder met Zijn wraak zal treffen.

3°. Zij hebben de kerk en de natie van *haar vrijheden* beroofd, om welke oorzaak de Heere met hen in het gericht zal treden. Wij waren eens verbonden in een plechtig verbond, om de rechten van de kerk en onze eigen vrijheden in het land te handhaven; en wat dit betreft, verwijs ik u naar Micha 2: 9 „De vrouwen Mijns volks verdrijft gij, elk een uit het huis harer vermakingen; van haar kinderkens neemt gij Mijn sieraad in eeuwigheid”. Zo hebben zij Zijn volk in deze landen, die door een verbond verenigd waren, van hun vrijheden en rechten beroofd, aangezien zij Christus' ware onderdanen waren. En hierom zal de Heere hen niet ongestraft laten voortgaan.

4°. Zij hebben Zijn volk van *hun goederen en bezittingen* beroofd; zij hebben Zijn volk zowel hun wereldlijke als geestelijke rechten ontnomen. “Zij hebben vrouwen en kinderen uit het huis harer vermakingen verdreven”. Daarom zal de Heere in het bijzonder tegen hen optreden. Doch, tot onze bemoediging zeg ik, dat er geen enkele korenschoof is, die zij u ter oorzaak van Zijn zaak ontnomen hebben, of Hij zal het de vijanden in rekening brengen en het hen vergelden.

5°. Zij hebben het volk Gods van hun *rust en vrede* beroofd. Hebr. 11:37, 38 „Zij hebben gewandeld in schaapsvellen en in geitenvellen; verlaten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde; (welke de wereld niet waardig was) hebben in woestijnen gedood, en op de bergen, en in spelonken, en in de holen van de aarde”. Welnu, dit is de toestand, waarin zij het volk in dit land hebben gebracht. Zij hebben hen beroofd van hun rust en vrede. Daarom heeft Hij een bijzondere twist met de vijanden en al degenen, die zulks hebben veroorzaakt. En bedenkt, dat elke moeitevolle voetstap, die u in uw omzwervingen gezet heb ter oorzaak van Hem en Zijn zaak, door God zal worden aangemerkt als een schuld op de rekening van de vijanden.

6°. De vijanden hebben u beroofd van *de onderlinge gemeenschap en vriendschap* met elkaar, in het ontmoeten en samenkomen. Daarom zal Hij met hen gaan rechten. Zie Psalm 42: 5 „Ik gedenk daaraan, en stort mijn ziele uit in mij, omdat ik placht heen te gaan onder de schare, en met hen te treden naar Gods huis, met een stem van vreugdegezing en lof, onder de feesthoudende menigte”. En thans hebben de vijanden Zijn volk hiervan beroofd, want deze kunnen geen vrijheid bekomen om elkaar te ontmoeten om God in het openbaar te dienen; ja, zelfs in besloten kringen mogen zij niet samen komen, maar zijn voortdurend in gevaar van hun leven en worden uit elkander gejaagd. Ja, zo groot en fel is hun haat en vijandschap tegen onze openbare vergaderingen, dat deze „vergaderplaatsen van opstand” (zie aant. 13) genoemd worden. Zij vaardigen wetten uit, om iedereen, die zich op deze plaatsen vertoont, op te sporen, te vervolgen en te dden. Daarom zal de Heere Zich wreken aan zulke mensen.

7°. Zij hebben van des Heeren volk *van het leven beroofd* en daarom zal de Heere het voor Zijn volk tegen de vijanden opnemen. Vergelijk Psalm 79: 1, 2, 3. O God! Heidenen zijn gekomen in Uw erfenis; zij hebben de tempel Uwer heiligheid verontreinigd; zij hebben Jeruzalem tot steenhopen gesteld. Zij hebben de dode lichamen Uwer knechten aan het gewogelte des hemels tot spijs gegeven; het vlees Uwer gunstgenoten aan het gedierte des velds. Zij hebben hun bloed als water vergoten”. En omdat zij zo Zijn volk van het leven hebben beroofd, heeft de Heere een twist met hen. Niet één druppel van het bloed van Zijn gunstgenoten wordt op het schavot, het veld, de zee of enige andere plaats vergoten, of de Heere God zal het hun thuis brengen en hen er jammerlijk voor plagen en hen er voor doen boeten.

8°. Zij hebben u beroofd van *uw goede naam*; waarvoor Hij hun zal doen boeten. Psalm 79:4 „Wij zijn onze naburen een smaadheid geworden; een spot en schimp dien, die rondom ons zijn”.

De vijanden hebben afschuwelijke namen voor des Heeren volk uitgedacht, maar de Heere zal het niet vergeten. Zij hebben hen voor moordenaars, oproerlingen en verraders gescholden. Maar de Heere zal hen bezoeken, ter oorzaak van de verfoeilijke namen, die zij ons in hun geschriften en smaadredenen geven. Want zal de Heere over deze dingen geen bezoeking doen en zal Hij geen wraak doen over zulk een natie als deze?

Thans zal ik deze *kring* besluiten met enige woorden van gebruik.

Eerste gebruik.

Indien het dan zo is, dat het onrecht en de smaad, welke Zijn volk worden aangedaan, een bijzondere oorzaak van des Heeren twist tegen Zijn vijanden is, wees er dan tot bemoediging verzekerd van, dat de vijanden van Christus' kerk en koninkrijk niet ongestraft zullen blijven, want zij hebben de kerk verongelijkt, zoveel in hun vermogen was. En daarom zal de Heere hun in Zijn wraak over hen, vergelden naardat zij gedaan hebben en van plan waren te doen aan Zijn volk. Want zij bedoelen de naam van Israël van de aardbodem te verdelgen, maar het zal hun niet gelukken. Maar God zal de gedachtenis van Amalek van onder de hemel uitroeien. Want God zal hen verwoesten en hun namen, ja zelfs hun gedachtenis van onder de hemel uitdelgen, tenzij met een vermelding van schande, zoals bij Jerobeam. Na hem werd immer over Jerobeam gesproken als iemand, die Israël zondigen deed. De Heere zal geen ding vergeten, waarvan zij Zijn volk beroofd hebben, noch hun rechten, hun bezittingen, noch hun oprechtheid, hun vrijheid, hun rust en vrede, hun leven, noch hun goeden naam, noch hun onderlinge gemeenschap en vriendschap.

Tweede gebruik.

Het tweede gebruik is tot onderwijzing. Indien het dan zo is, dat het onrecht, Zijn volk aangedaan, de oorzaak van des Heeren twist tegen Zijn vijanden is, weet dan voorzeker, dat, hoe wreder de vijanden zijn, des te meer God met dezulken zal twisten en des te zwaarder oordelen hen zullen treffen. Ziet u nu de vijanden machtig, hovaardig en venijnachtig honende, lucht gevende aan hun boosheid, niet alleen tegenover God en mensen, maar ook jegens arme vrouwen en kinderen? Houdt het voor een zekere zaak, dat God het voor Zijn volk zal opnemen en dat hun benauwdheid groot zal zijn. Want God zal hen straffen naar de vrucht hunner handelingen, volgens Obadja vers 16 „Want gelijk gijlieden gedronken hebt op de berg Mijner heiligheid, zo zullen al de heidenen geduriglijk drinken; ja, zij zullen drinken en inzwelgen, en zullen zijn alsof zij er niet geweest waren”. Daarom dan, al de wreedheden van de vijanden tegen de kerke en het volk Gods in Schotland verklaren, dat, evenals de' storm, die de goddelozen zal overvallen, pijnlijk zal zijn, zo zal hij plotseling zijn. De Heere zal als in één ogenblik, of morgen, plotseling verwoesting over hen brengen. O, hoe onverwachts zal Hij hen overvallen als in een ogenblik. Micha 6:14 „Uw neerdrukking zal in het midden van u zijn”. Hun nederwerping zal zijn in het midden van hun trots en pracht; zij zullen het gericht niet ontkomen. Ja, gelooft het, zij zijn zolang ontkomen, opdat Hij slagen, pijnlijke slagen over hen zal brengen; evenals zij van plan waren Zijn volk af te snijden, zo zal Hij hen uitroeien en stellen hen als de wateren Noachs, die nimmer wederkeren.

Derde gebruik.

Een gebruik van berisping. Is het dan zoo, dat de Heere wraak zal doen over de twistzaak van Zijn kerk en volk, bent dan vermaand uit deze lering, u allen, die u op de weg van des Heeren wraak bevindt, Die de twistzaak van Zijn kerk en volk twisten zal. Want de Heere heeft een twist met de vijanden. Nu dan, gedenkt hieraan, u allen, die de vijanden versterkt; u allen, die „cess” (= schatting, zie aant. 21) betaalt. Want u kunt niet zeggen, dat u beroofd zijt, omreden u uzelf met uw eigen handen beroofd hebt. En gedenkt hieraan, u schattingbetalers, want u bent op de weg, die de Heere nemen zal om Zijn volk en kerk te wreken. O, bedenkt dit allen, die met de vijand een verdrag gesloten hebt; u, die de vijand bouwt en steunt, die uzelf berooft met het steunen van de vijanden.

Vierde gebruik.

Het vierde gebruik is een woord van vertroosting en bemoediging, voor allen, die Zijn volk zijn. Die beroofd zijn vanwege hun trouw aan Jezus Christus en vanwege hun standvastigheid in Zijn zaak. Wees goedsmoeds, want de Heere zal al uw vijanden het onrecht vergelden, hetwelk zij u hebben aangedaan; en evenals zij u beroofd hebben, zal Hij ook hen beroven. Want Hij zal tenslotte uw twistzaak opnemen en ten volle wraak doen. Zie Obadja vers 16. O, mijn vrienden, wees goedsmoeds in uw verdrukkingen en verblijdt u, wanneer u om Zijntwil en om Zijn zaak beroofd bent. Want God zal het voor u opnemen. Daarom, verwacht Hem, Die de vijanden straffen zal, omdat zij u beroofd hebben. O, verheugt u in Hem, Die de twistzaak Zijns volk rechten zal; Die de vijanden vergelden zal al de smaad en hoon, met welken zij u hebben bejegend. Wees vertroost in Hem, want Hij zal de vijand niet straffeloos laten voortgaan! O, lijdt geduldig al hetgeen, waartoe Hij u roept; en wees geen berovers van uzelf. Sta niet in de weg van Gods strijd tegen de vijanden; en draagt er zorg voor en ziet toe, dat u Zijn komst niet in de weg staat. O, komt dan tot Hem, Die de wreker is van Zijn kerk en volk.

Hem zij de lof! O, al Zijn gunstgenoten, prijst Hem!

9. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD.

Mijn vrienden! Er zijn enkele zaken, die ik u in dit gedeelte van Schotland in herinnering zou willen brengen.

1° Ik zou u hieraan willen herinneren, dat u niet zulke verdrukkingen hebt ondervonden, als dat in andere delen van ons land het geval was, b.v. in Galloway en Clydesdale, Annandale en Nithesdale. Deze plaatsen zijn blootgesteld geweest aan meer verbanningen, berovingen, plunderingen, ja de zelfs de dood, - vooral Clydesdale - dan deze streken.

2°. Ik zou onder uw aandacht willen brengen, dat u niet moet denken hierdoor iets vóór te hebben, maar eerder dat u hiervan schade hebt. Waant niet, dat u hierdoor iets gewonnen hebt, maar integendeel:

- a. U bent daardoor minder uitgedreven tot God, want grote noden en verdrukkingen drijven het volk meermalen uit tot God. Als u dus niet zoveel lijden hebt doorstaan als andere plaatsen, zo hebt u eerder schade hiervan gehad.
- b. U miste de gelegenheden, die andere plaatsen hadden, dat God u Zijn liefde en gunst openbaarde. Want een tijd van grote nood en benauwdheid, om Zijntwil en ter oorzaak van Zijn zaak, verschaft Hem een gelegenheid om Zijn beminnelijke gunst aan u kenbaar te maken, volgens dat woord uit Psalm 50: 15 „En roept Mij aan in de dag van de benauwdheid, Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren”. Inderdaad, ik zou zeggen, dat degenen, aan wie beloofd is dat zij honderdvoud ontvangen zullen, die mensen zijn, die om Zijns Naamswil lijden, wanneer zij beroofd zijn van alle dingen in deze tegenwoordige wereld en de genietingen ervan.

3°. Ik zou ulieden in herinnering willen brengen, dat u hier meer onzijdig hebt kunnen leven dan op andere plekken in ons land, maar hierdoor hebt u geen voordeel, maar eerder schade gehad. Want de Heere heeft andere grotelijks beproefd en in de engte gedreven en heeft deze beproevingen en benauwdheden willen gebruiken om hen partij te doen kiezen en zich óf vóór Hem óf tegen Hem te verklaren. En dezulken, die in waarheid tot Hem gedreven worden om meer dan eertijds voor Zijn zaak uit te komen, ondervinden grote bate door al deze ellende. En nu hebt u dit voordeel gemist en wordt meer onzijdig gelaten en wordt niet gedwongen ten volle voor Zijn zaak uit te komen. Wanneer Hij zulke wegen met u houdt, meent dan niet, dat u hierdoor op andere wat vóór hebt; integendeel.

4°. Ik zou u in herinnering willen brengen, dat u niet zou denken, dat het met u zal

zijn, als het voorheen geweest is. Ik verzeker u, dat, indien de Heere enige zaak met u voor heeft, Hij u uit uw gerustheid zal wakker schudden. Ik voeg er dit aan toe, dat de Heere die persoon of die plaats weinig van Zijn liefde openbaart, die Hij thans geen verdrukking, zelfs een grote verdrukking bestelt. En geloof mij, ik houd het voor een teken van grote liefde jegens hen, op wie Hij het zware eind van Zijn roede en het kruis van Christus legt. O, is het geen allerbegeerlijkste zaak, om met Sions staat en toestand in overeenstemming te worden gebracht? Uria zei: „Zoude ik in mijn huis gaan, wanneer de ark Gods en mijn heer Joab op het open veld gelegerd zijn?” Hij wenste nergens anders te vertoeven dan bij de ark en het volk Gods.

5°. Ik zou onder uw aandacht willen brengen, dat de Heere u hier zoekt om tot Hem vanavond te worden uitgedreven, om iets van Hemzelf te zoeken en u voor te bereiden op wat u zult ondervinden. Want ik zeg u, u zult de verheffingen van de Jordaan moeten doorwaden. En daarom, bidt Hem om leeftocht uit Zijn hand, om u te sterken, dat u in de stroom niet verzinkt.

Laten wij Hem bidden, dat Hij Zijn hand mocht openen en wij naar Hem leerden hongeren en dorsten,

„Want zó zegt de Heere van de heerscharen: Na(ar) de heerlijkheid (over u) heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Zacharia 2: 8.

Mijn vrienden, degenen, die menen dat God Zijn volk niet zal straffen, omdat Hij hen liefheeft, vergissen zich grotelijks. Nee, ik zeg u, Zijn liefde tot hen zal Hem niet beletten hen te straffen voor hun zonden; integendeel het wordt de enige reden en oorzaak dat Hij hen kastijdt. Amos 3: 2 „Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken”. Want welke is de oorzaak van Zijn kastijding? Is het niet, omdat Hij hen liefheeft? En waarom heeft de Heere Zijn kerk en Zijn volk zo hevig en zo streng in dit land gestraft? Immers, omdat Hij hen alleen op een bijzondere wijze gekend heeft. Wij kunnen niet alleen zeggen, dat Hij ons uit alle geslachten des aardbodems gekend heeft, maar ook heeft Hij ons op een bijzondere wijze gekend en liefgehad. Daarom, wie er ook ongestraft moge voortgaan, óns zal Hij niet ongestraft laten doorgaan. In vers 3 van Amos 3 zegt Hij: “Zullen twee tezamen wandelen, tenzij dat zij bijeengekomen zijn?” Zo, zeg ik, zoekt de Heere Zijn volk door hun slagen zodanig toe te bereiden, dat Hij en zij samen kunnen wandelen. Zelfs mensen kunnen niet samengaan, tenzij zij eensgezind zijn. En daarom vergissen de mensen zich zeer, indien zij menen, dat, wanneer God Zijn volk straft, Hij hen haat en Zijn medelijden en Zijn hart voor hen toesluit. Want, evenals Hij hen liefheeft in het kastijden, zo kastijdt Hij hen in liefde; zodat Hij Zich des te meer over hen zal ontfermen, naarmate zij meer gekastijd worden.

„Want zó zegt de Heere: die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”.

Onze tekst verdeelden wij in vijf bijzonderheden, namelijk:

- I. Jezus Christus is de getrouwe Vertolker van des Vaders wil.
- II. Hij wordt van de Vader gezonden om Diens wil uit te voeren.
- III. De tijd, wanneer: namelijk „Na de heerlijkheid”, dat wil zeggen, nadat Hij Zijn volk met verdrukking had bezocht of nadat Zijn heerlijkheid geopenbaard werd in het aanvankelijk herstel van Zijn volk; toen werd

Christus gezonden om de vijanden te straffen, opdat zij de verlossing van Zijn kerk niet zouden beletten.

- IV. De oorzaak, namelijk omdat zij Zijn volk beroofd hadden.
- V. Het motief of de reden, welke Hem bewoog, namelijk Zijn liefde en ontferming.

Waar wij reeds iets aangaande de eerste vier punten gesproken hebben, kom ik thans tot het vijfde en laatste onderdeel, namelijk het motief, hetwelk Hem bewoog: „*Die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan*”. Hierin zijn twee zaken vervat:

1. De zaak zelve in de uitdrukking, namelijk Zijn ontferming over Zijn volk, welke de reden is waarom Hij de vijanden straft en welke Hem Zijn gunst jegens Zijn volk bewijzen doet.

2. De manier van de uitdrukking dient hier overwogen te worden. “Die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Welnu dit is menselijkerwijze gesproken; en nochtans, al worden aan God ogen, oren, enz. toegeschreven, moet dit echter niet eigenlijk, maar figuurlijk verstaan worden. Aldus toont Hij ons, opdat wij het des te beter zouden begrijpen, Zijn tedere liefde en ontferming voor en over Zijn volk; evenals het oog van de mens het tederste gedeelte zijns lichaams is.

Daarom leg ik u uit de manier van deze uitdrukking deze lering voor:

Lering A. *God is zo nederbuigend goed, dat Hij Zichzelf, vanwege onze zwakheid, zo laag komt uit te drukken, opdat Hij volgens onze bekwaamheid verstaan mocht worden.*

Dit is duidelijk uit de tekst; evenals uit Hosea 12: 11: „En Ik zal spreken tot de profeten, en Ik zal het gezicht vermenigvuldigen, en Ik zal gelijkenissen voorstellen”. En dit alles geschiedde om Zijn mening duidelijker bekend te maken aan arme, ongelukkige onwetenden! Eveneens, Zacharia 4: 6: „Dit is het Woord des Heeren”, dat is het gezicht, hetwelk hem verbeeld was. Dit zegt ons dat Hij Zijn volk onderwijst, niet alleen door het Woord maar ook door andere middelen. De Schrift is vol van zulke uitdrukkingen, welke gesproken worden naar de wijze van de mensen, vanwege onze zwakheid en onwetendheid, opdat Hij kan spreken naar onze bevatting.

Eerste gebruik: van vermaning.

Vernedert u dan onder het bewustzijn van uw onwetendheid. Want God komt Zichzelf aldus uit te drukken wegens uw onwetendheid. En daarom mogen wij met Job zeggen: „En wat een klein stukje van de zaak hebben wij van Hem gehoord!” bent daarom overtuigd van uw onbekendheid met God en van uw menigvuldige gebreken. Want wat is de mens en waarin is hij te achten! O de mens is een onwetend schepsel, zowel omtrent God als zichzelf. Want Jeremia, die een groot meester in deze studie was, zegt: „Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen?”

Degenen, die menen dat zij de bedrieglijkheid des harten volkomen kennen, zijn er onbekend mede. Want zij, die iets van zichzelf of van God hebben leren kennen, weten zulks. Ik zeg dan, vernedert u in het gevoel van uw onwetendheid. O wat is het kwalijk gesteld met hovaardige mensen. Wij lezen van alle soorten mensen het minst van hoogmoedige Farizeeën, dat zij tot Christus kwamen. Vele tollenaars en zondaren kwamen in het Koninkrijk Gods, maar weinigen van de trotse Farizeeën. Zo is het zeer kwalijk gesteld met en hopeloos voor mensen, welke hovaardig zijn op hun kennis.

Dit boosaardig geslacht waant zichzelf een wijs volk te zijn en zij zijn óf zeer hoogmoedig op hun wijsheid, óf zij achten de godsdienst dwaasheid en houden

degenen, die er alles voor geriskeerd hebben, voor dwazen. Maar het zal niettemin eens gezien worden, dat zij zelf dwazen blijken te zijn en dat hun wegen enkel zotheid zijn geweest. Dan zal het gezien worden, wie werkelijk wijs geweest zijn, wanneer wij allen zullen moeten verschijnen voor de rechterstoel van Christus of de vierschaar Gods om Hem verantwoording te doen. Laat hen dus godsdienst dwaasheid noemen en degenen, die ze beoefenen, voor dwazen houden; nochtans in die dag, zal God de rechtvaardigen getuigenis geven, wanneer dit zal weerklinken: „Gaat in, Mijn volk, in de vreugde uws Heeren”. Maar tot de goddelozen zal Hij zeggen: „Wijkt van Mij, gij werkers van de ongerechtigheid, Ik ken u niet”. Welaan, zijn dit wijze mensen of niet, die God verwerpen en door hun handelingen God tarten hen te verwerpen? Voorzeker, hun wijsheid zal ten laatste dwaasheid blijken.

Tweede gebruik: van vermaning.

Daarom vermanen wij u Gods neerbuigende goedheid te aanbidden en te bewonderen, Die zo laag afdaalt en Zich vernedert, en dat op zo'n eenvoudige en duidelijke wijze. Wij moesten Hem aanbidden, Die Zich verwaardigd heeft om Zichzelf aldus aan de mens te openbaren, zodat ik kan zeggen: het is Zijn grote genade, dat Hij Zichzelf op enige wijze openbaart, maar meer bijzonder in Zijn gezegend Evangelie. 2 Kor. 4: 3 „Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zo is het bedekt in degenen, die verloren gaan”. Inderdaad, Hij had Zijn wil voor de mens kunnen verbergen, en niemand had Hem ter verantwoording kunnen roepen. Doch o, het is een dubbele genade, die Hij ons in Zijn Woord geschonken heeft. Het is waar, de roomsen zeggen, dat het Woord duister en bedekt is en dat daarom het gewone volk Gods Woord niet behoort te lezen. Er zijn inderdaad vele verborgenheden in het Woord. Maar de Heere openbaart ze door andere Schriftgedeelten op een duidelijke wijze. Het is waar, dat Zijn Woord een zeer diepe schat bevat; ja, zulke een diepte, dat derzelve bodem niet ontdekt kan worden. Maar toch openbaart Hij Zichzelf zo duidelijk en aangenaam in Zijn Woord, dat de zaken, welke nodig zijn tot zaligheid, gemakkelijk kunnen ontdekt en verstaan worden. Indien de mens het meer beoefende om God recht te aanbidden en te bewonderen, omdat Hij Zichzelf zo duidelijk aan de mens geopenbaard heeft, er zou meer gezien en ondervonden worden, zo de Schrift meer gelezen en bepeinsd werd. Ik zeg, indien men meer gebruik maakte van de Schrift en deze middelen, waardoor ze verstaan kan worden en waardoor Hij Zichzelf bekend maakt, zo zou men meer kennis omtrent Hem verkrijgen. O, mocht u dit veel beoefenen, om Zijn Woord te lezen en deze geoorloofde hulpmiddelen te gebruiken om geleerd te worden, opdat de betekenis van het Woord bekend mocht worden gemaakt. Maar er zijn mensen, die het beneden zich achten om de *Catechismus* en *Belijdenis des Geloofs* te lezen en te verkrijgen. Maar ik zeg u: het is niet beneden de waardigheid van de grootste Godegeleerde en edelman in het land. Want daarin is vervat een samenvatting van de Protestantse Christelijke godsdienst; en hoe vaker deze geschriften gelezen worden, des te meer degelijkheid er in gevonden wordt. O, aanbidt en bewondert Hem en onderzoekt de Schriften. Want daarin zult u de woorden des eeuwigen levens vinden.

Welnu, uit de zaak van de uitdrukking zelve, namelijk het motief, waarom Christus bewogen wordt om op te trekken tegen Zijn vijanden en de vijanden van Zijn kerk, namelijk „*Die Zijn volk aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan*”, waardoor Hij Zijn ontferming jegens Zijn volk bewijst, leg ik deze lering voor:

Lering A.

De benauwdheid en verdrukking van de kerk van God maken Zijn volk dierbaarder

om Zijn gunst te bewijzen. Want dit is de reden, waarom Christus naar de heidenen wordt gezonden: „Die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Eveneens blijkt dit duidelijk uit Zacharia 1: 14, 15 „Zo zegt de Heere der heirscharen: Ik ijver over Jeruzalem en over Sion met een groten ijver. En Ik ben met een zeer groten toorn vertoornd tegen die geruste heidenen. Want Ik was een weinig toornig, maar zij hebben ten kwade geholpen”. Daar ziet u de kerk in een zeer vernederende toestand. De geruste heidenen hadden haar verdrukking bevorderd; en dit was oorzaak, dat Christus' ontfermingen over haar groter werden. Want het huwelijksverbond met Zijn volk ontstak Zijn ijver tot toorn tegen de heidenen, die gerust waren. Waardoor Hij Zijn gunst jegens Zijn kerk en Zijn gestrengheid tegen Zijn vijanden toonde grote liefde voor Zijn volk, verbolgenheid tegen Zijn vijanden. Openb. 3: 19 „Zo wie Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik”. Het is een bewijs van liefde om door Hem gekastijd te worden. Hebr. 12: 6 „Want die de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij gëselst een iegelijken zoon, die Hij aanneemt”. Ik zeg dan, dat kastijdingen en verdrukkingen geen bewijzen zijn van het gemis aan ontferming en medelijden in Hem. Maar dat zulks Zijn volk juist des te meer bemind maakt in Zijn oog.

Om enigszins over dit punt uit te weiden, zullen wij nagaan:

1°. Wat verlangd en gevorderd wordt van hen, die van Zijn ontferming deelgenoten wenssen te zijn en die willen genieten.

2°. Hoe Hij Zijn ontferming over Zijn volk bewijst.

3°. Enige voordelen welke degenen, die Zijn gunst genieten, zullen oogsten.

1°. Van degenen, die des Heeren gunst deelachtig wenssen te worden, wordt verlangd:

1. Dat zij tot Christus komen, Mattheus 11:28 „Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven”. Want dezulken, die niet tot Hem komen, zijn als een houten been, verbonden aan het lichaam; waarin geen gevoel is, welke slagen en rampen de mens ook mogen treffen. Dezen zeg ik, kunnen Christus' ontfermingen niet verwachten, tenzij zij tot Hem komen en wezenlijke leden van Zijn geestelijk lichaam worden. Daarom: o, wij bidden u tot Hem te komen. Want Hij wordt deze avond u aangeboden. Ik gelast u, indien u Hem wenst om u Zijn gunst te bewijzen, zo veracht dit aanbod niet. O, komt! en omhelst een gekruisigde Zaligmaker! En opdat ik u des te vrijmoediger moge uitnodigen, zo gedenkt de woorden, die Hij door de profeet gesproken heeft: „O alle u dorstigen! komt tot de wateren, en u, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk! Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uwen arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtelijk naar Mij, en eet het goede, en laat uwe ziel in vettigheid zich verlustigen. Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort en uwe ziel zal leven. Want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden van David”. O, mijn vrienden! bent u niet vervuld met uw eigen ijdele wegen? Waarom geeft u geld uit voor hetgeen niet verzadigen kan? Komt, hier wordt u vanavond het brood des levens aangeboden. O, hongert u niet naar hetzelfde? O komt, het is een rijk aanbod en ik verzeker u, dat het aanbod heel vrij is! Want indien u wilt, Hij mag de uwe zijn. ja, indien u wilt, jong of oud; u moogt Christus bekomen. Want Hij wordt u allen aangeboden.

2. Van hen wordt verlangd dat zij volgens een betamelijke regel voor Hem wandelen, volgens dat woord uit 2 Kron. 15: 2 „De Heere is met ulieden, terwijl gij met Hem zijt; en zo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden”, Daarom zeg ik, de Heere is met ulieden in Zijn gunst, terwijl u met Hem bent in de weg van de betamelijkheid door Hem te zoeken. O, wilt u Hem aldus volgen; want indien u Hem verlaat, zo zal

Hij u verlaten. Zie ook Psalm 36: 10. "In Uw licht zien wij het licht"; hetwelk sommigen plegen aldus te verklaren: In het licht van Uw weg zullen wij het licht van Uw aangezicht zien. Mensen, die hun plicht verzaken, tarten Hem uit om hun Zijn gunst te ontzeggen. Welaan dan, indien u Zijn gunst deelachtig wilt worden, beproeft dan uw plicht te kennen en volvoer hem ten volle en voortdurend. Inderdaad zijn er mensen, die goed beginnen, maar niet voortzetten, en de volgenden dag de zaak de rug toekeren en alles verzaken.

Doch ik vermaan u om te volharden. Zacharia 10:12 „En in Zijn Naam zullen zij wandelen, spreekt de Heere",. d.w.z. voortdurend en onophoudelijk. Laat u niet van Christus' gunst aftrekken door de woede of ijdele vleitaal van mensen. Want Zijn gunst weegt tegen dit alles ruimschoots op.

3. Van hen wordt gevorderd, dat zij van Christus gebruik maken, Psalm 50: 15 „En roept Mij aan in de dag van de benauwdheid; Ik zal er u uithelpen". Dus degenen, die Hem zoeken, zullen Hem vinden. 2 Kron. 15: 2 „En zo u Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden". En meent niet dat u deelgenoten van Zijn liefde en gunst zult worden, indien u de naam des Heeren niet aanroept. Bedenkt dit, u die het aanroepen van Gods Naam in uw gezinnen veronachtzaamt. O, biddeloos volk, overweegt dit toch! Zou u willen, dat God Zijn liefde en ontferming aan u openbaarde; en zult u er niet om verzoeken? De Heere heeft het doel en de middelen verbonden. Wie Hem aanroepen, heeft Hij beloofd te verlossen.

4. Van hen wordt verwacht, dat zij op Hem om Zijn gunst hopen en vertrouwen. Jesaja 30: 15 „Door wederkering en rust zou gijlieden behouden worden; in stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn". Er kan geen voortdurend vertrouwen op Christus beoefend worden door hen, die Zijn gunst niet willen smaken. Om derhalve hiertoe te geraken, moet u er naar streven om voortdurend een leven van vertrouwen op Jezus Christus te beoefenen. Want zulks is een verrijkend en vruchtbaar leven. Daarom kleeft Hem aan, in Wiens armen een eeuwige kracht is. Meent u, dat iemand van de zonnestrallen kan genieten, wanneer de zon bedekt is? Evenmin kunt u Christus' barmhartigheid smaken of Zijn gunst verwachten, wanneer Christus Zich terugtrekt. Genade moge een schitterende bloem zijn; wanneer Christus ze nochtans niet in Zijn hand heeft, zal ze ras verdorren en verwelken. Wat kwam er van Petrus' genade terecht, toen hij er op ging vertrouwen? Daarom zeg ik u, leeft vertrouwend op en afhankelijk van Hem; hetwelk zo Godverheerlijkend is en vruchtbaar en profijtelijk voor Zijn volk; en u zult Zijn gunst niet ontberen.

5. Van hen, die in Zijn gunst wensen te delen, wordt gevorderd, dat zij in Zijn vrees zullen wandelen. Psalm 145: 19 „Hij doet het welbehagen (Eng. overzetting: Hij zal de wens vervullen) dengenen, die Hem vrezen. Maar dit is geen kruipende of slaafse vreze, welke hier bedoeld wordt. Maar een heilige, kinderlijke vreze. Maar bij U is vergeving, opdat gij gevreesd wordt". Welnu, tracht deze vreze te beoefenen, er in te wandelen en uw harde praktijken en gesprekken vaarwel te zeggen, die menige wolk tussen u en Zijn aangezicht trekken.

6. Van hen wordt verwacht dat zij nabij God zullen leven en dat hun zielen Hem achteraan zullen kleven. Psalm 73: 28, „Het is mij goed nabij God te wezen". O, wat is er te vinden in Zijn afwezigheid? Niets dan doodheid en donkerheid. Daarom leeft in Zijn nabijheid en u zult begiftigd worden met het goede. Want die ver van Hem zijn, zullen vergaan. Maar het is goed nabij God te wezen.

7. Van hen, die in Zijn gunst wensen te delen, wordt gevorderd, dat zij Zijn liefde groot achten. Deut. 33 29 „Welgelukzalig bent u, o Israël! wie is u gelijk? Gij zijt een volk, verlost door den Heere, het Schild Uwer hulp”.

Hier spreekt Mozes met grote achting over het volk Israëls. Waarom? Omdat het een volk was, verlost door de Heere. En hier geeft hij zijn grote achting te kennen voor de gunst des Heeren. Daarom dan, indien u wenst, dat Hij Zichzelf en Zijn ontferming openbaren zal, zo moet u weten, wat het is Hem lief te hebben. Want aan wie Hij Zijn liefde openbaart, doet Hij kennen wat het is Hem te genieten. Psalm 32: 1 „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is”. Ja, mensen, het gaat de taal van de Engelen te boven om te verkondigen wat Zijn verlossende liefde inhoudt. U acht ze toch groot en verbaast u er over, indien u van die liefde een deelgenoot wenst te zijn.

De wereld mag zeggen wat ze wil, nochtans zeggen wij, omdat Zijn Woord het zegt: welgelukzalig zijn zij, die delen in Zijn liefde en gunst, wier zonde bedekt is; en laat de wereld u verachten en minachten, nochtans smeken wij u om Zijn liefde groot te achten, indien u hier en hiernamaals dezelve wilt smaken.

8. Van hen wordt verlangd, dat zij medeleven met al Zijn volk, in welken staat of toestand zij ook mogen verkeren; zo u wenst, dat Hij Zijn liefde u bewijst. Psalm 41: 2 „Welgelukzalig is hij, die zich verstandiglijk gedraagt jegens een ellendige; de Heere zal hem bevrijden ten dage des kwaads”. Daarom, gedenkt hen en leeft nu met hen mede in hun vernederden ellendigen toestand. Want hij, die zich thans verstandig gedraagt jegens de ellendige, zal bevrijd worden. Maar degenen, die zulks niet aan Zijn volk bewijzen, zal God in hun verdrukkingen en ellende ook Zijn gunst onthouden. O, wij bidden u, om mede te leven met Zijn verdrukt volk; met hen, die verbannen zijn of moeten omzwerven; en met hen, die de last dragen op het heetst van de dag. Indien u wenst, dat Hij u Zijn gunst openbare, bewijs dan uw gunst aan Zijn kinderen. O, dit is een gewichtig punt van beschuldiging tegen de goddelozen. Matth. 25: 42, 43 „Want Ik ben hongerig geweest, en Gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en u hebt Mij niet te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling, en u hebt Mij niet geherbergd; naakt, en u hebt Mij niet gekleed; krank, en in de gevangenis, en u hebt Mij niet bezocht”. Vers 45 „Voor zoveel u dit een van deze minsten niet gedaan hebt, zo hebt u het Mij ook niet gedaan”. Want de Heere maakt gebruik van beproevingen, als toetsstenen, wie met Hem medeleeft in Zijn leden, en wie niet. O, acht dan de verdrukkingen van het overblijfsel des Heeren niet gering; anders zal God in de dag van u verdrukking ook met minachting op u neerzien.

Dit zijn dus de zaken, welke gevorderd worden van degenen die in Zijn gunst willen delen. Zij moeten Christus omhelzen, hun plicht niet verzaken, van Hem gebruik maken, op Hem vertrouwen, in Zijne vreze wandelen, in Zijn nabijheid trachten te leven, Zijn liefde groot achten, met Zijn kerk en volk medeleven. Bedenkt deze zaken en de Heere helpe u en verlene u genade om ze te beoefenen tot eer van Zijn grote Naam.

10. De Gezondene

Want zó zegt de Heere der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Zacharia 2:8.

(Engelse vertaling: *Na de heerlijkheid heeft hij Mij gezonden, enz.*)

VOORWOORD.

Mijn geliefden! Ten einde plaats te maken voor wat wij zullen doen, zou ik wensen, dat u van de volgende vier zaken kennis nam.

1. U dient te weten, dat de Heere grotelijks vertoornd is op Zijn volk. Maar ik behoef u dit niet te zeggen. Want kunnen de kentekenen en bewijzen hiervan, die vele en zichtbaar zijn, ons dit niet doen belijden? En overigens, de jammerlijke verdeeldheid onder de verdrukten, die naar Zijn Naam genoemd zijn, geeft te kennen, dat Hij verbolgen is en in groten toorn tegen ons is. En wanneer Hij er velen roept om te lijden, kunnen zij er nochtans niet toe gebracht worden om af te zien van deze zaken, welke de oorzaken zijn van Zijn toorn tegen Zijn kerk en volk; ja, getuigt het kwijnen van de liefde onder Zijn volk er niet van, dat Hij toornig is? O, de geringe liefde en het medeleven onder Zijn volk en de grote nijd en wangunst, die onder hen gevonden wordt, spreken er van, dat Hij verbolgen is. En verklaren de schavotten, naar welke velen gevoerd worden, niet, dat Hij toornig is? Wanneer Zijn volk als schapen naar de slachtbank worden geleid; wanneer het bloed op de schavotten vergoten wordt en in de straten van de steden van Schotland, dan roept dit alles uit, dat Zijn toorn en gramschap ontbrand is tegen Zijn kerk en volk. En spreken de ellendige nachtelijke omzwervingen en de verbanning van Zijn volk en het gevaar, waarin zij verkeren, niet van Zijn toorn en gramschap? En ons komen naar deze plaats, met gevaar onzes levens verklaart dit. Maar o, waarom behoef ik deze zaken te vermelden, die bewijzen zijn van Zijn ongenoegen? Want wie zou niet zien, dat de Heere toornig op ons is?

2°. Ik zou u willen oproepen om te weten en te geloven, dat alles dat wij tot nog toe hebben ondervonden, slechts buitjes zijn voor het naderend onweer; ja, alles wat ik genoemd heb en wat u ondervonden hebt, het is slechts een regenbui voor de groten storm. Hetgeen te komen staat, zal als een dikke regen zijn, die op deze landen zal neervallen; en het zal niet uitblijven, want er hangt boven deze landen een wolk van toorn, dreigend boven uw hoofden en ze staat gereed los te barsten over deze volken, die door een verbond verenigd waren; het zal gewis komen! Want zo de Heere ooit een land doortrok, in de lengte en breedte van hetzelfde, met Zijn klederen van de wraak bekleed en in Zijn mantel van ijver, dan zal Hij nu het land in dat gewaad doorgaan; en dit roept ons toe om ons voor te bereiden voor de storm. En ik zeg u, dat het zo'n storm zal wezen, dat de dood verkieselijker zal zijn dan die storm te verbeiden; ja, het zal zijn, dat het voor degenen, welke hem doormaken, wezen zal als waren zij vele doden gestorven.

3°. Ik zou u willen toeroepen om te bedenken, dat, hoe het ook moge gaan, het de rechtvaardige wel zal gaan. Dit is een waarheid, welke altoos stand houdt: het zal wèl

wezen voor degenen, die kunnen of mogen zeggen: in welke gedaante Hij ook moge komen, Hij is onze God en wij hebben Hem verwacht. En tot bemoediging van dezulken zeg ik: De Heere zal gewis een Zoar bereiden voor de zodanigen. En evenals Hij tot hiertoe een overblijfsel heeft overgehouden, zo zal Hij ook dan een overblijfsel in het leven behouden om Hem te dienen en de aarde te vervullen. Ik zeg, om het land weer te vervullen. Maar het zal inderdaad een klein overblijfsel zijn; wij zijn reeds een klein overblijfsel, maar wij zullen nog kleiner zijn. Het zullen wonderlijke mensen en enkelingen zijn, die de stol zullen verduren en doorworstelen.

4°. Ik zou u willen opwekken te weten en te geloven, dat, evenals de jammerlijkste tijd, die onze kerk ooit doorleefde, te komen staat; zo daarna de heerlijkste tijd voor de kerk aanbreekt, die zij ooit doormaakte. Weet dan, dat de Heere door de grootste oordelen de grootste barmhartigheden en genade aankondigt. Want, waarom zal Hij de oven zo heet stoken, anders dan opdat Hij een stuk zuiver metaal voortbrengt? En waarom zal Hij anders het gebouw van deze kerk tot de grond toe neerwerpen, dan opdat het puin ervan weggenomen kan worden en de bovenbouw des te heerlijker worde? Ja, verschrikkelijk zijn de oordelen, die over Brittanië en Ierland zullen komen. Maar wanneer men zag, wat de Heere voor Zijn volk na dat onweer beschikt heeft, O, hij zou die storm vergeten en zijn ogen van de oordelen afwenden! Laaf ons bidden tot de Heere, dat Hij ons mocht voorbereiden voor oordelen en barmhartigheid.

„Want zó zegt de Heere der heirscharen: Na(ar) de heerlijkheid (over u) heeft Hij Mij gezonden tot de heidenen, die ulieden beroofd hebben. Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”. Zacharia 2: 8.

Geliefden! daar is niets, dat een arm schepsel behoeft, of het is te vinden in Jezus Christus; en er is geen toestand, waarin enigen van Zijn volk mogen verkeren, of er is hulpe voor hen in Christus te vinden. Want Hij is inderdaad begaan met Zijn volk in iedere staat en toestand, waarin zij zich bevinden of kunnen verkeren. Mensen! Christus wordt grotelijks verongelijkt, wanneer men meent dat Hij een uitwendig toeschouwer is van uw staat en toestand, waarin Zijn volk verkeert. Nee, Hij kan het niet verdragen om zo geacht te worden. Degenen, die Hem voor een blote toeschouwer houden, staan hun eigen genade en geluk grotelijks in de weg en beletten, dat Hij Zijn gunst jegens hen betoont. Want Hij is bekommerd over Zijn volk en zal hun de iedige, gepaste en bekwame hulp niet onthouden. „Want zo zegt de Heere

Ik zal niet herhalen wat een vorige keer of bij vroegere gelegenheden werd gezegd over onze tekst. Maar u zult u herinneren, dat wij een begin maakten met de behandeling van ons vijfde punt, betreffende de woorden: „Die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan”, waaruit wij deze lering trokken:

Lering B.

De benauwdheid en de verdrukking van de kerk van God zijn een oorzaak, dat Hij Zijn volk te meer bemint om Zijn gunst en ontferming te bewijzen.

Bij de behandeling van deze lering zei ik u van plan te zijn over deze drie bijzonderheden te spreken:

1. Wat verlangd wordt van degenen, die deelgenoten van des Heeren ontferming zouden willen zijn.
2. Hoe de Heere Zijn gunst aan Zijn volk bewijst.

3. Welke voordelen zij genieten, die in Zijn gunst delen.
2. Wij hebben de eerste bijzonderheid reeds besproken en komen nu tot het tweede punt, namelijk „*Hoe de Heere Zijn gunst aan Zijn volk bewijst*”.
- Ik zal u een achttal manieren opnoemen, waarop de Heere zulks doet.
1. Hij betoont Zijn gunst aan Zijn volk door hen goedertierenheid te bewijzen. Psalm 136: 1 „Zijn goedertierenheid is in van de eeuwigheid”. In die Psalm wordt het zes en twintig maal herhaald, dat Zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is. O Zijn goedertierenheid is het, die Zijn volk al deze weldaden doet toekomen. Hierdoor spreekt Hij tot hen en betoont hun Zijn gunst en liefde. Deze is een ruime fontein, waaruit al hun andere weldaden voortvloeien.
 2. Hij betoont Zijn gunst aan Zijn volk door de kastijdingen en verdrukkingen, welke Hij over hen brengt, te verzachten en te matigen; ja, alle onze verdrukkingen en kastijdingen getuigen van Zijn gunst, aan ons betoond. Hosea 11: 8, 9 „Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm? u overleveren, o Israël? Ik zal niet wederkeren om Efraïm te verderven, want Ik ben God en geen mens, en de Heilige in het midden van u”. Al de kastijdingen, die des Heeren volk overkomen, zijn alle bewijzen van Zijn gunst, omdat in geen enkele kastijding Hij de volle mate van Zijn toorn over hen uitoefent; ofschoon vlees en bloed gereed zijn om te zeggen dat Zijn verdrukkingen hevig zijn. Nochtans, indien wij de zaak recht beschouwen, is Zijn gunst groot, zolang wij nog niet verteerd zijn, zolang wij nog niet in de hel liggen of nog niet in het eeuwige verderf in Zijn gramschap gestort zijn. Want Zijn liefde is een teken van Zijn gunst. O, meent dan niet, dat Zijn barmhartigheden een einde genomen hebben; anders waren wij reeds verzwolgen in de vloed van Zijn toorn. Daarom, hoe pijnlijk het ook moge wezen, is alles, wat ons aan deze zijde van het graf kan overkomen, een bewijs van Zijn gunst.
 3. Hij betoont Zijn gunst aan Zijn volk door, om zo te spreken in hun toestand mede te lijden. Hebr. 4:15 „Want wij hebben geen Hogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde. Jesaja 53: 3 „Een Man van smarten, en verzocht in krankheid”. Zo zijn alle verdrukkingen en het lijden van Zijn volk als het ware het doorsteken van Christus' zijde; en iedere striem, welke zij ontvangen, welt als het ware een traan uit Zijn oog. Zal dát ons niet met blijdschap doen wandelen, zelfs door alle verdrukkingen heen, dat u zo'n Christus hebt, Die medelijdt met Zijn volk?
 4. Hij bewijst Zijn gunst aan Zijn volk door hun Zijn ondersteunende tegenwoordigheid te betonen. Psalm 46: 6 „God is in het midden van haar; zij zal niet wankelen”. In welchen weg van benauwdheid de Heere Zijn volk ook brengt of welke verdrukkingen zij ook te doorstaan hebben, nochtans is Hij altijd hun nabij en met hen. Jozua 1: 5 „Ik zal u niet begeven, en zal u niet verlaten”. En mogen sommigen onzer niet zeggen, dat zij des Heeren tegenwoordigheid gezien hebben, Zich openbarende uit ontferming over Zijn volk, toen Hij hen naar de brandstapel en naar het schavot leidde. O, daar betoonde Hij Zijn gunst door hen te ondersteunen bij het zien van de koning van de verschrikking; en toen Hij ze leidde tot de verheffingen van de Jordaan, verliet Hij hen niet, maar Zijn genadige tegenwoordigheid ondersteunde hen, dat zij in de stroom niet verzonken. O, sta naar openbaringen van Zijn tegen-

woordigheid onder uw beproevingen en kastijdingen: dan zult u alles, hetgeen de vijanden kunnen doen, kunnen trotseren en uitroepen: „God is ons een Toevlucht; daarom zullen wij niet vrezen, al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën, Psalm 46.

5. Hij betoont Zijn gunst aan Zijn volk door hun Zijn vertroostende tegenwoordigheid te betonen. Psalm 46: 5 „De beekjes van de rivier zullen verblijden de stad Gods”. Daar is een rivier van vertroosting, uit dewelke Hij nooit in gebreke blijft de Zijnen, ten tijde hunner bezoeken, te bedienen. Jesaja 43: 2 „Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstroom; wanneer u door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken”. Temidden van dit alles zal Zijn vertroostende tegenwoordigheid u van vreugde doen zingen, lofliederen doen aanheffen en u doen uitroepen: waar mag toch de alsem en gal van de verdrukking zijn?
6. Hij betoont Zijn gunst aan Zijn volk door hen te bevrijden uit hun grote moeiten en benauwdheden. Psalm 91: 14 „Dewijl hij Mij zeer bemint, spreekt de Heere, zo zal Ik hem uithelpen.” Dit doet Hij, wanneer Hij hen uit hun ellenden verlost. O, hoe menigmaal heeft Hij Israël deze gunst bewezen, toen zij door hun onderdrukkers vertrappt en vertreden werden? En handelde Hij zo niet met ons, toen Hij ons bevrijdde van het juk van Rome en van de bisschoppelijkheid (zie aant. 12) en Erastiaansche (zie aant. 14) oppermacht; al is het dat onze zonden Hem getergd hebben om ons weder onder dit juk te brengen. Maar Zijn innerlijke grote liefde en gunst zullen niet rusten totdat Hij ons opnieuw bevrijde.
7. Hij betoont Zijn gunst aan Zijn volk door te toornen tegen de werktuigen hunner verdrukking. Exodus 3: 9 „En nu, zie, het geschrei van de kinderen Israëls is tot Mij gekomen; en ook heb Ik gezien de verdrukking, waarmede de Egyptenaars hen verdrukken”. En wat komt er van? Exodus 14: 17 „En Ik, zie, Ik zal het hart van de Egyptenaren verstokken, dat zij na hen daarin gaan; en Ik zal verheerlijkt worden aan Farao en aan al zijn heir, aan zijn waltenen en aan zijn ruiters”. Ziet hieruit des Heeren gunst over de Israëlieten in het uitoefenen van gerechtigheid aan de Egyptenaren; en aldus bewijst Hij Zijn liefde en gunst aan Zijn volk door wraak te doen aan de instrumenten van hun ellende. Geloof u niet, dat de liefde, welke Christus koestert krachtens het verbond met dit land, zware oordelen zal brengen over Zijn vervolgers, over deze tirannen en hun medeplichtigen? De liefde voor de Zijnen zal Hem Zijn vijanden doen vertreden in Zijn gramschap. Vrees dan niet, aangezien de Heere Zijn gunst aan Zijn volk bewijst door te toornen tegen de werktuigen van de verdrukkingen van Zijn volk.
8. Hij betoont Zijn volk die gunst door alle dingen te doen medewerken ten goede, Rom. 8: 28. Niets zal hun wedervaren of het zal op het eind goed zijn of ten goede keren. Want Hij is God en omdat Hij God is, is Hij goed en zal de Zijnen het goede niet onthouden; daarom kan Hij geen kwaad doen; ja, Hij doet niets, of het zal hun ten goede medewerken. Al hun woelingen en pijnigingen, al hun noden en ontberingen, al hun moeiten zullen voor hun welzijn wezen. Welnu, trekt dan niet de bewijzen van Christus' gunst in twijfel. Want Hij is getrouw, Die het gezegd en beloofd heeft. Hij zal het vervullen en niet liegen, ofschoon het inmiddels moeilijk is voor vleeselijke, ongelovige harten of ogen om te aanschouwen en te overwegen, hoe vele moeiten en wederwaardigheden Hij kan doen medewerken ten goede voor Zijn

volk. Maar ik zou willen, dat u zulks geloofde, want Hij is getrouw, Die het beloofd heeft en het ook doen zal.

Nu kom ik tot de toepassing.

Eerste gebruik, van vermaning.

Wees dan vermaand om gebruik te maken van Christus vanwege Zijn gunst; Hebr. 4: 14, 15, waar Christus zulk een medelijdende Hogepriester is en Zijn gunst op zovele wijzen betoont. O, komt dan tot Hem en zoekt het bij Hem, want Hij schept er behagen in om Zijn gunst aan Zijn volk te bewijzen: zou u Zijn gunst willen smaken en zult u ze niet van Hem verzoeken? Ik zeg u, verzoekt er om en geeft Hem geen rust totdat Hij Zijn gunst door Zijn ondersteunende tegenwoordigheid bewijze en op de overige wijzen, waarvan ik tot u gesproken hebbe.

O u, die des Heeren doet gedenken, zwijgt niet stil voor Hem, totdat Hij bevestige, en totdat Hij Jeruzalem stelle tot een lof op aarde.

O, wij bidden u dan, uit oorzaak van de liefde, die Hij Zijn eigen volk toedraagt, laat niet af dag en nacht opdat Hij Zijn volk gunst bewijze!

Tweede gebruik, ter onderrichting.

O, verwondert u over Zijn neerbuigende goedheid, dat Hij zo laag afdaald om Zijn gunst aan Zijn volk te bewijzen. Dit is een zaak van bewondering en verbazing, dat Hij Zich zo diep heeft willen vernederen, om te aanschouwen, wat er onder Zijn volk gevonden wordt. Ik zeg, dit is een oorzaak van verwondering, dat Hij zo laag afdaald en Zich verwaardigt, Die de heerlijkheid des hemels is, om Zich te bekommeren over de aardwormen. Alsof een bedelaar op een mesthoop zat en een groot koning, op een troon van majesteit, voorbij ging en zijn troon zou verlaten en bij hem gaan zitten, om met hen mede te lijden in die jammerlijken toestand. Dit deed Christus, Hij verliet van de Vader heerlijkheid en kwam bij mensen wonen, opdat Hij des te meer Zijn gunst aan mensen kon openbaren.

Derde gebruik, tot bemoediging.

Wees versterkt en bemoedigd om voorwaarts te gaan, en zulk een beminnelijke Meester te volgen door alle beproevingen en verdrukkingen. Vrees niet om het op Hem te wagen door al de verheffingen van uw Jordaan, door al de toenemende diepten van moeilijkheden; vreest niet de stormen te trotseren, wees bemoedigd uzelf aan Hem over te geven en Hij zal uwe harten versterken. O, stelt dan uw vrees, twijfelingen en ongelooft ter zijde, en gaat moedig voorwaarts, als moedige soldaten van zulk een edelen Overste. Want Hij zal Zijn werk voortzetten en Zijn volk voldoende uitrusten en doorleiden en u een edele beloning schenken. De overwinning is zeker en gewis met Hem; daarom verwacht en verbeidt Hem!

3°. Ik kom nu tot de derde zaak, waarover wij zouden spreken, namelijk, de voordelen, welke zij oogsten, die Zijn gunst deelachtig zijn.

1. Het eerste voordeel is dat zij een volkomen gunst en ontferming smaken, d.w.z. dat Hij volkomen met ons allen kan medelijden hebben: „Want het is van de Vader welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou”. Er is geen moeilijkheid, die Hem in verlegenheid kan brengen. O vrienden, in Hem woont al de volheid, Hij is een fontein van liefde, waaruit Zijn volk steeds bediend wordt.

2. Het tweede voordeel is, dat zij een heerlijke gunst genieten; ik bedoel zulk een gunst, welke Gode verheerlijkend is en hen tenslotte tot de heerlijkheid brengt. Want toen Christus Zijn gunst aan Zijn volk betoonde, op een bijzondere wijze, door hun

natuur aan te nemen, welk was toen het lied, dat door de Engelen in de hemel gezongen werd? Lucas 2: 14 „Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen”. Dit is een gunst, welke Zijn heerlijkheid niet verkleint, maar eerder dezelve vermeerdert. Wees vandaar onderwezen, u allen, die begerig bent naar de ere Zijns Naams; verblijdt u, hoezeer Hij Zijn gunst openbaart aan Zijn volk. Want daardoor wordt Zijn heerlijkheid vergroot.

3. Het derde voordeel is; dat zij een dierbare gunst genieten, Hebr. 5: 8 „Hoewel Hij de Zoon was, nochtans gehoorzaamheid geleerd heeft, uit hetgeen Hij heeft geleden”. Hij leed vele dingen, opdat Hij zoude weten met Zijn volk mede te lijden. Die gunst is gemakkelijk voor u te verkrijgen. Maar het was zo niet voor Hem; ze werd duur gekocht, want Hij kwam en lag negen maanden in de baarmoeder van een maagd besloten. Hij leed hoon en spot en ging in de dood, opdat Hij Zijn liefde en gunst aan u zou kunnen openbaren. O, welk een dierbare gunst. O, acht het dan niet gering, hetwelk Hij zo duur heeft gekocht. Hij doorleefde eiken toestand van Zijn volk (uitgenomen de zonde), opdat Hij met Zijn eigen kerk zou kunnen mede lijden. Hij verduurde alle aanvallen van Zijn Vader toorn, opdat Hij mocht bren en mede zou kunnen lijden met arme, door de donder verslagen zielen.

4. Het vierde voordeel, hetwelk zij van Hem genieten, die de Zijnen zijn, is Zijn getrouwheid. Jozua 1: 5 „Ik zal met u zijn, Ik zal u niet begeven, en zal u niet verlaten”. Hij zal hen niet verlaten ten dage hunner benauwdheid. Hij is niet iemand, die het kan doen, maar niet wil doen; neen, maar Hij kan en wil het doen; evenmin is Hij iemand, die het graag zou willen doen, maar niet kan doen. Want Hij is zoowel gewillig als bekwaam. O, welk een waarde om z'n vriend te hebben! Er zijn vele aardse vrienden, die gaarne wèl zouden willen doen, zo het in hun vermogen was. Maar Christus niet zo, maar evenals Hij gewillig is, zo is Hij bekwaam. Er zijn vele valse vrienden, die hun vriend in voorspoed liefhebben, maar hem ten tijde van moeite en benauwdheid in de steek laten. Salomo vergelijkt zulks bij „een verstuipte voet”. Maar Christus is een Vriend, Die meer aankleeft dan een broeder; ja, Hij is een Broeder, in de benauwdheid geboren.

5. Het vijfde voordeel, dat zij genieten, is een mededeelzame gunst, welke een ieder van Zijn volk smaakt. Ja, en elk een van Zijn volk geniet, in meerdere of mindere mate, deze gunst zonder elkander te verongelijken of te benadelen. Want Christus kan Zijn gunst bewijzen en betoont dezelve, in de uiterste hoeken van de wereld en hier bij ons; evenals alle schepselen zonder onderscheid het genot hebben van de geschapen zoon, zo geniet al Zijn volk van Christus!

O, welke een mededeelzame goedheid is Christus' goedertierenheid voor de gelovigen! Het is zoodanig, dat al Zijn volk Hem geniet, alsof slechts één Hem genoot. Ja, mensen, daar is geen benijden of liever geen verongelijken van elkander, wat betreft de genieting van Christus, Zijn gunst is zo groot, dat de betoning van Zijn gunst aan de een Hem een ander niet doet vergeten, zoals het gewoonlijk onder mensen gevonden wordt. Want het is bij de mens een gewoonte, dat indien hij de een begunstigt, hij daardoor een ander vergeet. Maar zo is het niet met Christus, want Hij zal de meest onbeduidende zaak of persoon van al Zijn volk niet vergeten. Hij gedenkt al onze verdrukkingen en heeft medelijden met onze toestand, in al onze benauwdheden.

6. Het zesde voordeel is, dat zij een vrije gunst genieten. Hebr. 7:25 „Waarom Hij ook

volkomen kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan". Hij wijst niemand af, die tot Hem komt en Hij doet een vrij aanbod aan allen, die tot Hem willen komen en het aanbod ontvangen en omhelzen. Aangezien het dan een vrij aanbod is, zo behoeft niemand van u, die het van node heeft (en wie heeft het niet van node?) zichzelf van dit aanbod uit te sluiten.

Eerste gebruik.

Om deze lering toe te passen, zo verneemt de gelukkigen staat van degenen, die Zijn gunst deelachtig zijn. Van dezulken kan gezegd worden, dat hun staat niet ongelukkig kan gemaakt worden; zij, die in Zijn gunst delen, zijn in een gelukkigen toestand. Ja, zij mogen alle vijanden uitdagen; zij kunnen de banier uitdagend ontplooien en opheffen tegen hel en dood; zij mogen zingen: „God is een Toevlucht en Sterkte. Hij is krachtelijk bevonden een Hulp in benauwdheden". O, wie Hem dan bezitten, hoe gelukkig is hun staat; ja, zo gelukkig, dat het niet verklaard kan worden; ja, zo gelukkig, dat alle geschapen machten hen niet ongelukkig kunnen maken.

Tweede gebruik.

Mocht u hierdoor gedreven worden om tot Jezus Christus te komen. Want dit wordt voornamelijk gevorderd van allen, dat zij zouden komen. Meent niet, dat Hij Zijn gunst zal betonen aan wie niet tot Zijn ware leden behoren. Wij smeken u daarom tot Christus te komen en Hem te ontvangen, Die een mededeelzame en ware Zaligmaker is. Zou u willen, dat Hij u deze op zoveel wijzen beschreven ware gunst openbaarde? Komt dan en omhelst en ontvangt Hem, want zonder dit kunt u Zijn gunst niet verwachten, Indien u de zegeningen wilt genieten, welke zij deelachtig zijn, die Hem genieten, zo bidden wij u om Hem vast te grijpen. O, veracht dit aanbod niet, want u weet niet, wanneer u zulk een aanbod weer ontvangen zult. O, indien u uw onsterfelijke zielen bemint, kom! Indien u Zijn heerlijkheid wenst, veracht dit aanbod niet. De Heere heeft u dit aanbod doen toekomen en wij zijn ondanks vele moeilijkheden u Zijn heerlijkheid komen aanbieden. O, veracht dit aanbod niet! Ik zeg, de Heere heeft ons hier gebracht, ondanks vele gevaren, om u dit aanbod te doen; en zult u dit aanbod beantwoorden door hetzelfde te minachten? O, indien u zulks doet, hoe jammerlijk zal uw staat zijn en hoe verschrikkelijk zal uw beschuldiging wezen; de hemel zal tegen ulieden getuigen, dat Christus u aangeboden werd en u Hem afwees. Ja, het zal knagen aan uw consciëntie in dat onuitblusselijk vuur van de hel. Wij smeken u daarom Hem te omhelzen! En nu, voor degenen, die Hem omhelzen, roep ik vrede uit. Maar dengenen, die Hem niet willen omhelzen, verkondig ik een eeuwigen oorlog.

O, alle Zijne gunstgenoten, prijst Hem! Amen.

11. De droeve klacht van de Evangelieprediker.

Laatste predikatie, gehouden te Borrowstonnes, 29 Januari 1688.

„Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?
Jesaja 53: 1.

Dit hoofdstuk bevat een profetie van Christus, en van het grote lijden, dat Hij zou ondergaan, voor verlossing van arme zondaren. En de profeet begint met een droeve klacht, dat noch de prediking, die hij van Christus bracht, noch de prediking, welke Christus van Hemzelf zou geven, door velen zou geloofd worden, en dat, ofschoon de arm des Heeren wonderbaarlijk geopenbaard was en zou worden, op dezelve nochtans door het merendeel geen acht zou worden geslagen.

Om deze woorden een weinig te verklaren, zal ik u aantonen:

I. De verschillende betekenissen, welke het woord „geloven” in de Schrift heeft, als:

1°. Het betekent geloof schenken aan Gods Woord, 1 Joh. 5: 10 „Die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van Zijnen Zoon”.

2°. Het betekent de waarheden in het Evangelie uiterlijk toestemmen, Hand. 8: 13 „En Simon geloofde ook zelf”. Dat wil zeggen, Simon stemde de waarheid des Evangelies met zijn verstand toe, maar hij gaf niet de instemming van zijn wil. Want „hij was in een gans bittere gal en samenknoping van de ongerechtigheid”. Eveneens kan het Woord, wanneer het met licht, duidelijkheid en kracht komt, *z*o ver de consciëntie beïnvloeden, dat het gemoed en het verstand de waarheid en waarachtigheid van het gesprokene toestemmen, en er niets tegen in kunnen brengen; terwijl evenwel het hart niet verbroken, de wil niet vernieuwd is, noch de genegenheden veranderd zijn en zo Christus niet omhelsd wordt, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden. Daarom, vrienden, u moet meer hebben dan dit; u moet de waarheid van het Evangelie niet alleen toestemmen met uw verstand, maar ook met uwen wil instemmen.

3°. Het betekent „weten”, Joh. 17: 23 „opdat de wereld bekenne, dat Gij Mij gezonden hebt”. De duivelen komen *z*over; zij weten, dat er een God is, dat Christus voor zondaren stierf en dat er verlossing is door Zijn bloed. Jacobus 2: 19 „De duivelen geloven het ook en zij sidderen”.

4°. Het betekent ten volle van de zekerheid van een zaak overtuigd en verzekerd zijn, Lukas 1: 45 „En zalig is zij, die geloofd heeft. Want de dingen, die haar van de Heere gezegd zijn, zullen volbracht warden”.

5°. Het betekent een zaak verwachten of op hetzelfde hopen, Psalm 27: 13 „Zo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in het land van de levenden, ik ware vergaan”.

6°. Het betekent Christus ontvangen en aannemen, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden, Joh. 1: 12 „Maar *z*ovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven”. Dit geschiedt, wanneer de ziel een vertrouwend gebruik van Christus en de beloften maakt; dit is het ware, zaligmakende en rechtvaardigende geloof.

Het geloven in onze tekst kan betrekking hebben op alle deze onderscheiden betekenissen. De profeet mocht klagen en de dienaren des Woords kunnen klagen, dat aan het Woord Gods geen geloof wordt geschonken. Dat de waarheden in het Evangelie niet worden toegestemd; dat het volk geen kennis bezit. Dat de mensen niet ten volle overtuigd zijn. Dat er geen hope gevonden wordt; dat Christus niet aangenomen wordt. Maar de voornaamste zaak, welke bedoeld wordt met „Wie heeft onze prediking geloofd?” is deze, dat Christus niet ontvangen, aangenomen en omhelsd werd.

II. Het woord *arm* heeft eveneens verschillende betekenissen in de Schrift, als :

1°. Het wordt gebezigd voor de natuurlijke arm, 2 Sam. 1: 10 „En ik nam de kroon, die op zijn hoofd was, en het armgesmijde, dat aan zijn arm was”.

2°. Het betekent uitwendige kracht, 2 Kron. 32: 8 „Met hem is een vleselijke arm”. Psalm 10: 15 „Breek de arm des goddelozen en bozen”.

3°. Het betekent de macht Gods; zelfs de kracht waardoor Hij hemel en aarde maakte,. Jeremia 27: 5 „Ik heb gemaakt de aarde, de mens en het vee, die op de aardbodem zijn, door Mijne grote kracht, en door Mijn uitgestrekte arm”.

4°. Het betekent *het Evangelie*, welke betekenis het hier in de tekst heeft. Aldus klaagt de profeet hier, dat, ofschoon de arm des Heeren geopenbaard werd in de ontsluiting van Christus in het Evangelie en de verlossing daarin verkondigd, in en door Hem te verkrijgen, de prediking ervan nochtans niet geloofd werd noch geloofd zou worden zoals het betaamde.

Thans ga ik over tot de leringen.

Eerste lering.

De dienaren van Christus moeten dikwijls klagen, dat de boodschap en lastbrief, welke zij van Hem uit te dragen hebben, niet geloofd wordt, evenmin als de prediking ervan.

Dit was hier des profeten klacht en is in alle eeuwen de klacht geweest van de dienaren des Evangelies; en het kan ook in deze tijd ook onze klacht wezen. Helaas, de belijders van Schotland hebben de prediking niet geloofd, welke de dienaren van Christus in opdracht hadden hun te verkondigen; zij hebben er geen krediet voor gehad, ofschoon hetzelfde met allen ernst door Zijn knechten is gepredikt.

Om deze lering te vervolgen, zullen wij u enige zaken aantonen, welke de dienaren des Woords in dit land hebben verkondigd aan het volk, dat door Hem aan hun zorgen was toevertrouwd. Maar helaas, dat de prediking ervan door het merendeel niet geloofd werd! En ofschoon de arm des Heeren geopenbaard werd, nochtans is op hetzelfde geen acht geslagen noch werd door het grootste deel geloof geschonken aan hetgeen gesproken werd.

- Ten eerste. De getrouwe dienstkneden van Christus hebben u verkondigd de zondigheid en ellende van uw natuurlijke staat en het grote gevaar om hierin te blijven voortleven. Men heeft u verkondigd, dat u in een diep droevige staat geboren zijt, in een staat van vijandschap tegen God; erfgenamen van de hel en kinderen des toorns. Niettemin hebben de meesten van u dit niet geloofd of geloven het niet. U schenkt geen geloof aan deze prediking, ofschoon ze u meermalen, ja telkens weer verkondigd wordt. U allen, die u niet bewust bent van of gebukt gaat onder het gevoel van deze jammerlijken en droevige toestand en niet het rechte middel zoekt om er uit te geraken, u hebt deze prediking niet geloofd; en hierom zult u onvermijdelijk omkomen.
- Ten tweede. Ulieden werd verkondigd uw eigen machteloosheid om uzelf uit die

ellendige toestand te verlossen. Is het ulieden niet gepredikt, dat alles, hetwelk u in deze toestand zou kunnen doen, van geen nut zou zijn zonder het geloof in Christus? Want van nature bent u niet alleen onbekwaam, maar ook onwillig om uit die staat bevrijd te worden; daarom, al deed u nog zoveel in uw eigen kracht, het zouden slechts versleten lompen en huizen van de spinnenkoppen zijn. Want u allen, die niet door het geloof tot Christus gevluht bent om uit deze staat verlost te worden en Hem aangenomen hebt, maar bent uitgegaan om een zaligmaker te maken van uw plichten en uw eigen gerechtigheid op te richten of enige zaak in de plaats van Christus te stellen, u hebt deze prediking niet geloofd!

- Ten derde. Dit is u voorgehouden, dat u niet alleen onbekwaam was om uzelf uit die jammerlijke toestand, waarin u van nature verkeert, te verlossen, maar dat u eveneens onwaardig zijt, dat iemand zulks voor u zou doen. Men heeft ulieden verkondigd, hoe u de zaligheid onwaardig zijt, hetwelk u had moeten vernederen en in uzelf verbreken. Maar u allen, die onder het gevoel van uw zonde en onwaardigheid niet vernederd bent geworden en uzelf verlossing en hemel waardig keurt, waardiger dan andere, ik zeg ulieden, dat u deze prediking niet hebt geloofd. O, mocht u overtuigd worden van uw zonde en ellende, en dat het gevoel van hetzelfde u vernedere en dat ge uzelf mag aanzien als van de verlossing en zaliging onwaardig.
- Ten vierde. De getrouwe gezanten van Christus hebben u deze zaak verkondigd, dat, ofschoon u onbekwaam was uzelf uit die jammerlijke staat, waarin u van nature verkeert, te verlossen, en dat al uw plichten en de poging daartoe van enig ander schepsel onnut zijn; en hoewel u onwaardig bent om verlost te worden, ... er nochtans een Zaligmaker en Verlosser is, namelijk Jezus Christus, de Zoon van God. Is het u niet geboodschapt, „dit getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken!” 1 Tim. 1: 5. En dat Hij een genoegzame en weltoegeruste Zaligmaker is, Die volkomen kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan. Maar u allen, die niet uit uzelf in Jezus Christus gevloeden bent en niet in Hem geloofd hebt noch Hem tot verlossing hebt aangegrepen en voor wie Hij niet dierbaar is, u hebt deze grote prediking niet geloofd, die u zo dikwijls is verkondigd. O, geloof deze waarachtige prediking, dat Christus een algenoegzame Zaligmaker is. O, geloof in Hem. Hij is bekwaam u te verlossen.
- Ten vijfde. Men heeft u verkondigd de noodzakelijkheid van een daadwerkelijke aanneming van Christus, volgens de voorwaarden van het Evangelie, als uw Profet, Priester en Koning. Men heeft u gepredikt, dat u moet overgaan in het verbond, Hem aannemen en omhelzen als de uwe. En dat u uzelf aan Hem zou overgeven om de Zijne te zijn en voor Hem te leven. En nochtans is dit door velen van u niet geloofd. Want u allen, die andere Heeren dient en uw zonden, lusten en afgoden niet verlaten hebt, u hebt Hem niet daadwerkelijk aangenomen, overeenkomstig de voorwaarden, die Hij Zelf heeft aangeboden. Nóch hebt u een verbond met Hem gemaakt en hebt uzelf en al het uwe niet aan Hem overgegeven, om van Hem en voor Hem en tot Zijn beschikking te zijn. U hebt deze prediking niet geloofd.
- Ten zesde. U is gepredikt de noodzakelijkheid van heiligheid des harten en hoe noodwendig het is om uw hart zoowel als uw wegen veranderd en gereinigd te zien; en dat u uw harten zou zuiveren van al uw zinnelijke lusten en afgoden. Het ontbreken van deze zaken heeft de Heere vertoornd. En heeft men ulieden niet verkondigd: „O Jeruzalem, was uw hart van uwe boosheid, opdat gij behouden wordt? Hoe lang zult gij de gedachten van u ijdelheid in het binnenste van u laten

vernachten?" Jer. 4:14. Maar deze prediking hebben de meesten van u niet geloofd. Want u allen, die het werk van de doding niet in beginsel beoefend hebt en niet gestreefd hebt naar heiligmaking en heiligheid des harten, hebt deze prediking niet geloofd.

- Ten zevende. De predikers hebben u voorgehouden de noodzakelijkheid van een heilige wandel, welke van uw handen geëist wordt, evenals een heiligheid des harten, opdat u een heiligen wandel zou nastreven, welke uw belijdenis betaamt. Maar helaas! het merendeel heeft zulks niet geloofd. Want u allen, die ergernis verwekt door uw persoonlijke wandel en uzelf niet oefent om te wandelen waardig het Evangelie, u hebt deze prediking niet geloofd. O, mijn vrienden, dat uw streven zij naar heiligheid des harten en godsdienst des harten. Wandelt waardig het Evangelie van Christus!
- Ten achtste. De getrouwe dienaren van Christus hebben u gepredikt en verkondigd de zondigheid van de gruwelen van deze tijd en de afval van dit land, en de droeve meegaandheid met vijanden, waarin het merendeel verzonken ligt. Hebben zij u niet verkondigd, hoe zondig het is (zie aant. 11) de hulppredikers te gaan horen? Maar allen, die hen gesteund hebben, hebben deze prediking niet geloofd.
Heeft men u niet gepredikt, hoe zondig het is de schatting te betalen (zie aant. 21) en evenwel hebben allen, die dezelve betaald hebben, deze prediking niet geloofd. Heeft men u niet verkondigd, hoe zondig het is goddeloze eden af te leggen (zie aant. 18) en verbintenissen aan te gaan (aant. 19) welke de vijanden aan de consciëntie van het arme volk hebben opgedrongen? Nochtans hebben allen, die ze gezworen of aangegaan hebben, deze prediking niet geloofd.
Eveneens hebben velen van u de zonde, de strik en het gevaar van deze antichristelijke verdraagzaamheid (zie aant. 23) horen verkondigen. En evenwel geloven allen, die dezelve steunen, deze prediking niet.

Thans wil ik ulieden waarschuwen voor de zonde, de valstrik en het gevaar voor deze tolerantie, opdat u er niets mee te doen wil hebben. Want een verdraagzaamheid is altijd van het kwade, aangezien hetgeen goed is, niet verdragen kan worden, maar vrij als zoodanig erkend en gesteund behoort te worden. Een verdraagzaamheid is uitdrukkelijk in strijd met de Schrift. Afgoderij te verdragen is een grote ongerechtigheid. Israël werd bevolen hun altaren te vernietigen, hun opgerichte beelden te verbreken, hun bossen af te houwen en hun gesneden beelden met vuur te verbranden, Deut. 7: 5. Dit was iets geheel anders dan ze te dulden. Een verdraagzaamheid is in strijd met de wetten en instellingen van de kerk en de getrouwe waarschuwingen van de algemene vergaderingen ervan. En het is in strijd met onze verbonden, welke helaas, thans begraven schijnen te worden door hen, die deze toelating aanvaardden. En evenals toleranties in 't algemeen verkeerd zijn, zo is deze tegenwoordige verdraagzaamheid boos en zondig. Haar grond is absolute macht, welke de persoon, die de verdraagzaamheid verleent, godslasterlijk zichzelf aanmatigt. Ze loopt door een kanaal, die onze wetten tegen de afgoderij onbruikbaar maakt en terzijde stelt. De beperkingen zijn zoodanig, dat een predikant ze niet kan accepteren, indien hij zou besluiten de mensen getrouw te waarschuwen tegen de zonde van deze tijd. En degenen, die deze vrijheid aanvaardden, verkeren de bediening van hun ambt en worden afhankelijk van de rechtsinstellingen van mensen. En het oogmerk van deze tolerantie is goddeloos, aangezien ze niet minder bedoelt dan de afgoderij in te voeren. Daarom, mijn vrienden, ik zou u willen aanraden deze „toelating” niet te steunen. Hebt er niets mede van doen; steunt noch hoort degenen, die ze hebben

aanvaard en aangegrepen, indien u vrij van haar zonde wilt zijn en niet delen in het oordeel, dat op deze verdraagzaamheid zal volgen.

Thans zullen wij enige bezwaren en tegenwerpingen ervan beantwoorden.

Eerste tegenwerping.

Sommigen van u zullen zeggen: *Het zijn Godvrezende mensen, die deze verdraagzaamheid hebben aanvaard en waarom mogen wij hen dan niet horen?*

Antwoord: Ik stem toe, dat velen hunner Godvrezende en begenadigde mannen zijn, maar hun aanvaarden van deze antichristelijke vrijheid is geen deel van hun Godsvrucht. Zij moeten in hun zonde niet versterkt worden, al waren zij nog zo vroom. Want dat zij aldus zijn, maakt hun zonde des te afschuwelijker. Ik zal dat woord spreken uit 1 Kor. 3: 12, 15 „En indien iemand op dit fundament bouwt goud, zilver, kostelijke stenen, hout, hooi, stoppelen: zo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden. Maar zelf zal hij behouden worden, maar alzó als door vuur”. Ofschoon de Heere hun ongerechtigheden moge vergeven en hun ziel als een buit moge geven, nochtans zal Hij wraak doen over hun daden.

Tweede tegenwerping.

Sommigen zullen zeggen: „Het is een grote weldaad om vrijheid te hebben het Evangelie te prediken; en wanneer wij deze vrijheid genieten, zouden wij er dan geen gebruik van maken?”

Antwoord. Ik geef toe, dat het een grote weldaad is, dat het Evangelie met vrijheid gepredikt kan worden; en wanneer het zo gesteld is, behoren wij op een rechte wijze deze gelegenheid waar te nemen. Maar ik ontken, dat de tegenwoordige vrijheid zoodanig is, want krachtens deze vrijheid is het Evangelie grotelijks gebonden en verkeert de waarheid in een grotere slavernij dan eertijds ofschoon de personen van degenen, die deze vrijheid aanvaarden, wat meer vrijheid genieten. Want het is een zoodanige vrijheid, die voortspruit uit de fontein van absolute macht, welke het uitsluitende, onmededeelbare voorrecht is van Jehovah, Niettegenstaande dit matigt de man, die deze vrijheid verleent, zichzelf dit recht aan en vordert van al zijn onderdanen deze vrijheid zonder voorbehoud waar te nemen. En degenen, welke deze vrijheid aanvaarden, erkennen zulk een macht in hem, die haar verleent; ja, het is zulk een vrijheid, die al onze strafwetten tegen de roomsen krachteloos maakt. En het is een vrijheid, die de predikers in hun lering beperkt, want hun wordt hiermede bevolen, dat zij niets prediken, dat op enige wijze kan strekken om de harten des volks van de schenker of zijn regering te vervreemden. Het is zulk een vrijheid, dat degenen, die haar aanvaarden, de bediening van hun ambt verkeren, welke zij beleden van Christus te hebben ontvangen, en nu dezelve doen afhangen van de rechtsinstellingen van mensen. Want gesteld, dat een predikant ordelijk geroepen en bevestigd is, uitnemende bekwaamheden bezit en ook door de gemeente beroepen is, nochtans mag hij volgens deze tolerantie in geen plaats prediken, tenzij hij Zijn Naam opgeeft aan enigen van de vroedschap of rechterlijke macht en zij met hem ingenomen zijn.

Het is zulk een vrijheid, welke beoogt de afgoderij weer in dit land in te voren en degenen, welke deze vrijheid aanvaarden, werken mede aan dit oogmerk. En het is zulk een vrijheid, welke de vijanden in hun goddeloosheid en de afvalligen in hun afval verhardt. Zo krenkt deze vrijheid velen van de Godvruchtigen in dit land en blijkt ze krenkend en stotend voor de kerken in het buitenland, die hierdoor niet anders kunnen denken dan dat Schotland, hetwelk eens zo beroemd was vanwege haar ijver tegen de Antichrist, thans op weg is om zich met hem te verzoenen, wanneer het

een vrijheid heeft aanvaard, verleend door een handlanger, wiens oogmerk het is de afgoderij opnieuw in dit land in te voeren. Welaan, uit hoofde van deze dingen, kunt u zien hoe zondig het is zulk een zondige vrijheid te aanvaarden of te steunen.

Derde tegenwerping.

Sommigen mogen zeggen: „*Wat moeten wij dan doen? Beter dat wij degenen horen, die deze vrijheid hebben aanvaard, dan niemand te horen.*”

Antwoord: Het is ten zeerste uw plicht een getrouw predikant te horen, wanneer u in de gelegenheid zijt. Maar hieruit volgt niet, dat u de aanvaarders van deze droevige vrijheid moet horen. Want in de omstandigheden waarin wij verkeren, kunnen wij het niet zonder zonde doen. Want ons wordt geboden „af te laten van te horen het onderwijs tot het afdwalen van de redenen van de wetenschap”, Spreuken 19: 27. En wanneer wij geen getrouw dienaar kunnen horen, zo moeten wij gebruik maken van de middelen, welke de Heere ons gelaten heeft; wij zouden moeten treuren en dit gebrek beklagen en begerig uitzien zulks opnieuw te verkrijgen. Indien ge u zou willen onthouden van dezen, die deze vrijheid aanvaardden, te steunen en te sterken, zou één van deze twee zaken volgen: óf trachten, dat zij overtuigd werden van zulk een zondige gang en die verlieten; óf anders, dat de Heere getrouwe dienaren zou verwekken, die u zou mogen beluisteren en die Hij wilde ondersteunen.

Vierde tegenwerping.

Sommigen mogen zeggen: „*Is het niet beter een gedeelte te nemen dan alles te ontberen?* Indien wij door een rover werden aangerand om onze beurs, is het dan niet beter om hem een gedeelte te geven dan om hem alles te laten nemen? Ofschoon de vijanden de predikers niet willen toestaan hun lering in toepassing te brengen, nochtans gaven zij hun vrijheid om te prediken en moeten wij daar dan niet tevreden mede zijn?”

Antwoord. Ik zal niet betwisten wat iemand mag doen, wanneer hij aangevallen wordt door een rover om zijn beurs, aangezien een mens in vele gevallen met zijn eigendom kan doen wat hij wil. Maar hij mag zo niet handelen, wanneer het goddelijke zaken betreft. Hij moet niet in de zaken Gods treden, want in dit opzicht moeten wij vasthouden en niets laten gaan. En een prediker, die getrouw aan zijn Meester zou willen zijn, en vrij van het bloed van de zielen, behoort en moet zijn lering toepassen op de zonden, strikken en gevaren van de tijd, wie dan ook beledigd moge worden. Want dikwijls ligt het leven van de prediking in de toepassing van de lering.

Vijfde tegenwerping.

Sommigen mogen zeggen: „*Zouden wij hen niet horen, opdat wij daardoor gesticht mogen worden?*”

Antwoord: Het is een oorzaak van smart en droefheid, dat zo weinigen worden gesticht, zelfs door degenen, die hun klederen rein wensden te houden om de weg Gods te houden, en die hun Meester getrouw wensden bevonden te worden ten dage van de verzoeking en beproeving. En hoewel sommigen door de Voorzienigheid gesticht kunnen worden, wanneer zij de predikanten, die deze verdraagzaamheid hebben aanvaard, horen, zo hebben zij er nochtans geen belofte voor. Want er staat in de hele Schrift geen belofte, dat God zulk een goddeloze gang wil steunen en zegenen. En indien iemand in Zijn heilige Voorzienigheid stichting ontvangt, zullen het degenen zijn, die opgaan in de oprechtheid huns gemoeds, het kwaad van deze vrijheid niet kennende of ziende; óf die grotendeels onbekend zijn met de strijdpunten van de tijd. Maar degenen, die iets van de zonden en strikken er van zien en niet onbekend zijn

met de strijdpunten van deze tijd, mogen slechts weinig bate van hen verwachten.

- Ten negende. De getrouwe dienaren van Christus hebben u verkondigd en gewaarschuwd, dat toorn en verlating over het land zullen komen. Hebben zij u niet aangezegd, dat de oordelen op komst waren, en zich haastende? Hebben zij u niet gepredikt dat des Heeren toorn tegen het land ontstoken was vanwege de vele afschuwelijke zonden en goddeloze gruwelen daarin bedreven? maar deze prediking is door het merendeel niet geloofd. Want u allen, die de oorzaken van Zijn toorn, zowel in uzelf als in andere, niet hebt nagespeurd, en dezelve niet hebt betreurd en verlaten, u hebt de prediking niet geloofd. En u allen, die u niet voorbereid hebt voor de gramschap door in uw binnenste kamers te gaan en uw deuren na u toe te sluiten, door in Christus, de vrijstad, te vlieden, u hebt deze prediking niet geloofd!

II. Thans komen wij tot een tweede lering, welke deze is:

Het is een oorzaak van smart en droefenis voor de getrouwe dienaren, wanneer de prediking, die zij brengen, niet geloofd wordt.

Dit was hier de oorzaak van des profeten smart; en het was de droefheid van Jeremia: „Zult gijlieden dan nog dat niet horen, zo zal mijn ziel in verborgene plaatsen wenen vanwege de hoogmoed, en mijn oog van bittere tranen, ja van tranen neerdalen, omdat des Heeren kudde gevankelijk is weggevoerd”. Aldus is hun droefheid groot om deze oorzaken:

1°. Omdat Christus, die zij hebben gepredikt, niet wordt omhelsd en geloofd.

2°. Omdat de prediking van de Schrift niet door het volk wordt geloofd. En het is een zeker teken van naderende toorn en verlating, wanneer de prediking weinig of geen andere uitwerking heeft dan om het hart des volks vetter en hun oren zwaar te maken, hun ogen te sluiten opdat zij niet zien, noch horen, noch verstaan. Want dan kunnen wij vreselijke verwoestingen verwachten, zoals het is in Jes. 6: 9-12. O, dit is de grote zonde van Schotland, dat de prediking des Evangelies niet wordt geloofd door het merendeel van het volk; dat geen geloof werd geschonken zoals het behoorde aan hetgeen de getrouwe dienaren van Christus van Hem in opdracht hebben gehad hun te verkondigen. En wat zegt ons dit anders dan dat verwoesting en verlating, toorn en gramschap op komst zijn? Gelukkig zijn zij die voor hetzelfde bereid zijn!

Einde

AANTEKENINGEN.

1. *National Covenant = Nationaal Verbond, 28 Februari 1638.*

Na een dienst in de Greyfriars Church (Grauwe Monnikenkerk) te Edinburg werd op het kerkhof dier kerk het Nationaal Verbond plechtig bezworen. Een grote rol perkament werd op een grafzerk uitgespreid en getekend door de bloem der natie en het gewone volk, bezworen met een eed en door sommigen met hun bloed ondertekend. Het was een vernieuwen van het verbond van 1557. Ook Rutherford was tegenwoordig. Men verbond zich om de ware godsdienst aan te kleven en die te beschermen; te arbeiden om de zuiverheid en vrijheid van het Evangelie te herstellen; belovende en zwerende ook, om in de belijdenis en gehoorzaamheid van den voornoemde godsdienst te blijven; alle tegengestelde dwalingen en bedorvenheden te weerstaan.

In geheel Schotland werden kort daarop handtekeningen verzameld, waarbij het Verbond plechtig bezworen werd.

2. *Solemn League and Covenant (= plechtig verbond), 1643.*

Werd opgesteld om de verheffing van het Presbyterianisme te verzekeren, om de eenheid van godsdienst in de drie koninkrijken te bevorderen, om de vrijheid van het Parlement en de vrijheden van het volk te houden, om den koning te beschermen in het handhaven van de Hervormde Godsdienst.

3. Verklaring van Lanerk, van degenen, die om het Verbond in de wapenen zijn. Maandag 26 november 1666. Tevens een verbondsvernieuwing. John Guthrie van Farbolton preekte voor de infanterie en Gabriël Semple voor het paardenvolk.

Deze verklaring werd door de opgestane Presbyterianen in 1666 te Lanerk afgelegd voordat de slag op Rullion Green bij Pentland geleverd werd. Zij behelsde een verklaring van de wettigheid van een onzondige zelfverwering. Koning Karel II had zich bij de kroning verbonden de natie te regeren volgens de geopenbaarde wil van God in de Schriftuur; om de doelen van de Nationale en Plechtige Verbonden te bevorderen, de Presbyteriaanse regering ten volle te bevestigen, enz.; op welke gronden zijn onderdanen hem getrouwheid hebben gezworen. Niettegenstaande deze beloften heeft Karel II dit verbond verbrand, en den mensen de verklaring van 1662 afgevorderd, de bisschoppelijke regering ingevoerd en zware boeten opgelegd.

4. *Verklaring, welke afgelegd moest worden volgens de 5e Acte in 1662.*

„Ik. N. N., verklare, dat ik het onwettig oordele voor de onderdanen, uit voorwendsel van de Reformatie, om in Verbonden te treden, of om de wapenen op te nemen tegen den koning; en dat alle die vergaderingen onwettig en oproerig waren, en dat die Eden van het Nationaal Verbond in 1638 in zichzelf onwettige eden zijn.”

Karel II liet bovengenoemde verklaring door de Presbyterianen afleggen. Geen wonder, dat velen weigerden zulks te doen.

5. *Verklaring en getuigenis Presbyteriaanse partij te Rutherglen in 1679.*

Toen in 1679 het getal van de vervolgte partij aanmerkelijk vermeerderd was, deden enkele vooraanstaande mannen het voorstel om een getuigenis uit te geven tegen de boosheid en ongerechtigheid van die tijd. Na ernstige overwegingen en gebeden besloot men om in het horen van het Evangelie te blijven volharden, niettegenstaande

de gevaren, waaraan zij blootgesteld waren; en om hun getuigenis aan de Waarheid en tegen de zonden en afwijkingen van die tijd voor de wereld in het licht te geven. De heer Hamilton trok met één van de predikanten en tachtig gewapende mannen de 29ste Mei 1679 naar het klein stadje Rutherglen (twee mijlen ten Oosten van Glasgow waar de Verklaring op de markt werd aangeplakt.

6. Verklaring van Sanquhar, 1680. (zie ook 4)

Op den 22ste Juni 1680 legden Richard Cameron en enige andere een verklaring af van de ware Presbyteriaanse, anti-bisschoppelijke, anti-erastiaansche en vervolgde partij in Schotland, waarin een getuigenis werd gegeven tegen het pausdom en de bisschoppelijkheid, tegen de Erastiaansche opperhoofdigheid, aangematigd door Karel II; tegen de meinedigheid en tirannie van de koning, dewelke zij door deze verklaring verzaakten, al zijnde een vijand van de Heere Jezus en Zijn kroon en van de ware Protestantse en Presbyteriaanse godsdienst; waarbij zij de oorlog verklaarden aan zulk een tiran en usurpateur (=overweldiger); zij bevestigden de Verklaring van Rutherglen, 1679. De koning werd verzaakt door deze Presbyterianen (ook Cameronians genoemd), omdat hij al zijn verbintenissen verbroken had Kerk en Staat had omgekeerd, de onderdanen van hun vrijheden en eigendommen, evenals van de vrije uitoefening hunner godsdienst, beroofd had door zich een onafhankelijke, tirannieke en willekeurige regering aan te matigen

7. Tweede Verklaring van Lanerk, 12 Januari 1682.

Inhoudende verschillende wangedragingen van Karel I Tevens verbrandde men de Test Acte en de wetten, welk de troonopvolging regelden. Test Acte werd gepubliceerd door Renwick op verzoek van de Covenanters.

8. *Apologetic Declaration* (= *Verdedigende Verklaring* 28 October 1684.

Onder leiding van James Renwick werd in 1684 een verdedigende Verklaring en een vermanende Verdediging opgesteld van de ware Presbyterianen van de Kerk van Schotland, inzonderheid tegen aanbrengers en verklikkers. Ze behelsde een standvastige aankleving aan de Verbonden en verbintenissen en de oprechte verklaringen, waarbij het gezag van Karel Stuart verzaakt werd en waarin hem en zijn medeplichtigen den oorlog verklaard werd; uitgesproken werd die helse grondstellingen te verfoeien en te haten, van een iegelijk te doden, die van hen in oordeel en gevoelen verschilden. Maar aanbrengers en verklikkers, bloeddorstige soldaten en geheime raden zouden gehouden worden voor vijanden Gods en als zoodanig worden gestraft. Ze werden tot deze daden niet gedreven door wraakzucht, maar uit oorzaak van zelfverweer. Nochtans bleven zij de overheid en het wettig gezag erkennen.

9. Tweede Verklaring van Sanquhar, 28 Mei 1685.

Karel II stierf 6 Februari 1685, bediend van de paapse sacramenten. Geveinsdheid, meinedigheid, goddeloosheid en ongebondenheid hebben zijn leven gekenmerkt.

De hertog van York werd nu, hoewel Rooms, tot koning uitgeroepen onder de naam van Jacobus II. Hij heeft nooit de Schotse kroningseed, welke de wet vorderde, afgelegd. Daarom legden Renwick en de zijnen den 28sten Mei 1685 een andere Verklaring te Sanquhar af, waarin de vorige verklaringen bevestigd werden en de verkiezing van Jacobus - zijnde een moordenaar, die het bloed der heiligen gestort heeft; tevens een afgodendienaar - gewraakt werd.

10. *Karel II*, uitgeroepen tot koning van Schotland in 1649, verklaarde in een plechtige eed, „in tegenwoordigheid van God Almachtig, den Onderzoeker der harten, zijn toestemming en goedkeuring van het Nationaal Verbond”.

In 1651 werd Karel II te Scone gekroond, waarbij de markies van Argyle de kroon op zijn hoofd zette en Ds. Douglas een uitmuntende en gepaste predikatie hield, naar aanleiding van 2 Kron. 11 : 12-17. Hierna knielde de koning neer en verklaarde onder ede de Presbyteriaanse Regering in al zijn heerschappijen vast te stellen. Dit was een plechtige handeling, en al de plechtigheden daarvan waren zóó doorvlochten met de Verbonden, dat men erkennen moet, dat er nooit een koning en een volk onder de zon geweest is, die na van u aan God en aan elkander verbonden konden zijn, dan deze waren.

Deze zelfde koning veranderde in 1654 van godsdienst, toen hij in Frankrijk kwam en omhelsde het pausdom. In 1660 werd Karel II weer hersteld in zijn waardigheid als koning in Engeland en Schotland, zonder enige voorwaarden. Zo ras was het koningschap in Engeland niet hersteld, of Karel II heeft zich door den raad van kwade raadslieden, en zijn eigen onkuise en ondeugende gesteldheid, niet alleen aan allerlei wellustige vermaken overgegeven, maar werd ook een vervolger van diezelfde personen, dewelke hem op den troon zijner voorzaten geplaatst hadden. In 1661 werd in het Parlement een wet aangenomen, die alle wetten, sinds 1630 aangenomen, krachteloos maakte (Act Restoration cissory 1661); dus ook het Nationaal Verbond (zie aant. 1) Karel II liet in 1661 den markies van Argyle en James Guthrie op het schavot brengen. Guthrie had een boek geschreven, namelijk „de oorzaken van Gods toorn over de natie”. Ook de bekende Samuël Rutherford werd gedagvaard, maar hij stierf in 1661.

11. Curates = hulppredikers.

In 1662 werd de prelacy = bisschoppelijk bestuur in de kerk (zie aant. 12), op gezag van Karel II ingevoerd. Het Presbyterianisme werd afgeschaft. Vele predikanten moesten hun gemeenten verlaten, o.a. Alexander Peden en John Welch (een kleinzoon van John Knox). Tweehonderd kerken werden onmiddellijk gesloten. Het waren ongeveer 400 leeraars, die aldus uitgeworpen werden. Volgens K. Hewison 203; Purves, over de 300. Mannen met aanmerkelijke genade en uitmuntende gaven, Godvruchtig in levenswandel, arbeidzaam in en bemind door de gemeenten. De ledige plaatsen werden bezet door de „curates” (= hulppredikers); jongelingen uit de Hooglanden, welke onwetend waren. Een leger van zulke mannen trok nu naar Lowlands (in 't Zuiden en 't Westen), om de vacante plaatsen te bezetten. Deze „curates” werden door de gemeenteleden slecht ontvangen en hadden geen hoorders in de kerk. Een zeker schrijver zegt: „De nieuwe predikanten, welke in plaats van de afgezette kwamen, waren „slechte halzen” en „verachte mensen” ; de slechtste predikers, weetnieten tot schamens toe; velen waren openbare deugnieten; zij kwamen hoofdzakelijk uit de noordelijke gedeelten van Schotland, waar men de bisschoppen erkend had. Maar zij waren de drossem en het uitvaagsel van het Noorden”.

12. Bisschoppelijkheid.

„Het is een plante, die God nooit geplant heeft, en de ladder, langs welken de Antichrist op zijn troon is geklommen.” (Douglas in zijn predikatie over 2 Kor. 4: 1, gehouden op de Synode in Mei 1660).

Zij werd in 1661 weer door Karel II ingevoerd. James Sharp werd aartsbisschop. Een zeker landman merkte op, dat de bisschoppen van Schotland de koningen van Israël gelijk waren, daar niet één goed van was, maar allen Jerobeam, den zoon van Nebat,

nawandelden, die Israël zondigen deed.

De Synoden werden verboden; de classis werd verboden iemand in openstaande parochiën te verordenen.

In 1662 nam het Parlement een wet aan tot herstelling van de bisschoppelijke regering in de Presbyteriaanse kerken. Vele predikanten weigerden het gezag der bisschoppen te erkennen. Zij werden gekweld, vervolgd, verbannen. Het prediken tegen de zonden van de tijd werd als oproer beschouwd. zo werd o.a. Donald Cargill uit Glasgow verbannen.

In 1663 werd een wet uitgevaardigd, inhoudende, dat alle „ongelijkvormige” leraars, die zich verstoutten op enige wijze hun bediening waar te nemen, als oproerige mensen zouden worden gestraft; eveneens werd alle onttrekking en niet waarneming van den godsdienst in hun eigen parochiën als oproerig verklaard. Deze wet werd genoemd „*der Bisschoppen Sleepnet*”, 1663. (Het trok de mensen naar de kerk, evenals een sleepnet de vissen uit de zee trekt). Een nieuwe wet werd aangenomen, namelijk de Schotse Mijl Acte, waarbij het den predikanten, die uit hun gemeente waren verdreven, verboden werd binnen 20 mijl van hun vroegere parochies te wonen. Het volk ging nu deze predikanten horen in het open veld. In het jaar 1670 werden de conventikels (= een soort hagepreken) evenwel verboden.

13. *Sluip- of veldvergaderingen.*

In 1670 werd een wet tegen deze sluipvergaderingen aangenomen, inhoudende: „dat geen uitgeworpen leraar, die geen verlofbrief had van den Raad, noch vrijheid had van den bisschop, zoude mogen prediken, de Schriftuur uitleggen, noch in eenige vergadering bidden, als alleen in zijn eigen huis, en voor die van zijn eigen huisgezin en dat er niemand meer tegenwoordig mocht zijn.”

1684.

In dit jaar werd een bloedige wet aangenomen, waarbij den soldaten de macht verleend werd in de velden allen te doden, die hun verstrikkende vragen niet wilden beantwoorden. Begin ‘killing-time’.

1687.

In October van dit jaar werd er opnieuw na de derde toelating (zie aant. 23) een afkondiging tegen de Veldvergadering gedaan.

14. *Erastianerij* = leer van Erastus, die dé kerk ondergeschikt wilde maken aan de Staat.

15. *Pentland Rising = opstand te Pentland, November 1666.*

James Turner was een wrede vijand en vervolger der Presbyterianen. Zijn soldaten plunderden de bevolking op een onbarmhartige wijze. In 1666 hadden vier soldaten een ouden man mishandeld in Dalry. Enkele landslieden kwamen tussenbeide en overrompelden de kleine bezetting, welke in dat plaatsje Dalry gelegen was. Deze schermutseling was de aanleiding tot den opstand te Pentland. James Turner werd gevangen genomen. Het landvolk kwam in opstand en generaal Dalziel werd gezonden om den opstand te dempen. Kolonel Wallace plaatste zich aan het hoofd der opgestane Presbyterianen, benevens enkele predikanten, o.a. Johan Welch, Johan Guthrie en Gabriël Semple. Deze hernieuwden het Verbond te Lanerke (zie aant. 3) en stelden een Verklaring op, 1666. Bij Rullion Green, dicht bij de heuvels van Pentland, werd het legertje der Presbyterianen verslagen op woensdag 28 November 1666.

16. *Slag bij Drumclog en Bothwell, 1 juni 1679.*

In 1679 werd Graham van Claverhouse, nadat de Verklaring te Rutherglen (zie aant. 5) uitgegeven was, met een leger gezonden, om allen, die hij in de wapenen vond, te doden. Hij overviel een veldgodsdienstoefening, maar werd verslagen bij Drumclog. De hertog van Monmouth, 1649-1685, een natuurlijke zoon van Karel II, werd nu met een leger naar Schotland gezonden, om de opstand te dempen. Velen van het Westerse landvolk hadden zich bij de vervolgde Presbyterianen gevoegd, benevens tal van edellieden en predikanten. Zij gaven een verklaring uit, waarbij zij zich verklaarden tegen „het Pausdom, de bisschoppelijkheid, de Erastianerij, en alles, wat daarvan afhingende is”. Deze laatste zinsnede bevatte een afkeuring van de „toelating” (zie aant. 22), welke een vrucht was van de Erastianerij; en bracht veel verdeeldheid in het leger der Presbyterianen, zodat er geen vastendag werd gehouden voordat de slag bij Bothwell, welke op handen was, geleverd werd. In 1679 werden de Presbyterianen bij Bothwell-brug door den hertog van Monmouth verslagen. De gevangenen werden vijf maanden op het kerkhof van Grayfriars te Edinburgh opgesloten, gedurende welke tijd zij meestal in de open lucht verkeerden.

17. *Schermutseling te Airsmoss, 1680.*

40 mannen van de Presbyterianen, o.a. Richard Cameron, werden te Airsmoss door den vijand overvallen; Cameron sneuvelde. Vóór de slag bad Cameron: „Heere, neemt het rijpste en spaart het groenste”. Hier kwam dus de bekende leider Richard Cameron aan zijn einde. Zijn hoofd en handen werden afgekapt en naar den Raad te Edinburgh gebracht, waar ze aan de Neerboog-poort tentoongesteld werden.

18. *Eden, welke de Presbyterianen afgevorderd werden.*

a. Eed van opperhoofdigheid (oat hof supremacy), inhoudende, dat de koning de opperste regeerder is in alle zaken, zowel kerkelijke als burgerlijke. Deze eed moest afgelegd worden volgens een in 1661 door het Parlement aangenomen Acte van Opperhoofdigheid.

b. Eed van trouw (oath of allegiance), bevattende trouwe gehoorzaamheid aan Karel II; deze erkennende voor de opperste Regeerder van het koninkrijk over alle personen, en in alle gevallen. Deze eed sloot feitelijk de opperhoofdigheid in. Er werd dus een onbepaalde getrouwigheid aan een mens gezworen; een verzaking van de plechtige en heilige verbonden.

Er zouden geen academische graden of bevorderingen verleend worden dan aan degenen, die den eed van getrouwigheid en opperhoofdigheid wilden afleggen.

c. In 1678 trokken de Hooglanders, een leger van soldaten, het Westen door en vroegen iedere persoon onder ede af, of hij wapenen had, of hij ze verkocht of weggegeven had, of hij ze verborgen had, waar die wapenen waren, enz. In 1679 b.v. tastten deze wrede soldaten enige arme schaapherders aan, en deden hen zweren, of zij geen gewapend volk binnen een maand tijds op en neer hadden zien zwerven.

d. Eed, vereist volgens de Test Acte in 1682 (oath of the test).

De Test Acte werd aangenomen in 1681 en trad 1 Januari 1682 in werking. Ieder persoon, die een openbaar ambt bekleedde, moest een eed afleggen en zweren, dat hij den waren Protestantschen godsdienst beleeed; dat hij den koning oppermachtig beschouwde in burgerlijke en kerkelijke zaken. Maar des konings wettige zonen en broederen werden uitdrukkelijk van deze Test uitgezonderd.

Deze eed was strijdig met de geloofsbelijdenis; het was een mengelmoes van het

pausdom, van de bisschoppelijkheid (zie aant. 12), van Erastianerij (zie aant. 14) en van tegenstrijdigheid.

e. Eed van afzwering (oath of abjuration), 1684,

„Ik, N. N., betuig hiermede, dat ik afzweer en verzaak de Verdedigende Verklaring van 1684 (zie aant. 8), benevens de snode auteurs van dezelve; ook zweer ik, dat ik de auteurs en aanhangers van deze Verklaring niet zal bijstaan in het straffen, doden, enz.” Zulk een eed moest ondertekend worden en gold als een vrije Reisbrief.

f. Eed, vereist volgens de „eerste toelating” in 1687 (zie aant. 23).

„Ik, N. N., erkenne, betuig en verklaar Jacobus II voor de wettige koning en houd het voor onwettig om tegen hem in de wapenen te komen, maar zweer hem met alle macht te zullen bijstaan en beschermen”.

19. *Verbintenissen, welke de Prestyterianen moesten aangaan.*

a. Zij moesten een verbintenis onderschrijven, dat zij niets zouden doen tot benadeling van zijns Majesteits persoon, familie of gezag.

b. Een andere verbintenis of „verbandschrift” was, dat men beloofde en verklaarde het gebied des konings te verlaten; dus dat men in zijn ballingschap berustte.

c. Verband van Vrede, 1667.

„Ik verbind mij de gemene vrede te bewaren en ik ben gewillig, dat zulks in de boeken van den Geheimen Raad worde aangeschreven”.

In een beroemd werk, namelijk „De losgelaten hinde” van A. Shields wordt aangaande deze verbintenis opgemerkt:

1. dat zij een onderhandeling was met de vijanden Gods;

2. dat deze verbintenis niet in waarheid, recht en gerechtigheid kon aangegaan worden, vanwege de bedrieglijkheid en dubbelzinnigheid van de woorden: want daar zijn verscheidene soorten van vrede, die onze plicht zijn, en andere niet; wij kunnen geen vrede belijden, die met de vrede Gods onbestaanbaar is, geen vrede, die het Evangelie verhindert en strijdende tegen de waarheid;

3. dat deze vrede inhoudt een gehoorzamen aan de goddeloze wetten des lands en strijdig met onze Verbonden.

d. Verbandschrift of verbintenis van 1674.

„Ik verbind mij, dat ik, mijn vrouw, mijn kinderen, enz. geen sluipvergaderingen zullen houden of daarbij tegenwoordig zijn, hetzij in huizen of op het veld.

e. Verbandschrift 1678.

„Wij edellieden.... verbinden ons getrouwelijk; dat wij, onze vrouwen, kinderen, dienstboden, hutbewoners, enz. op generlei wijze in enige sluipvergadering tegenwoordig zullen zijn; en in geval iemand van hen mocht komen te overtreden, dat wij dan dezelve zullen vangen en aan den rechter overleveren, opdat deze dan beboet of gevangen gezet mogen worden. Benevens verbinden wij ons geen schuldig verklaarden en omzwerende predikanten te huisvesten”.

f. Verbandschrift 1679, hetwelk door de gevangenen van Bothwell onderschreven moest worden. „Ik ... gevangen genomen zijnde wegens in de laatste rebellie geweest te hebben, ... verbind mij dat ik na deze geen wapenen zal opvatten, zonder of tegen zijn Majesteits gezag”.

Hiermede erkende men dus, dat de opstand te Bothwell een rebellie was.

20. Boeten.

In 1662 werd er een wet aangenomen betreffende het opleggen van boeten, ten

voordele van des konings getrouwe onderdanen, die in de „laatste beroeringen” (= Reformatie sinds 1638) geleden hadden. Deze boeten werden opgelegd aan personen, welke geacht werden Presbyterianen te zijn.

In 1666 werden deze boeten met grote gestrengheid gevorderd. Krijgsvolk werd op de been gebracht en dit leger werd onderhouden uit de verzamelde boeten.

21. *Belastingen.*

Soldaten werden „vrij” (= zonder vergoeding) ingekwartierd in een gemeente, b.v. Irongray: of de aanvoerder kreeg volmacht om van de parochie zoveel geld te heffen, als dagelijks 28 stuivers bedragen zou voor iederen ruiter, en 12 stuivers voor iederen soldaat, zolang zij daar zouden blijven, behalve de gewone betaling van de officieren. Een van deze belastingen was b.v. de (cess = schatting).

In 1663 werd een wet aangenomen om een leger op de been te brengen van 20000 man voetvolk en 2000 ruiters om opstanden te dempen, of enige andere zaak te verrichten, waarbij des konings gezag, macht of grootheid belang had.

Om dit te kunnen in stand houden, werden schattingen geheven, welke opbrengsten dus aangewend werden om de ware belijders te onderdrukken; in het Westen en Zuiden des lands kwamen de troepen opdagen, van welke optreden droevige onderdrukkingen en afpersingen het gevolg waren.

In 1678 trok een leger, bestaande voornamelijk uit woeste, Presbyterianen vijandig gezinde Hooglanders, naar het Westen. Deze Hooglanders stelden zich overal aan, alsof zij in eens vijands land geweest waren.

In 1678 werd er door een onwettige vergadering een wet aangenomen, om een schatting (= cess) te heffen, de z.g.n. „cess”, welke oogmerk was om een leger op de been te houden tot uitroeijing van de sluipvergaderingen.

De aanhangers van de ware belijdenis, tot wie ook Renwick behoorde, weigerden deze schatting te betalen. Zij erkenden, dat dé „tol en schatting” betaald moesten worden aan personen, die van God gesteld zijn, maar dat men de schatting van tirannen tot bevordering van hun goddeloze oogmerken tegen den Godsdienst en de Vrijheid geenszins schuldig is. Zie de verdediging van Renwick zelf in zijn predikatie over Hooglied 1 : 7 „Zou het, ten tijde van Nebukadnézar, wettig geoordeeld zijn geworden, dat de Joden elk een kool vuurs hadden toegebracht, om de vlam van de gloeiende oven te vermeerderen, tot vertering van de drie jongelingen, indien die tiran zulks bevolen had?”

22. *Acte van Indulgence = toegeeflijkheid.*

a. Toelatinge van juli 1669.

Ze behelsde een verlot voor de in 1661 verdreven predikanten om hun plaatsen weer te bezetten, omdat de kerken van hulppredikers (= curates) feitelijk verlaten waren. Maar op zekere voorwaarden, namelijk hun vroegere plaatsen moesten vacant zijn en zij zouden nieuwe parochies ontvangen, indien de predikanten den bisschop erkenden ; anders mochten zij slechts de pastorie betrekken zonder de gewone vergoeding voor hun ambt te ontvangen. Bovendien moesten zij zich onthouden te prediken tegen het bisschoppelijk bestuur van de kerk.

Dit was dus het recht van den Staat erkennen om zich te mengen in geestelijke zaken. 42 predikanten aanvaardden deze indulgence (gunst, toelating), onder protest tegen de koninklijke opperhoofdigheid (zie aant. 18a). Deze toelating behelsde derhalve het Erastianisme (zie want. 14). Het gevolg van deze maatregel was een strenger optreden tegen de sluipvergaderingen. In 1669 werd deze wet aangescherpt met de Assertorie act, die 's konings hoogste gezag in kerk en staat regelde.

b. Toelatinge van September 1672.

80 predikanten hervatten nu hun werk, met grievende beperkingen. Zij mochten slechts hun eigen parochianen dopen en trouwen en mochten de gemeente niet verlaten dan met toestemming van den bisschop.

c. De derde toelatinge in 1679 stond huisgodsdienst-oefeningen toe, behalve in Edinburg, St. Andrews, Glasgow en Stirling. Deze „indulgence”, werd kort daarna weer ingetrokken.

23. Tolerantie.

17 Februari 1687. Nieuwe indulgence; eerste toelating.

De koninklijke tolerantie of verdraagzaamheid werd door Jacobus II verleend, waarbij aan de gematigde Presbyterianen toegestaan werd in particuliere huizen samen te komen en aldaar zulke predikanten te horen, die gewillig waren deze „toelating” te aanvaarden. Maar er mocht niets gezegd worden, hetwelk strijdig was met de welvaart en rust der Regering. De veldvergaderingen waren nochtans verboden. Tevens werden door dezelfde volstreckte macht alle wetten vernietigd, die tegen de Roomse onderdanen gemaakt werden. Een eed moest afgelegd worden, waarbij Jacobus II als de wettige vorst erkend werd en men hem als zodanig moest beschermen.

31 Maart – 4 april 1687. Tweede toelating.

De eed behoefde niet afgelegd te worden; tevens werd vrijheid van consciëntie verleend.

5 Juli 1687. Derde toelating.

De Protestantse godsdienst kon vrij uitgeoefend worden; alle strafwetten wegens zich niet onderwerpen aan den bij de wet bepaalden godsdienst werden afgeschaft (de Roomsens waren nu ook vrij!); de onderdanen konden God op hun eigen wijze dienen, maar er mocht niets geleerd worden, dat enigszins kon strekken om het hart des volks van Jacobus II te vervreemden; de namen van de predikanten en de vergaderplaatsen moesten opgegeven worden bij de plaatselijke overheid; de conventikels verboden. Thomas Hume, Kiltarn, een predikant die veel geleden had in gevangenschappen vanwege de conventikels, kwam vrij. James Renwick verwierp deze ‘indulgence’.

In October 1687 werd er dan ook opnieuw een afkondiging tegen de sluipvergaderingen gedaan en eveneens tegen de predikanten, welke in de huizen optraden en zich niet hielden aan de voorwaarden, vervat in de derde toelating.

Deze tolerantie werd ontworpen met politieke, spitsvondige en bedriegelijke doeleinden. Declaratie W.v.O. oktober 1688.

(Volgens stadhouder Willem III werd ze niet verleend uit enige liefde tot de Presbyterianen, maar uit liefde tot de Papisten en om de Presbyterianen onder elkander te verdelen.) Hierbij matigde Jacobus II zich het recht aan van soevereine autoriteit en absolute macht.

Renwick adviseerde 17-2-1688 deze vrijheid niet te aanvaarden en de predikanten niet te steunen, welke deze toelating accepteerden, omdat zij de zonden des volks moesten bedekken. De „Cameronians” (= aanhangers van Richard Cameron en James Renwick) ontzegden Jacobus II het recht om hun te verhinderen of toe te staan het Evangelie te prediken. Zij hadden hun lastbrief van Christus. Daarom bestendigden zij de veldgodsdienstoefeningen.

Mochten velen deze tolerantie als een „weldaad” beschouwen, Renwick waarschuwt hiertegen in zijn preken, o.a. Hooglied 5 : 16, Hooglied 4 : 16, benevens Jesaja 53 : 1.

DE VERTALER